

**ПРИВАТНА УСТАНОВА
«НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ПУБЛІЧНОГО ПРАВА»**

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

Кваліфікаційна наукова
праця на правах рукопису

ГЕЛЛЕР ЄВГЕНІЙ БОРИСОВИЧ

УДК 342.9

ДИСЕРТАЦІЯ

**АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ
ПОЛІТИКИ У СФЕРІ СПОРТИВНОГО РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ**

Подається на здобуття наукового ступеня **кандидата юридичних наук**

Дисертація містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело

_____ **Є.Б. Геллер**

Науковий керівник – **Пилипенко Володимир Пилипович**,
доктор юридичних наук,
заслужений юрист України

Ужгород – 2025

АНОТАЦІЯ

Геллер Є.Б. Адміністративно-правове забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук зі спеціальності 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. – ДВНЗ «Ужгородський національний університет», Ужгород, 2025.

У роботі здійснено характеристику адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості.

Обґрунтовано, що суб'єктами адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості має визнаватися коло суб'єктів публічної влади, що складається як із органів державної влади, так і із органів місцевого самоврядування.

Суб'єктний склад адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості класифіковано за такими критеріями, як: обсяг компетенції (органи загальної компетенції; органи міжгалузевої (функціональної) компетенції; органи галузевої (спеціальної) компетенції, де Міністерство молоді та спорту України є органом спеціальної компетенції); за територіальною ознакою поширення дій управлінських актів органи публічної адміністрації (вищі органи влади – Кабінет Міністрів України, Президент України; центральні органи виконавчої влади; місцеві органи влади).

До органів загальної компетенції із адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості віднесено Верховну Раду України, Кабінет Міністрів України, Президент України, місцеві органи виконавчої влади.

Органами державної виконавчої влади, що наділені повноваженнями із галузевої (спеціальної) компетенції у сфері фізичної культури, спортивного

розвитку особистості є: передусім Міністерство молоді і спорту, його територіальні підрозділи, включаючи Департамент фізичної культури і Департамент олімпійського спорту, Республіканський комітет по фізичній культурі і спорту АР Крим, управління у справах сім'ї, молоді і спорту обласних державних адміністрацій, відділи у справах сім'ї, молоді і спорту районної державної адміністрації (державні органи); Національний олімпійський комітет, його підрозділи на обласному рівні, Міністерство освіти та науки України, а також національні спортивні федерації, що є носіями делегованих повноважень та ряд громадських організацій.

Повноваження Міністерства молоді та спорту України класифіковано: 1) нормотворчі; 2) контрольно-наглядові; 3) інформаційно-узагальнюючі; 4) організаційно-управлінські; 5) дозвольно-ліцензійні; 6) просвітницькі; 7) попереджувальні та правозастосовчі; 8) реєстраційні.

Визначено, що суб'єкти адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості здійснюють декілька функціональних напрямів їх діяльності: участь у нормотворенні із питань фізичного розвитку та культури; надання фізкультурно-спортивних публічних (соціальних) послуг, що вимагає їх стандартизації та контролю; сприяння подоланню проявів правопорушень у сфері фізичної культури та спорту; захист прав та інтересів споживачів фізкультурно-спортивних публічних (соціальних) послуг.

Визначено, що важливе значення у здійсненні адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості відіграють такі складові компетенції суб'єктів владних повноважень, як здійснення виховної функції, в тому числі військово-патріотичного виховання, а також налагодження міжнародного співробітництва, в тому числі задля виконання функції із сприяння національної історичної ідентифікації, що неможливо здійснювати без залучення та налагодження тісної взаємодії із громадськістю, що сприяє впровадженню принципів публічності, прозорості, залученості та активності.

Встановлено, що доволі розгалужена система публічного адміністрування у сфері спортивного розвитку особистості характеризується наявністю участі доволі значної кількості міжнародних та громадських організацій, що функціонально переслідують цілі впливу на створення позитивного іміджу здорового образу життя. Підкреслено, що формування залученості громадськості до спортивного розвитку особистості має виконуватися на місцевому рівні органами владних повноважень шляхом проведення певних об'єднуючих спортивних проєктів, що повинні характеризуватися певною сталістю традицій, залученістю відомих осіб до таких заходів, формування фонду нагород тощо. Такими заходами можуть бути спливи на козацьких «чайках», що не лише сприяють формуванню спортивного розвитку особистості, але сприяють підвищенню рівня військово-патріотичного виховання.

Зроблено висновок, що побудова суб'єктного складу публічного адміністрування у сфері спортивного розвитку особистості вимагає впровадження умов переходу від радянської командно-адміністративної системи до системи сервісного обслуговування населення та його потреб, що обґрунтовує подальшу децентралізацію публічної влади, перегляд питання щодо встановлення форм власності на об'єкти спортивної інфраструктури та створення передумов до розуміння, що спортивний розвиток особистості є пріоритетом та цінністю сучасного суспільства.

Розглянуто європейські практики діяльності саморегулятивних організацій відповідно до актів законодавства ряду країн (Великобританії, Федеративної Республіки Німеччина, Італії, Іспанії, Французької Республіки та ін.) на прикладі встановлення особливостей адміністративно-правового статусу спортивної федерації, що розуміється як статус загальнонаціональної громадської організації, функціональна ціль якої полягає у популяризації відповідного виду спорту, сприяння зміцненню авторитету та підвищенню іміджу спорту певної країни на міжнародній арені.

Встановлено наявну тенденцію, що в окремих країнах управління у сфері спортивного розвитку особистості здійснюється через діяльність об'єднання національних федерацій з окремих спортивних видів, у так звані конфедерації (таким є у Федеративній Республіці Німеччини Німецький спортивний союз та Національний олімпійський комітет Німеччини; у Данії - Датська конфедерація спорту та олімпійський комітет; Норвегія – конфедерація спорту та Олімпійський комітетом Норвегії; Австрія - Австрійська федеральна спортивна організація і Національна олімпійська комітет Австрії та ін.).

Обґрунтовано, що новітньою є практична тенденція, що полягає у поступовій заміні фізичного виховання на категорію спортивний розвиток особи, що полягає у формуванні сталої практики для людини поступово набуття навичок в окремому чи суміжних видах спортивних змагань, що означає не лише фізичний розвиток, але і певний рівень соціалізації особи, її залученість до певних соціальних груп, об'єднаних відповідним видом спорту.

Визначено, що така тенденція у сфері спортивного розвитку особи у Данії, Німеччині, Голландії, Люксембурзі, Бельгії, Франції сприяє формуванню певної залученості особи до визначеного окремого виду спорту, що реалізується часто через співпрацю з відповідними спортивними федераціями. Встановлено поширеність практики використання спортивного обладнання та майданчиків, що розташовані на балансі та території навчальних закладів, населенням у вільний від навчання школярів час, що є нормативно забороненим в Україні.

Визначено наявність таких моделей побудови структури управління у сфері спортивного розвитку особистості, як: модель, де є відсутнім центральний орган виконавчої влади у сфері фізичної культури та спорту, що означає, що керівництво такими відносинами, ухвалення управлінських рішень відбувається через національний олімпійський комітет (Бельгія, Італія, Люксембург); модель, де управління та адміністрування у сфері

фізичної культури та спорту здійснюється національними федераціями з олімпійських та неолімпійських видів спорту при координуючій участі держави (Іспанія, Австралія та Португалія) (зокрема, в Австралії функції управління у сфері спортивного розвитку передані до Міністерства охорони здоров'я, а також до суміжних допоміжних інституцій – Австралійського спортивного фонду, Національного спортивного інформаційного центру та Антидопінгового центру, Австралійської спортивної комісії); модель, де сфера спорту та фізичної культури є об'єднаною із сферою культури в цілому та сферою інформаційної політики (Великобританія).

Обґрунтовано, що прийнятним в Україні є зарубіжний досвід адміністративно-правового забезпечення у сфері спортивного розвитку, що полягає: у подальшому підвищенні ролі та значення громадськості у здійсненні управління у досліджуваній сфері; у сприянні децентралізації здійснення управлінського впливу; у створенні окремого ЦОВВ з культурного розвитку, до повноважень якого віднести і спортивне становлення особистості.

Обґрунтовано, що формами міжнародного співробітництва у сфері спортивного розвитку особистості: проведення спеціалізованих освітніх семінарів для представників товариств й організацій; організація освітніх заходів; проведення науково-практичних конференцій; стимулювання спортивного руху за рахунок проведення міжнародних благодійних змагань, меценатських заходів; популяризація спорту через форми соціальної реклами; організація міжнародного руху людських ресурсів; регуляція взаємодії спортивних клубів; міжнародний спортивний арбітраж; міжнародна спортивна медицина та здійснення політики антидопінгової політики.

Визначено, що спортивний розвиток особистості в сучасних умовах повинен виконувати складні, але надзвичайно важливі функції, якими є: підвищення якості життя та здоров'я людини, що впливає на ступінь її працездатності в тому числі; розвиток творчих здібностей людини; вирішення проблем національної безпеки та оборони за рахунок формування

фізичного активного суспільства; формування патріотично вихованих осіб та соціальних груп : збереження та відновлення генофонду українського народу.

Задля подолання проявів корупції та мінімізації корупційних ризиків визначено необхідність забезпечення підвищення ефективності із реалізації принципу публічності та прозорості громадських та національних громадських організацій, в тому числі із висвітлення їх фінансової звітності та доступу до їх документації щодо наявних надходжень, обсягу їх ресурсів, джерел акумуляції коштів, структури матеріально-технічного оснащення спортивних клубів та інших публічних та приватних установ.

До напрямів удосконалення адміністративно-правового забезпечення у сфері спортивного розвитку є визначення особливостей статусу національних спортивних федерацій, спортивних шкіл та спортивних клубів, що в цілому діють відповідно до вимог Закону України «Про громадські об'єднання», де має бути закріплено їх комерційну спрямованість у діяльності, що має бути відображено в їх організаційно-правовій формі, обсягу дієздатності та правоздатності як учасників водночас і управлінських, і господарських правовідносин.

Акцентовано, що до пріоритетів підвищення ефективності адміністративно-правового забезпечення у сфері спортивного розвитку особистості має бути створення належних умов із розвитку державно-приватного партнерства, вдосконалення механізмів фінансування спорту, реалізація принципів цільового матеріального оснащення підготовку не лише спортсменів, але і кожної дитини як члена громадянського суспільства, де здоровий спосіб життя є не лише базисом для забезпечення фізичного існування людини, але і базисом для соціально-економічного зростання країни.

Ключові слова: політика у сфері спортивного розвитку особистості, реалізація, спорт, спортивний розвиток.

SUMMARY

Heller E.B. Administrative and legal support for the implementation of policy in the field of sports development of the individual. – Qualification scientific work on the rights of the manuscript.

Thesis for a candidate degree in law sciences by speciality 12.00.07 – administrative law and process; financial law; information law. – Uzhgorod National University, Uzhhorod, 2025.

The publication characterizes the administrative and legal support for the implementation of policy in the field of sports development of the individual.

It is substantiated that the subjects of administrative and legal support for the implementation of policy in the field of sports development of the individual should be recognized as a circle of subjects of public power, consisting of both state authorities and local self-government bodies.

The subject composition of the administrative and legal support for the implementation of policy in the field of sports development of the individual is classified according to the following criteria: the scope of competence (bodies of general competence; bodies of intersectoral (functional) competence; bodies of sectoral (special) competence, where the Ministry of Youth and Sports of Ukraine is a body of special competence); on the territorial basis of the extension of the actions of administrative acts, public administration bodies (supreme authorities – the Cabinet of Ministers of Ukraine, the President of Ukraine, central executive bodies, local authorities).

The Verkhovna Rada of Ukraine, the Cabinet of Ministers of Ukraine, the President of Ukraine, and local executive authorities are included in the bodies of general competence for administrative and legal support for the implementation of policy in the field of sports development of the individual.

The bodies of state executive power vested with the authority of sectoral (special) competence in the field of physical culture, sports development of the individual are: first of all, the Ministry of Youth and Sports, its territorial

subdivisions, including the Department of Physical Culture and the Department of Olympic Sports, the Republican Committee for Physical Culture and Sports of the Autonomous Republic of Crimea, the Department of Family, Youth and Sports of Regional State Administrations, departments for family affairs, Youth and Sports of the District State Administration (state bodies); The National Olympic Committee, its subdivisions at the regional level, the Ministry of Education and Science of Ukraine, as well as national sports federations that are the bearers of delegated powers and a number of public organizations.

The powers of the Ministry of Youth and Sports of Ukraine are classified: 1) rule-making; 2) control and supervision; 3) informational and generalizing; 4) organizational and managerial; 5) permitting and licensing; 6) educational; 7) preventive and law enforcement; 8) registration.

It is determined that the subjects of administrative and legal support for the implementation of policy in the field of sports development of the individual carry out several functional areas of their activities: participation in rule-making on physical development and culture; provision of physical culture and sports public (social) services, which requires their standardization and control; assistance in overcoming the manifestations of offenses in the field of physical culture and sports; protection of the rights and interests of consumers of physical culture and sports, public (social) services.

It is determined that an important role in the implementation of administrative and legal support for the implementation of policy in the field of sports development of the individual is played by such components of the competence of the subjects of power as the implementation of the educational function, including military-patriotic education, as well as the establishment of international cooperation, including for the purpose of performing the function of promoting national historical identification, which cannot be carried out without the involvement and establishment of close interaction with the public, which contributes to the implementation of the principles of publicity, transparency, involvement and activity.

It is determined that a fairly extensive system of public administration in the field of sports development of the individual is characterized by the participation of a fairly significant number of international and public organizations that functionally pursue the goals of influencing the creation of a positive image of a healthy lifestyle. It is emphasized that the formation of public involvement in the sports development of the individual should be carried out at the local level by the authorities by conducting certain unifying sports projects, which should be characterized by a certain constancy of traditions, the involvement of famous people in such events, the formation of an award fund, etc. Such events can be surges on Cossack "seagulls", which not only contribute to the formation of sports development of the individual, but also contribute to raising the level of military-patriotic education.

It is concluded that the construction of the subjective composition of public administration in the field of sports development of the individual requires the introduction of conditions for the transition from the Soviet command-administrative system to the system of service for the population and its needs, which justifies further decentralization of public power, revision of the issue of establishing forms of ownership of sports infrastructure and creating prerequisites for understanding that sports development of the individual is a priority and the value of modern society.

The European practices of activities of self-regulatory organizations in accordance with the legislative acts of a number of countries (Great Britain, the Federal Republic of Germany, Italy, Spain, the French Republic, etc.) are considered on the example of establishing the features of the administrative and legal status of a sports federation, which is understood as the status of a national public organization, the functional purpose of which is to popularize the relevant sport, promote the strengthening of authority and increase the image of a particular country's sport in the international arena.

There is a tendency that in some countries management in the field of sports development of the individual is carried out through the activities of the

association of national federations for individual sports into the so-called confederations (such are the German Sports Association and the National Olympic Committee of Germany in the Federal Republic of Germany; in Denmark - the Danish Confederation of Sports and the Olympic Committee; Norway - the Confederation of Sports and the Olympic Committee of Norway; Austria - Austrian the Federal Sports Organization and the Austrian National Olympic Committee, etc.).

It is substantiated that the latest is the practical trend, which consists in the gradual replacement of physical education with the category of sports development of a person, which consists in the formation of a sustainable practice for a person to gradually acquire skills in a separate or related types of sports competitions, which means not only physical development, but also a certain level of socialization of a person, his involvement in certain social groups united by the relevant sport.

It is determined that such a trend in the field of sports development of a person in Denmark, Germany, the Netherlands, Luxembourg, Belgium, France contributes to the formation of a certain involvement of a person in a certain particular sport, which is often implemented through cooperation with the relevant sports federations. The prevalence of the practice of using sports equipment and playgrounds located on the balance sheet and territory of educational institutions by the population in their free time, which is normatively prohibited in Ukraine, has been determined.

The existence of such models of building a management structure in the field of sports development of an individual is determined as: a model where there is no central executive body in the field of physical culture and sports, which means that the management of such relations, managerial decision-making takes place through the National Olympic Committee (Belgium, Italy, Luxembourg); a model where management and administration in the field of physical culture and sports is carried out by national federations for Olympic and non-Olympic sports with the coordinating participation of the state (Spain, Australia and Portugal) (in

particular, in Australia, the management functions in the field of sports development are transferred to the Ministry of Health, as well as to related subsidiary institutions – the Australian Sports Foundation, the National Sports Information Center and the Anti-Doping Center). Australian Sports Commission); a model where the field of sports and physical culture is combined with the sphere of culture in general and the sphere of information policy (Great Britain).

It is substantiated that the foreign experience of administrative and legal support in the field of sports development is acceptable in Ukraine, which consists in: further increasing the role and importance of the public in the implementation of management in the studied area; in promoting the decentralization of managerial influence; in the creation of a separate central executive body for cultural development, the powers of which include the sports formation of the individual.

It is substantiated that the forms of international cooperation in the field of sports development of the individual: conducting specialized educational seminars for representatives of societies and organizations; organization of educational events; holding scientific and practical conferences; stimulation of the sports movement through international charity competitions, philanthropic events; popularization of sports through forms of social advertising; organization of the international movement of human resources; regulation of the interaction of sports clubs; international arbitration for sport; International Sports Medicine and the Implementation of Anti-Doping Policy Policy.

It is determined that the sports development of the individual in modern conditions should perform complex, but extremely important functions, which are: improving the quality of life and health of a person, which affects the degree of his or her ability to work, among other things; development of human creative abilities; solving the problems of national security and defense through the formation of a physically active society; Formation of Patriotically Educated Individuals and Social Groups: Preservation and Restoration of the Gene Pool of the Ukrainian People.

In order to overcome corruption and minimize corruption risks, it is necessary to ensure an increase in the effectiveness of the implementation of the principle of publicity and transparency of public and national public organizations, including the coverage of their financial statements and access to their documentation on available revenues, the amount of their resources, sources of accumulation of funds, the structure of material and technical equipment of sports clubs and other public and private institutions.

The directions for improving administrative and legal support in the field of sports development include determining the peculiarities of the status of national sports federations, sports schools and sports clubs, which generally operate in accordance with the requirements of the Law of Ukraine "On Public Associations", which should enshrine their commercial orientation in activities, which should be reflected in their organizational and legal form, the scope of legal capacity and legal capacity as participants at the same time and managerial, and economic legal relations.

It is emphasized that the priorities of increasing the efficiency of administrative and legal support in the field of sports development of the individual should be the creation of appropriate conditions for the development of public-private partnership, the improvement of mechanisms for financing sports, the implementation of the principles of targeted material equipment, the training of not only athletes, but also each child as a member of civil society, where a healthy lifestyle is not only the basis for ensuring the physical existence of a person, but also the basis for the socio-economic growth of the country.

Key words: implementation, policy in the field of sports development of the individual, sport, sports development.

СПИСОК ПРАЦЬ, ОПУБЛІКОВАНИХ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ:

Статті, в яких опубліковано основні наукові результати дисертації:

1. Геллер Є.Б. Світові та зарубіжні практики адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості. *Право та державне управління*. 2023. № 2. С. 568–573. DOI: <https://doi.org/10.32782/pdu.2023.2.83>.
2. Геллер Є.Б. Суб'єктний склад адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2024. № 8. С. 229–232. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2024-8/52>.
3. Геллер Є.Б. Форми та методи адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості. *Держава та регіони. Серія: Право*. 2024. № 2. С. 14–19. DOI: <https://doi.org/10.32782/1813-338X-2024.2.3>.
4. Геллер Є.Б. Принципи адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості. *KELM (Knowledge, Education, Law, Management)*. 2024. № 3(63). Р. 110–117. DOI: <https://doi.org/10.51647/kelm.2024.3.18>.
5. Геллер Є.Б. Сфера спортивного розвитку особистості як сфера адміністративно-правового забезпечення. *Право і суспільство*. 2024. № 3. С. 417–424. DOI: <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2024.3.63>.

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

1. Геллер Є.Б. Моделі адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості. *Актуальні питання розвитку юридичної науки в період воєнного стану* : міжнародна науково-практична конференція, Науково-дослідний інститут публічного

права, 17 травня 2024 р. Львів – Торунь : Liha-Pres, 2024. С. 225–228. DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-395-1-66>.

2. Геллер Є.Б. Зарубіжні практики адміністративно-правового забезпечення у сфері спортивного розвитку особистості: напрями впровадження в Україні. *Proceedings of the international scientific conference “The latest law developments”*, Wloclawek, Republic of Poland, April 3–4, 2024. Riga : Publishing House “Baltija Publishing”, 2024. Р. 192–197. DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-432-0-46>.

3. Геллер Є.Б. Функції адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості. *Proceedings of the international scientific conference “Scientific innovations in law amidst the impact of the Russian-Ukrainian war on the legal system”*, Riga, the Republic of Latvia, February 7–8, 2024. Riga : Publishing House “Baltija Publishing”, 2024. Р. 260–264. DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-409-2-61>.

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ.....	18
ВСТУП.....	19
РОЗДІЛ 1 ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ СПОРТИВНОГО РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ.....	27
1.1 Сфера спортивного розвитку особистості як сфера адміністративно-правового забезпечення.....	27
1.2 Принципи адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості.....	42
1.3 Завдання та функції адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості.....	61
1.4 Нормативне регулювання адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості.....	80
Висновки до першого розділу.....	101
РОЗДІЛ 2 ВПРОВАДЖЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ СПОРТИВНОГО РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ.....	112
2.1 Суб'єктний склад адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості.....	112
2.2 Форми та методи адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості.....	128
2.3 Світові та зарубіжні практики адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості.....	141
2.4 Напрями удосконалення адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості.....	153

Висновки до другого розділу.....	170
ВИСНОВКИ.....	183
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	190
ДОДАТКИ.....	215

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

ЗСУ – Збройні сили України

КАС України – Кодекс адміністративного судочинства України

Мінмолодітаспорту – Міністерство молоді та спорту України

МС – місцеве самоврядування

МОН України – Міністерство освіти та науки України

НОК України – Національний олімпійський комітет України

ОТГ – об'єднана територіальна громада

ЦОВВ – центральні органи виконавчої влади

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Спортивний розвиток особистості є запорукою не лише забезпечення формування якісного та здорового образу життя людини, але і створює умови для соціально-економічного зростання країни, адже відображує конкурентоздатність людських ресурсів, інвестиційну та інноваційну привабливість сегментів та кластерів національної економіки, підвищення іміджевого сприйняття України у світовому просторі та сприяє вирішенню проблем патріотичного виховання.

В умовах воєнного стану в Україні сфера спортивного розвитку людини перебуває в процесах стагнації, що зумовлюється цілою низкою факторів: відсутністю належного рівня фінансування діяльності спортивних шкіл та клубів; людськими втратами серед спортсменів країни, які стали на захист Батьківщини; процесами зовнішньої міграції спортсменів-юніорів; руйнуванням чи непридатністю до використання спортивних майданчиків та обладнання; зниженням рівня мотивації до заняття спортивними руханками, що в тому числі пов'язується із відсутністю впевненості у майбутньому та депресивними станами як молоді, так і осіб похилого віку; зниженням рівня спортивної активності українців порівняно з іншими європейськими країнами, що зумовлено втомленістю населення країни від війни в тому числі.

Попри зазначене, чинна Стратегія розвитку фізичної культури та спорту в Україні, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 4 листопада 2020 р. № 1089, не відображує проблем, що постали перед сферою фізичного виховання та спортивного розвитку в умовах воєнного стану, що підвищує рівень актуальності дослідження проблематики адміністративно-правового забезпечення реалізації політики.

Загальнотеоретичні аспекти побудови та пошуку ефективних напрямів адміністративно-правового забезпечення реалізації політики з питань захисту прав і свобод людини розглядались у наукових працях таких учених, як:

В.Б. Авер'янов, О.Ф. Андрійко, Ю.П. Битяк, Ю.А. Волкова, В.М. Гаращук, О.П. Гетманець, Т.О. Коломоєць, В.К. Колпаков, А.Т. Комзюк, О.В. Кузьменко, Є.В. Курінний, Н.М. Оніщенко, О.В. Орлова, Н.М. Пархоменко, В.Ф. Погорілко, С.П. Погребняк, В.Ю. Чернишова, О.С. Яра та ін.

Питання формування та адміністративно-правового забезпечення прав і свобод людини у сфері її спортивного розвитку фрагментарно в межах інших суміжних проблематик досліджувались у публікаціях О.І. Безпалової, С.М. Гусарова, О.В. Джафарової, Л.В. Козлової, Ю.О. Легези, О.І. Миколенка, Р.С. Мельника, Н.Р. Нижник, А.Ю. Олійника, О.Ю. Салманової, О.Ю. Синявської, О.С. Юніна та ін. Не можна не акцентувати, що проблематика забезпечення спортивного розвитку особистості вивчається не лише в межах юридичних досліджень, але і з точки зору педагогіки, психології, соціології, антропології, а також у межах економічних досліджень. Варто в цьому сенсі виокремити публікації таких учених, як: М.В. Корчагін, В.М. Красота, Ю.О. Миронов, О.П. Митчик, М.С. Мороз, О.М. Ольховий, В.В. Сирмамійх, В.Й. Тарасюк, А.І. Шинкарук, В.О. Шинкарук та ін.

Варто акцентувати на низці дисертацій, що безпосередньо пов'язані із вивченням проблематики адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості. Зокрема, важливо виділити дисертацію О.М. Моргунова на тему «Публічне адміністрування у сфері фізичної культури і спорту в Україні» (2020 р.), де розроблено концепцію спортивних клубів із поступовою трансформацією відповідних громадських об'єднань у комерційні підприємства. Але при цьому наявний спектр здійснених наукових досліджень передусім сконцентрований на довоєнних часах розвитку української держави, а також відбувався у часи, що передували ухваленню Стратегії розвитку фізичної культури та спорту в Україні, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 4 листопада 2020 р. № 1089.

Зазначене зумовлює актуальність вирішення наукової проблеми адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості, що має врахувати специфіку воєнного стану та умови, вільні від такого спеціального режиму.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, грантами. Робота виконана відповідно до Стратегії сталого розвитку «Україна – 2020», затвердженої Указом Президента України від 12 січня 2015 р. № 5/2015, Стратегії реформування державного управління України на період до 2021 р., схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24 червня 2016 р. № 474-р, Стратегії розвитку фізичної культури та спорту в Україні, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 4 листопада 2020 р. № 1089, а також планів науково-дослідної роботи Приватної установи «Науково-дослідний інститут публічного права».

Мета дослідження. Метою є здійснення комплексного дослідження адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості задля встановлення обґрунтованих напрямів підвищення його ефективності.

Для досягнення зазначеної мети необхідним видається виконання таких основних *задач*:

- охарактеризувати сферу спортивного розвитку особистості як сфери адміністративно-правового забезпечення;
- встановити коло принципів адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості;
- визначити завдання та функції адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості;
- відобразити особливості нормативного регулювання адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості;
- визначити суб'єктний склад адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості;

- описати форми та методи адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості;
- встановити світові та зарубіжні практики адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості;
- обґрунтувати напрями удосконалення адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості.

Об'єктом дослідження є суспільні відносини, що виникають у сфері спортивного розвитку особистості.

Предметом дослідження є адміністративно-правове забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості.

Методи дослідження складаються із сукупності загальнонаукових та спеціальних методів наукового пізнання, що у сукупності на основі діалектичного методу здатні забезпечити досягнення мети дисертаційного дослідження та його завдань. Логіко-семантичний метод дозволив охарактеризувати сферу спортивного розвитку особистості як сферу адміністративно-правового забезпечення (підрозділ 1.1). Метод порівняння використано для встановлення особливостей світових та зарубіжних практик адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості та обґрунтування доцільності їх використання в Україні (підрозділи 2.3, 2.4). Формально-логічний метод дозволив установити коло принципів адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості, а також визначити завдання та функції адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості (підрозділи 1.2, 1.3) та розробити напрями удосконалення адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості (підрозділ 2.4). За допомогою методів класифікації та групування визначено завдання та функції адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості (підрозділ 1.4), охарактеризовано зміст компетенції суб'єктного складу досліджуваних

правовідносин (підрозділ 2.1), відображено форми та методи адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості (підрозділ 2.2).

Науково-теоретичне підґрунтя для виконання дисертації становлять наукові праці фахівців у галузі філософії, педагогіки, загальної теорії держави і права, адміністративного права та інших галузевих наук.

Нормативною основою роботи є Конституція України, міжнародні нормативно-правові акти, ратифіковані в Україні, закони та підзаконні нормативно-правові акти, що визначають адміністративно-правове забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості.

Емпіричну основу дисертаційного дослідження становлять узагальнення практики у сфері спортивного розвитку особистості, офіційні статистичні показники, довідкові, рейтингові та енциклопедичні видання.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що в дисертації на підставі узагальнення наукових праць учених, аналізу законодавства України, законодавства зарубіжних країн та практики їх реалізації визначено сутність та розкрито особливості адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості в Україні, а також обґрунтовано напрями його вдосконалення. Основні наукові положення, які виносяться на захист:

вперше:

- обґрунтовано авторський підхід до розуміння категорії «спортивний розвиток особистості» як формування сталої практики поступового набуття навичок в окремому чи суміжних видах спортивних змагань, що означає не лише фізичний розвиток, але і певний рівень соціалізації особи, її залученість до певних соціальних груп, об'єднаних відповідним видом спорту;

- обґрунтовано, що сферою спортивного розвитку особистості є сфера, завдяки якій зберігається баланс між інтересами особи та інтересами як окремих інституцій суспільства, так і суспільства загалом, де взаємини, що складаються в процесі економічного, соціального, політичного, духовного

життя і діяльності особи, взаємовідносяться зі спортом та полягають у мобілізації якісних показників розвитку індивідуально-психологічних властивостей (характерних рис спортивної життєдіяльності) та пошуку шляхів їх передачі у публічну владу;

– обґрунтовано, що основним завданням адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості доцільно визначити завдання ефективного розподілу функцій у межах реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості між усіма видами та рівнями адміністрування та взаємодії з громадянським суспільством, що має відбуватися з урахуванням глобалізаційних та євроінтеграційних процесів, а також з урахуванням тенденцій розвитку інформаційного суспільства з обов’язковим використанням усіх новітніх технологій та можливостей цифрової епохи;

удосконалено:

– наукові положення щодо класифікації форм адміністративно-правового забезпечення діяльності владного суб’єкта у сфері спортивного розвитку особи, де виокремлено такі критерії, як: зміст, де виділено процедурні, організаційно-правові, матеріально-технічні форми; юридичні наслідки, де виділено нормативно-правові форми (що призводять до виникнення, зміни чи припинення публічно-управлінських відносин) та адміністративно-управлінські форми (що призводять до зміни структури роботи органу державної влади чи місцевого самоврядування);

– наукові підходи до класифікації загальних та спеціальних принципів адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості;

– наукові підходи до класифікації функцій адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості та виділено законодавчу, стимулюючу, еволюційну, охоронну, організаційну, інтеграційну, виховну, оціночну функції;

дістали подальшого розвитку:

- підходи до розуміння побудови суб'єктного складу публічного адміністрування у сфері спортивного розвитку особистості, що вимагає впровадження умов переходу від радянської командно-адміністративної системи до системи сервісного обслуговування населення та його потреб, що обґрунтовує подальшу децентралізацію публічної влади, перегляд питання щодо встановлення форм власності на об'єкти спортивної інфраструктури та створення передумов до розуміння, що спортивний розвиток особистості є пріоритетом та цінністю сучасного суспільства;

- встановлення категоріального ряду, статусу суб'єктів адміністративно-правового забезпечення у сфері спортивного розвитку, що втілилось в авторських пропозиціях до чинних законів України «Про фізичну культуру та спорт» та «Про громадські об'єднання»;

- підходи до розуміння типів адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості;

- пропозиції щодо доцільності розробки Спортивного кодексу України, що вирішить проблему прикладних питань матеріального та процесуального спрямування та загалом вирішить проблему фрагментарності та неузгодженості нормативного регулювання адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості та дасть можливість визначити та закріпити поняття сфери спортивного розвитку особистості, описати його місце у системі права і системі законодавства та визначити основні дефініції спортивного права.

Практичне значення отриманих результатів полягає в тому, що викладені в дисертації висновки і пропозиції можуть бути використані у:

- *науково-дослідній сфері* – як основа для подальших досліджень проблем адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості;

- *правотворчості* – в ході уточнення та доповнення чинних законів та підзаконних нормативно-правових актів, а також під час розроблення

проектів відповідних нормативно-правових актів, що буде сприяти поліпшенню адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості;

– *правозастосовній діяльності* – з метою підвищення ефективності практичного виконання завдань і функцій адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості;

– *освітньому процесі* – під час підготовки підручників та навчальних посібників з дисциплін «Адміністративне право», «Спортивне право» та інших.

Апробація матеріалів дисертації. Підсумки розроблення проблеми загалом, окремих її аспектів, одержані узагальнення та висновки було оприлюднено на 3 науково-практичних конференціях, зокрема: «Актуальні питання розвитку юридичної науки в період воєнного стану» (Науково-дослідний інститут публічного права, 17 травня 2024 р.); «The latest law developments» (м. Влоцлавек, Республіка Польща, 3–4 квітня 2024 р.); «Scientific innovations in law amidst the impact of the Russian-Ukrainian war on the legal system» (м. Рига, Латвійська Республіка, 7–8 лютого 2024 р.).

Публікації. Основні результати дослідження викладено в 5 статтях, з яких 4 статті опубліковані у наукових фахових виданнях України та 1 стаття – в іноземному виданні, а також апробовані на 3 науково-практичних конференціях.

Структура та обсяг дисертації. Дисертація складається зі вступу, двох розділів, поділених на вісім підрозділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаних джерел та додатків. Повний обсяг роботи становить 240 сторінок, основний зміст – 171 сторінку. Список використаних джерел містить 225 найменувань.

РОЗДІЛ 1

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ СПОРТИВНОГО РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ

1.1 Сфера спортивного розвитку особистості як сфера адміністративно-правового забезпечення

На сучасному етапі розвитку людства, спорт є універсальною мовою, яка виходить за межі культурних, мовних та соціально-економічних кордонів. Він громади та розширює можливості окремих осіб служить основоположною силою для сприяння позитивним змінам у глобальному масштабі. Спорт є економічно ефективним та гнучким інструментом для просування цілей сталого розвитку, з моменту їх прийняття у 2000 році, спорт відіграв життєво важливу роль у зміцненні кожної з восьми цілей, що було визнано в численних резолюціях Генеральної Асамблеї ООН. А у резолюції 70/1 під назвою «Трансформування нашого світу: Порядок денний сталого розвитку до 2030 року», прийнятій у 2015 році, ще більше визнав та закріпив роль спорту у просуванні соціального прогресу.

Варто вказати, що спорт відіграє ключову роль у сприянні розвитку та миру, активно просуваючи такі цінності, як толерантність та повага. Розширення прав і можливостей жінок через спорт є ще однією сферою просування сталого розвитку. Знову ж таки, це розширення прав і можливостей виходить за межі ігрового поля, впливаючи на суспільне ставлення та сприяючи більш справедливому розподілу можливостей та ресурсів.

Більше того, у випадку з молоддю участь у спорті прищеплює важливі життєві навички, такі як лідерство, командна робота та дисципліна. Спорт значно сприяє досягненню цілей здоров'я, заохочуючи активний спосіб

життя. У сфері освіти спорт надає цінні можливості для навчання поза навчальним закладом.

Разом з тим спорт відіграє вирішальну роль у цілях соціальної інтеграції, створюючи простори, де люди з різних верств суспільства можуть об'єднуватися, руйнуючи соціальні бар'єри.

Доцільно підкреслити, що історично спорт відігравав життєво важливу роль у всіх суспільствах і функціонував як сильна комунікаційна платформа, яку можна використовувати для просування культури миру, що й продовжує бути одним з найбільш економічно ефективних і універсальних інструментів для просування цінностей Організації Об'єднаних Націй та досягнення Цілей сталого розвитку (ЦСР).

Отже, спорт є безумовно важливим чинником сталого розвитку. Тому, використовуючи цей величезний потенціал спорту, Управління Організації Об'єднаних Націй зі спорту заради розвитку та миру (UNOSDP) вже давно об'єднує людей через спорт та підтримує ініціативи спорту заради миру, що допомагає спорту повністю реалізувати свій потенціал у реалізації ЦСР.

Як зазначає Управління Організації Об'єднаних Націй зі спорту, спорт сприяє добробуту незалежно від віку, статі чи етнічної приналежності. Він насолоджується всіма, і його охоплення не має собі рівних. Наприклад, Всесвітня федерація тхеквондо створила Гуманітарний фонд тхеквондо для просування бойового мистецтва в таборах біженців по всьому світу. Такі ініціативи підвищують обізнаність про тяжке становище молодих біженців і повністю узгоджуються з ЦСР, особливо щодо здоров'я (Мета 3: Забезпечення здорового життя та сприяння добробуту для всіх у будь-якому віці). Діти та молодь отримують величезну користь від фізичної активності. У поєднанні зі шкільною програмою фізичні навантаження та спорт необхідні для всебічної освіти (Мета 4: Забезпечити інклюзивну та якісну освіту для всіх та сприяти навчанню протягом усього життя). Крім того, спорт у своїй найосновнішій формі заохочує збалансовану участь і має потенціал сприяти гендерній рівності (Мета 5: Досягти гендерної рівності та

розширення прав і можливостей всіх жінок та дівчат). Завдяки ініціативам UNOSDP та її партнерів спорт сприяє тому, щоб міста та громади стали більш інклюзивними (Мета 11: Зробити міста інклюзивними, безпечними, стійкими та стійкими). Крім того, спорт може бути використаний як значущий інструмент для запобігання конфліктам та сприяння тривалому миру, оскільки спорт та його універсальність мають здатність перевершувати культури (Мета 16: Сприяти справедливим, мирним та інклюзивним суспільствам) [220].

Фундаментальним для справжнього посилення глобального розвитку та реалізації ЦСР є встановлення міцних та згуртованих партнерств. Світ більш взаємопов'язаний, ніж будь-коли, і глобальний феномен спорту має силу об'єднати впливові мережі різноманітних партнерів та зацікавлених сторін із спільною прихильністю до сталого розвитку. У зв'язку з цим світ спорту може забезпечити потужні мережі партнерів та зацікавлених сторін, віддані використанню спорту для сталого розвитку (Мета 17: Відродити глобальне партнерство для сталого розвитку). Видатним прикладом такого партнерства в цьому контексті є співпраця між Організацією Об'єднаних Націй та Міжнародним олімпійським комітетом (МОК), організацією, яка має статус спостерігача в Генеральній Асамблеї Організації Об'єднаних Націй і є ключовим партнером UNOSDP з кількома спільними ініціативами у сфері спорту заради розвитку та миру [220].

Фізична культура, спорт та здоров'я є важливими компонентами якості життя. Досягнення у сфері спорту підвищують престиж країни, приносять прибуток спортсменам та їхнім федераціям, створюють додаткові робочі місця, сприяють здоровому способу життя, що безпосередньо впливає на ефективність населення. Тому розвиток спорту та здоров'я стратегічно важливий для забезпечення соціально-економічного зростання та досягнення перспектив сталого розвитку будь-якої сучасної держави, і Україна не є виключенням. Для вирішення існуючих проблем у цій сфері, активізації розвитку бізнесу, розвитку спортивної інфраструктури та пошуку додаткових

джерел фінансування важливо зрозуміти, що є сферою спортивного розвитку особистості і як вона співвідноситься зі сферою адміністративно-правового забезпечення. Дослідження в цій галузі особливо актуальні з огляду на негативний вплив кризи, спровокованої війною, і необхідність адаптації до нових викликів.

Отже, починаючи наш аналіз, варто зупинитися на системоутворюючих дефініціях, зокрема на категорії «сфера». Так, у словникові та енциклопедичній літературі поняття «сфера» (від грец. σφαῖρα перекладається, як куля) розуміється, як замкнута поверхня, геометричне місце точок рівновіддалених від даної точки, що є центром сфери [160]; район дії, межа поширення чого-небудь [155]; громадське оточення, обстановка, середовище, сукупність умов, середовище, в яких що-небудь відбувається [154].

Щодо поняття спорту, варто вказати, що ця категорія чітко визначена як на національному, так й на міжнародному рівні. Зокрема Закон України «Про фізичну культуру та спорт» визначає спорт, як діяльність суб'єктів сфери фізичної культури і спорту, спрямована на виявлення та уніфіковане порівняння досягнень людей у фізичній, інтелектуальній та інших здібностях шляхом проведення спортивних змагань та відповідної підготовки до них [141].

У Європейській спортивній хартії «спорт» означає всі форми фізичної активності, які, шляхом випадкової або організованої участі, спрямовані на підтримання або покращення фізичної форми та психічного добробуту, формування суспільних стосунків або отримання результатів у змаганнях на всіх рівнях [99].

Щодо етимології поняття «розвиток особистості» [149], то у спеціальній літературі вказується, що розвиток – це головний процес, що є у житті людини в сучасному суспільстві, стрімко розвивається. Розвиток людини є складним інволюційно (від латин. *involutio* – згортання) – еволюційним (від латин. *evolutio* – розгортання) поступовим рухом, під час

якого відбуваються як прогресивні, так і регресивні інтелектуальні, особистісні, поведінкові, діяльнісні зміни в самій людині [55].

Енциклопедична література вказує, що розвиток особистості охоплює динамічну конструкцію та деконструкцію інтегративних характеристик, які відрізняють індивіда з точки зору міжособистісних рис поведінки [225]. Розвиток особистості постійно змінюється і залежить від контекстуальних факторів та життєвого досвіду, що змінює життя. Розвиток особистості також вимірний за описом і суб'єктивний за своєю природою [199].

У літературі філософського напрямку вказується, що «людське самоздійснення у світі спорту – це розкриття сутності спортивної особистості, вияв її специфічних особливостей, характерних рис спортивної життєдіяльності. Людина самоздійснює себе у світі спорту в залежності від зовнішніх і внутрішніх впливів. Її інтенсивність зумовлюється сприйняттям кожним індивідом власних потреб та інтересів як складових життєдіяльності» [12].

Закон України «Про фізичну культуру та спорт» не містить визначення «сфера спортивного розвитку», проте визначає певні види діяльності «у сфері фізичної культури і спорту», зокрема меценатську, як добровільне безоплатне надання фізичними та юридичними особами (меценатами фізичної культури і спорту) матеріальної, грошової або іншої підтримки фізичної культури і спорту набувачам меценатської допомоги. Крім того містить визначення суб'єктів сфери фізичної культури і спорту – це фізичні або юридичні особи, які здійснюють свою діяльність з метою розвитку фізичної культури і спорту. А також визначає категорію «послуги у сфері фізичної культури і спорту» - організація та проведення суб'єктами сфери фізичної культури і спорту фізкультурно-оздоровчої діяльності та/або фізкультурно-спортивної реабілітації осіб з інвалідністю або підготовки спортсменів до змагань з видів спорту, визнаних в Україні [141].

Крім того у ст. 4 вищезгаданого Закону визначено засади державної політики у сфері фізичної культури і спорту, та вказано, що державна

політика у сфері фізичної культури і спорту ґрунтується на засадах: визнання фізичної культури і спорту як пріоритетного напрямку гуманітарної політики держави; визнання фізичної культури як важливого чинника всебічного розвитку особистості та формування здорового способу життя; визнання спорту як важливого чинника досягнення фізичної та духовної досконалості людини, формування патріотичних почуттів у громадян та позитивного міжнародного іміджу держави; забезпечення гуманістичної спрямованості та пріоритету загальнолюдських цінностей, справедливості, взаємної поваги та гендерної рівності; гарантування рівних прав та можливостей громадян у сфері фізичної культури і спорту; забезпечення безпеки життя та здоров'я осіб, які займаються фізичною культурою і спортом, учасників та глядачів спортивних і фізкультурно-оздоровчих заходів; сприяння безперервності та послідовності занять фізичною культурою і спортом громадян різних вікових груп; утвердження етичних та моральних цінностей фізичної культури і спорту; створення умов для соціального та правового захисту громадян у сфері фізичної культури і спорту; забезпечення підтримки громадських об'єднань фізкультурно-спортивної спрямованості; забезпечення різноманітності, високої якості та доступності послуг у сфері фізичної культури і спорту для громадян; забезпечення умов для підтримки напрямів фізичної культури і спорту; забезпечення доступу осіб з інвалідністю до спортивних споруд; заохочення благодійної діяльності у сфері фізичної культури і спорту; орієнтування на сучасні міжнародні стандарти у сфері фізичної культури і спорту, поєднання вітчизняних традицій і досягнень із світовим досвідом у цій сфері; забезпечення дотримання державних соціальних стандартів у сфері фізичної культури і спорту [141].

Таким чином підсумовуючи наведене, можемо дійти висновку, що сферою спортивного розвитку особистості є сфера, завдяки якій зберігається баланс між інтересами особи та інтересами як окремих інституцій суспільства, так і суспільства в цілому, де взаємини, що складаються в процесі економічного, соціального, політичного, духовного життя і

діяльності взаємовідносяться зі спортом та полягають в мобілізації якісних показників розвитку індивідуально-психологічних властивостей (характерних рис спортивної життєдіяльності) та пошуку шляхів їх передачі у публічну владу.

Щодо сфери спортивного розвитку особистості як сфери адміністративно-правового забезпечення варто вказати, що різні країни, залежно від специфіки соціально-економічної та політичної системи, створюють організаційні та нормативно-правові основи для розвитку фізичної культури та спорту.

Існуюча економічна та організаційна модель спорту та охорони здоров'я залежить від рівня участі держави в управлінні та фінансуванні промисловості та залежить від багатьох факторів - типу економічної системи, рівня соціально-економічного розвитку, політичної ситуації, культурних цінностей та традицій тощо.

Традиційно виокремлюють три основні організаційні моделі сфери спортивного розвитку особистості як сфери адміністративно-правового забезпечення:

1) американську, яка характеризується високим ступенем децентралізації та низькою участю держави в організації фізичної культури та спортивних заходів. Традиційним принципом американської моделі спортивного менеджменту є децентралізація управлінських функцій як щодо різних сфер фізичної культури та спорту, так і в межах кожної зі сфер. Згідно з цією моделлю, держава не втручається у спорт, підтримуючи діяльність спортивних клубів, федерацій та спортивного руху в цілому. Фінансова підтримка надається для організації спортивних заходів, а також розвитку спортивної інфраструктури [151; 167].

2) європейську модель, яка характеризується великим ступенем участі держави. Майже у всіх європейських країнах держава так чи інакше втручається у розвиток низового спорту, спорту з високими досягненнями, а іноді навіть професійного спорту.

3) пострадянську модель, яка характеризується повним централізованим державним управлінням у сфері фізичної культури та спорту.

Доцільно зазначити, що ці моделі докорінно відрізняються одна від одної, зокрема, особливістю американської моделі адміністративно-правового регулювання спорту є відсутність центрального органу виконавчої влади. У США немає жодного органу, який координує сферу спорту, безпосередньо підпорядкованого уряду, оскільки на постійній основі федеральний уряд США не бере участі у розвитку спортивного сектору [44;167]. Відповідальність за розвиток спорту покладається в основному на спортивні ради (комітети), які виступають як приватні некомерційні організації та підтримують низовий спорт у різних формах. Їх основним завданням є підтримка спортивних організацій, клубів, команд, спортивних заходів. Спортивні ради зазвичай тісно співпрацюють з місцевою владою на договірній основі [151].

Основними організаціями, що координують розвиток спорту в США, є Олімпійський комітет США (USOC), Національна федерація шкільних асоціацій (NFHS), Національна колегіальна атлетична асоціація (NCAA), а також Аматорський атлетичний союз (AAU), Національна атлетична асоціація коледжів (NCAA), Союз легкої атлетики (AAU), професійні ліги, асоціації різних видів спорту тощо.

Найвпливовішою організацією, яка забезпечує фінансову та організаційну координацію аматорських видів спорту в США, є Олімпійський комітет – це незалежна організація, до складу якої входять представники олімпійських комітетів усіх держав, національних спортивних федерацій (понад 40), а також національних спортивних організацій.

Зокрема національні спортивні федерації відіграють важливу роль у розвитку видів спорту з високими досягненнями. Їх завданням є всебічний розвиток спорту, тренувань та відбору спортсменів, підтримка міжнародного іміджу країни. Співпраця з міжнародними спортивними федераціями та

Міжнародним олімпійським комітетом (МОК), Всесвітнє антидопінгове агентство сприяє авторитету та розвитку широких повноважень представників США в міжнародному спортивному русі, стимулює розвиток високопоставлених видів спорту в країні.

Варто вказати, що особливістю організації спорту в США є розвинена система шкільного спорту, головним керівним органом якого є Національна федерація шкільних асоціацій (NFHS). Важливість Національної студентської спортивної асоціації обумовлена тим, що студенти-спортсмени є домінуючою групою в загальній кількості учасників високоресусних видів спорту [44;167].

У професійному спорті у США, на відміну від шкільного, студентського та олімпійського руху, немає спільного центрального органу управління. Основною організаційною формою управління професійним спортом є ліга або асоціація, яка має правовий статус комерційної приватної або акціонерної корпорації.

Щодо нормативно-правового регулювання фізичної культури та спорту у США, то воно в основному обмежується Законом «Про аматорський спорт», згідно з яким, завданням Олімпійського комітету є стимулювання та підтримка олімпійських видів спорту, сприяння та практична допомога у будівництві нових та модернізації існуючих спортивних споруд, створення національних спортивних центрів, просування спорту та ідеалів «чесної гри», всебічне просування інновацій, дитячого та жіночого спорту, а також дослідження в галузі спорту [44; 71].

Європейська організаційна модель сфери спортивного розвитку особистості як сфери адміністративно-правового забезпечення характеризується відносно вищим рівнем державного регулювання. Головною особливістю організаційної структури управління спортом та охороною здоров'я є наявність наднаціонального рівня влади. У Європі координацію в цій сфері здійснює континентальна міжурядова організація – Рада Європи та її спеціалізований підрозділ – Комітет з розвитку спорту

(CDDS). Відповідно до європейської концепції культури, в частині, що стосується спорту, CDDS покликана: стимулювати та забезпечувати координацію спортивної політики в державах-членах Ради Європи; проводити єдину європейську політику щодо міжнародного спорту, зміцнювати співпрацю з державними та громадськими спортивними організаціями, нести відповідальність за реалізацію Європейської спортивної хартії, Кодексу спортивної етики тощо. Під впливом Ради Європи всі держави-члени поділяють спільну думку щодо основних спортивних цінностей [151;181;8].

Окрім наднаціонального координаційного органу, яким є Рада Європи, регулювання спортивної сфери здійснюється з певними особливостями. Зокрема є країни, які мають незалежний спеціалізований орган державного управління спортом на державному рівні. Наприклад у Франції (Міністерство молоді та спорту), Великобританії (Міністерство спорту), Норвегії (Міністерство спорту та культури), Португалії (Державний секретаріат спорту), Угорщині (Національний комітет фізичної культури та спорту), Україні (Міністерство молоді та спорту України) тощо.

Існують такі країни, які не мають незалежного спеціалізованого органу державного управління у сфері спорту. Зокрема у Бельгії, Італії управління розвитком спорту здійснюється громадською організацією - Національним олімпійським комітетом. У Німеччині, Данії, Норвегії та Австрії конфедерація (асоціації федерацій, асоціацій та спортивних спілок) відіграє ключову роль у забезпеченні розвитку спорту та здоров'я [151;174;8].

Основним нормативним документом Ради Європи у сфері фізичної культури є Спортивна хартія Європи, яка 13 жовтня 2021 року на 1414-му засіданні заступників міністрів була переглянута Комітетом міністрів та ухвалена Рекомендація CM/Rec(2021)5 [99].

Метою цієї Хартії є спрямування урядів у розробці та впровадженні правових і політичних рамок для спорту, які підкреслюють його численні індивідуальні та соціальні переваги (зокрема, для здоров'я, інклюзії та

освіти), а також дотримуються та сприяють цінностям прав людини, демократії та верховенства права, як закріплено у відповідних стандартах Ради Європи. Для досягнення цієї мети уряди повинні вжити необхідних заходів для того, щоб:

1. Кожна людина мала змогу брати участь у спорті та, зокрема, забезпечити, щоб: усі молоді люди отримували уроки фізичного виховання; навчальних закладах і мали доступ до можливостей розвитку фізичної грамотності, фізичної підготовки та набуття базових рухових навичок; кожен мав можливість займатися спортом у надійному, безпечному та здоровому середовищі; розвиток спорту був інклюзивним, оцінювався та контролювався на регулярній основі;

2. Кожен мав можливість підвищити рівень своїх результатів у спорті поза межами занять для рекреаційних цілей і вийти на рівень особистих досягнень і/або рівень досконалості етичним, чесним і відповідальним способом; захищати та розвивати спорт, заснований на цінностях, що є передумовою максимізації індивідуальних і соціальних переваг спорту, зокрема, гарантувати щоб: права людини для тих, хто бере участь у діяльності, пов'язаній зі спортом або має дотичність до неї, були захищені; спортивні заходи робили внесок у зміцнення етичної поведінки серед тих, хто долучається до спорту; доброчесність спортивних організацій, спортивних змагань і тих, хто бере участь у діяльності, пов'язаній зі спортом або має дотичність до неї, захищалася; спортивна діяльність відповідала принципам сталого розвитку [99].

Хартія висвітлює спільні риси основ європейського спорту та його організації, які спортивний рух розуміє як модель європейського спорту, і надає загальні рекомендації державам-членам Ради Європи щодо вдосконалення існуючого законодавства чи іншої політики та розробки комплексної рамкової основи для спорту. Вона конкретизована та доповнена юридично обов'язковими стандартами, що стосуються критичних питань у сфері спорту, таких як:

а. Європейська конвенція про насильство та неналежну поведінку з боку глядачів під час спортивних заходів і, зокрема футбольних матчів (ETS №. 120);

б. Антидопінгова конвенція (ETS №. 135);

с. Конвенція Ради Європи проти маніпулювання спортивними змаганнями (CETS №. 215); і

д. Конвенція Ради Європи про комплексний підхід до питань безпеки, охорони та обслуговування під час футбольних матчів та інших спортивних заходів (CETS №. 218) [99].

Крім того законодавство ЄС включає Розширену часткову угоду про спорт (EPAS) [187], яка забезпечує платформу для міждержавного спортивного співробітництва між державними органами держав-членів. EPAS сприяє кращому управлінню, щоб зробити спорт більш етичним, більш інклюзивним та безпечнішим [219].

Доцільно зазначити, що найчастіше ці дві організаційні моделі регулювання сфери спортивного розвитку особистості як сфери адміністративно-правового забезпечення – американська та європейська – доповнюють одна одну і мають ряд спільних принципів.

Пострадянська модель, яка характеризується повним централізованим державним управлінням у сфері фізичної культури та спорту, характерна для країн пострадянського простору. Зокрема така модель існує у Північній Кореї та інших тоталітарних державах. За цієї моделі держава за допомогою комісарів жорстко керує спортом, як однією з воєнних ланок, а за невдалі виступи на міжнародних спортивних змаганнях спортсменів відправляють на виховні роботи.

Варто відмітити, що на сучасному етапі євроінтеграційних рухів нашої держави, спостерігається докорінна перебудова та реформування спортивної сфери України. Зокрема реформа передбачається за такими напрямками, а саме:

- 1) ліквідація надлишкових функцій Міністерства, усунення їх дублювання та його європеїзація;
- 2) підвищення прозорості діяльності Міністерства, відмова від ручного управління бюджетом та боротьба з корупцією серед чиновників;
- 3) підвищення автономії національних спортивних федерацій;
- 4) вдосконалення національного антидопінгового законодавства [48].

Зокрема Міністр молоді та спорту Матвій Бідний на прес-конференції в Парижі заявив, що для успішної діяльності його галузь потребує реформи та встановлення нових законодавчих рамок. «Сьогодні ми дуже відстаємо по всіх метриках у спорті. Спортом у дитячо-юнацьких школах займається лише 8 % дітей, і це катастрофічна ситуація», – озвучує статистику міністр. Він вважає, що за рівнем залучення людей до оздоровчих вправ Україна відстає від держав Євросоюзу: «В Україні цей показник близько 15 %, тоді як середній показник по Європі – 38 %» [173].

Варто вказати, що реформа сфери спорту була вперше анонсована у 1998 році, згідно з ухваленим міжнародним документом «Політика досягнення здоров'я для всіх у XXI столітті», всі держави-члени Євробюро ВООЗ (Всесвітньої організації охорони здоров'я), зокрема й Україна, повинні були долучитись до формування здорового способу життя населення, і особливо молоді, на державному, регіональному та місцевому рівнях.

Відповідно в Україні була прийнята ціла низка державних документів, таких як Державна національна програма «Освіта» (Україна XXI століття), Концепція національного виховання, Національна програма «Діти України», Цільова комплексна програма «Фізичне виховання – здоров'я нації» тощо. Удруге про реформу заговорили у 2014-му році, проте, все завершилося внесенням деяких змін до вже існуючого закону. Сучасний етап реформування передбачає за наступні 4 роки (такий перехідний період дають собі реформатори) створення 20 тисяч спортивних клубів. Крім того передбачено докорінну новачію законодавчої бази. змінити законодавство.

26 вересня 2024 року Міністерство молоді та спорту України підписало Меморандуму про співпрацю з Київською обласною державною адміністрацією та Вишневою міською радою. Цей документ спрямований на впровадження механізму, що залучає спортивні клуби як громадські організації для розвитку клубної системи в спорті.

Проведення експерименту дозволить розробити механізм для переходу на клубну систему організації занять фізичною культурою і спортом, а також сприятиме розвитку спортивних клубів у статусі громадських організацій. Важливо, що залучення спортивних клубів у статусі громадських організацій сприятиме активній участі місцевих громад у спортивному житті, що допоможе розвивати спорт на всіх рівнях [56].

Зокрема Комітет молоді і спорту рекомендує прийняти за основу проект Закону України щодо удосконалення діяльності спортивних клубів. Так, проект Закону України про внесення змін до Закону України «Про фізичну культуру і спорт» щодо удосконалення діяльності спортивних клубів, (реєстр № 11199) передбачає, що утворення спортивних клубів комунальної форми власності здійснюється з урахуванням державного соціального стандарту у сфері фізичної культури і спорту[60]. Міністерство молоді та спорту України підтримало законопроект. Офіс підтримки адаптації законодавства України до положень права Європейського Союзу (ACQUIS ЄС) у своєму висновку зазначив, що положення проекту Закону не суперечать міжнародно-правовим зобов'язанням України у сфері європейської інтеграції та праву ЄС.

Під час розгляду проекту Закону на засіданні Комітету народні депутати України – члени Комітету підтримати цей проект, оскільки реалізація його положень сприятиме створенню умов для впровадження сучасної моделі роботи спортивних клубів та їх фінансової підтримки, розширенню можливостей громадян для занять фізичною культурою і спортом [60].

Таким чином, можна констатувати, що Україна, реформуючи спортивну сферу, будує європейську модель сфери спортивного розвитку особистості як сфери адміністративно-правового забезпечення.

Отже, підсумовуючи наведене варто дійти висновку, що сферою спортивного розвитку особистості є сфера, завдяки якій зберігається баланс між інтересами особи та інтересами як окремих інституцій суспільства, так і суспільства в цілому, де взаємини, що складаються в процесі економічного, соціального, політичного, духовного життя і діяльності особи взаємовідносяться зі спортом та полягають в мобілізації якісних показників розвитку індивідуально-психологічних властивостей (характерних рис спортивної життєдіяльності) та пошуку шляхів їх передачі у публічну владу.

Щодо сфери спортивного розвитку особистості як сфери адміністративно-правового забезпечення варто вказати, що різні країни, створюють організаційні та нормативно-правові основи для розвитку фізичної культури та спорту залежно від специфіки соціально-економічної та політичної системи. Так, існуюча організаційна модель спортивного розвитку особистості як сфери адміністративно-правового забезпечення залежить від рівня участі держави в управлінні та фінансуванні промисловості та залежить від багатьох факторів, зокрема типу економічної системи, рівня соціально-економічного розвитку, політичної ситуації, культурних цінностей та традицій тощо.

Традиційно виокремлюють три основні організаційні моделі сфери спортивного розвитку особистості як сфери адміністративно-правового забезпечення:

- 1) американську, яка характеризується високим ступенем децентралізації та низькою участю держави в організації фізичної культури та спортивних заходів;
- 2) європейську модель, яка характеризується відносно значним ступенем участі держави;

3) пострадянську модель, яка характеризується повним централізованим державним управлінням у сфері фізичної культури та спорту.

Оскільки Україна знаходиться на шляху до Європейського Союзу, реформування спортивної сфери нашої держави відбувається за європейською моделлю сфери спортивного розвитку особистості як сфери адміністративно-правового забезпечення.

1.2 Принципи адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості

Як ми зазначали у попередньому підрозділі, спорт відігравав життєво важливу роль у всіх суспільствах і функціонував як сильна комунікаційна платформа, яку можна використовувати для просування культури миру, що й продовжує бути одним з найбільш економічно ефективних і універсальних інструментів для просування цінностей Організації Об'єднаних Націй та досягнення Цілей сталого розвитку (ЦСР).

Відповідно державна політика у сфері спортивного розвитку особистості відіграє центральну роль у досягненні Цілей розвитку тисячоліття (ЦРТ), оскільки вони будуть досягнуті лише в тій мірі, в якій держави будуть впроваджувати та реалізовувати свої політики. У випадку з країнами, для яких досягнення цих цілей залежатиме від підтримки розвинених країн через міжнародні інститути системи ООН, така допомога також залежатиме від управлінської спроможності кожної країни і, зокрема, від якості більш загального інструменту колективних дій, до якого відносяться принципи адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості.

На нашу думку, принципи адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості - це комплексна основа стандартів, що виражають цінності та поведінку, які

громадяни та підприємства можуть очікувати від сучасного процесу адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості. Вони ґрунтуються на існуючому *acquis* ЄС, рекомендаціях OECD-SIGMA, інших міжнародних стандартах, а також на передовому досвіді країн ЄС та OECD-SIGMA у сфері реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості.

Варто вказати, що програма OECD-SIGMA та Європейська комісія опублікували видання Принципів державного управління 2023 року з акцентом на цифровізацію, екологічну стійкість та багаторівневе управління [106].

Нові стандарти багаторівневого управління, вперше визначені в Європі, мають особливе значення. Вони викладені в Принципах 14 (Субсидіарність) та 32 (Фіскальна автономія). Вони охоплюють такі сфери, як розподіл компетенцій, автономія для виконання компетенцій, координаційні структури, розподіл фінансів, місцеві запозичення, механізм фінансового вирівнювання, власні податки та збори тощо. Подальші нові сфери, такі як «прозорість», також мають великий потенціал для подальшого розвитку належного урядування в Європі.

Принципи продовжують складатися з шести предметних областей та 32 принципів, які описують цінності, поведінку та наслідки належного державного управління.

1. Стратегія.
2. Розробка та координація політики.
3. Державна служба та управління людськими ресурсами.
4. Організація, підзвітність та нагляд
5. Надання послуг та цифровізація
6. Управління державними фінансами

Зокрема принцип 14 закріплює, що обов'язки чітко розподілені між рівнями влади, охоплюючи принцип субсидіарності та місцевої автономії, а також сприяючи міжінституційній координації з ефективними механізмами

нагляду. Зокрема, парламент встановлює законом розподіл компетенцій, прав та обов'язків між рівнями влади, щоб уникнути перекриття та посилити прозорість. Регіональні та місцеві органи влади мають автономію для виконання своїх компетенцій у межах чинного законодавства. Компетентні органи здійснюють нагляд за регіональними та місцевими органами влади на підставі закону. Цей нагляд є пропорційним і поважає їх автономію у прийнятті рішень, розрізняючи власні та делеговані компетенції та забезпечуючи засоби правового захисту у разі порушення. Незалежний механізм вирішує конфлікти компетенцій та обов'язків між рівнями влади. Ефективні координаційні структури сприяють узгодженню політики та пріоритетів на всіх рівнях влади. Регіональні та місцеві органи влади співпрацюють та формують партнерські відносини для підвищення розвитку та якості державних послуг. Компетенції присвоюються рівню влади, найближчому до громадян, з урахуванням масштабів та характеру завдання, ефективності та економії, а також розміру регіональних та місцевих органів влади [106].

Принцип 32 вказує, що регіональні та місцеві органи влади мають ресурси та адекватну фіскальну автономію для здійснення своїх компетенцій, з фінансовим наглядом для сприяння відповідальному фінансовому управлінню. Розподіл фінансів між рівнями влади встановлюється законом, що гарантує диверсифіковані доходи та права запозичення, одночасно пом'якшуючи фіскальний ризик розвитку нестійкого боргового тягаря. Прозорий і передбачуваний механізм фіскального вирівнювання врівноважує ресурси між регіональними та місцевими органами влади. Фінансовий нагляд державними органами або зовнішніми аудиторами здійснюється для врахування фінансового становища регіональних та місцевих органів влади, підтримує ефективне використання фінансів та допомагає запобігти фінансовому дисбалансу. Регіональні та місцеві органи влади частково отримують свої фінансові ресурси від місцевих податків, зборів та зборів, для яких вони мають право визначати ставку. Виділені асигнування для

регіональних та місцевих органів влади мають функціональну класифікацію та обмежуються випадками, коли існує необхідність стимулювати регіональну та місцеву реалізацію національної та/або міжнародної політики. Фінансові ресурси регіональних та місцевих органів влади співмірні з їхніми завданнями та обов'язками та забезпечують фінансову стійкість та самодостатність [106].

Формування принципів адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості з цієї точки зору має враховувати концепцію належного врядування. Варто вказати, що протягом 1980-х і 1990-х років все більше країн відмовлялися від традиційної моделі державного управління та трансформували її в гнучкі економічні ринкові відносини, розуміючи оновлену роль влади в суспільстві і відносини між державними адміністраторами і об'єктами державного управління. На початку ХХІ століття сформувалася нова парадигма державотворення, заснована на залученні громадськості до управління, відкритості влади, використанні новітніх технологій тощо.

Безперечно, в умовах демократизації політичного процесу в Україні актуалізувало питання перегляду організації системи державної влади на засадах демократичного врядування та наближення до інтересів і потреб громадян. З цією метою сучасні процеси демократизації українського суспільства та реформування системи державного управління у процесі реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості, передбачають не лише застосування нових управлінських технологій, а й впровадження інноваційних та ефективних моделей управління.

Доцільно зазначити, що особливості концепції «добре врядування» та програми «SIGMA» підкреслюють значення принципів та стандартів належного врядування у процесі реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості. Проте розроблені міжнародними та європейськими регіональними організаціями, на думку окремих авторів, недостатньо закріплені в українському законодавстві, здебільшого через відсутність

наукового підґрунтя для впровадження принципів та стандартів належного врядування у вітчизняну правову систему [144, с. 36].

Слід зазначити, що термін «належне врядування» наразі використовується та застосовується широким колом державних інституцій у міжнародному співтоваристві загалом та Європейському співтоваристві зокрема. Утім, незважаючи на поширеність та актуальність поняття, категорія не є чітко визначеною, а також не вичерпною за своїми характеристиками, обсягом та цілями [54, с. 64–65).

Однак в цілому належне врядування – це певна концептуальна основа, яка визначає можливість досягнення результату в існуючій системі управління. Орієнтація на принципи належного врядування в демократичному суспільстві дає певні цінності розуміння перспектив розвитку в Україні [7, с. 245].

Концепція належного врядування еволюціонувала в європейській правовій доктрині на основі та за умови двох основоположних принципів побудови правових систем провідних країн Західної Європи – демократії та верховенства права [144, с. 36]. Концепція враховує соціальний контекст у реформуванні державного управління, а саме у сфері приведення універсальних стандартів, таких як професіоналізм, політична нейтральність, порядність, уникнення конфлікту інтересів тощо.

Саме поняття «належне врядування» включає в себе демократичну та ефективну систему влади, успішні державні інститути, відповідну якість публічних послуг та здатність задовольняти нові суспільні потреби. «Належне врядування» вимагає довіри суспільства до влади, забезпечення прозорості, особистої доброчесності, високих етичних стандартів, поваги до закону, відповідальності, залученості та солідарності з громадянами [79, р. 17).

Концепція належного врядування відображає стан (якісні та кількісні характеристики) ключових відносин між органами публічної влади та окремими особами в суспільстві, а також низку показників (індексів),

важливих для демократичного суспільства для оцінки умовного наближення країни до «чистих типів» принципів та стандартів належного врядування.

Така обумовленість пояснюється різними методами та суб'єктами опитувань (моніторингу) врядування, відмінностями в демократичних моделях організації державної влади загалом та виконавчої зокрема [144, с. 36].

Що стосується концепції належного врядування, то слід зазначити, що серед принципів європейського адміністративного права є принцип належного врядування або належного адміністрування, який передбачає поєднання вимог справедливого розгляду та використання кращих практик (методів) в управлінні, а також запровадження інституту омбудсмена для розгляду скарг на неналежне врядування (адміністрування) у діяльності інституцій та організацій ЄС [28, с. 124].

Поряд з цим принципом як одним з принципів європейського адміністративного права таку ж групу принципів виділяють і серед принципів Європейського адміністративного простору, який є простором, сформованим політикою і правилами ЄС, в якому національні уряди відіграють активну роль, в якому уряди держав-членів повинні, заради єдності прав громадян і свободи підприємництва в ЄС, гарантувати єдиний рівень якості та ефективності надання адміністративних послуг. Іншими словами, спільний адміністративний простір можливий лише тоді, коли адміністративні принципи, правила, процедури та положення застосовуються на рівній основі на певній території в межах національної конституції [105, с. 48].

Слід зазначити, що принципи європейського адміністративного права та принципи європейського адміністративного простору не вважаються рівнозначними поняттями, так само як і принципи адміністративного права України та принципи державного управління [83, с. 104–105].

Варто вказати, що у правових системах європейських країн принципи, що встановлюють стандарти адміністративного права, об'єктивуються по

різному. Вони можуть міститись у розрізненому вигляді у різних нормативних актах (конституціях, парламентських актах, законах і підзаконних актах, судових актах тощо). Такий підхід є характерним для таких держав як Бельгія, Франція, Греція, Ірландія, і Велика Британія. Є країни де вони систематизовані в кодифікаціях адміністративних процедур. До таких належать Австрія (з 1925 р.) Болгарія (1979 р.), Данія (1985 р.), Німеччина (1976 р.), Угорщина (1957 р.), Голландія (1994 р.), Польща (1960 р.), Португалія (1991 р.) та Іспанія (1958 р.).

Як вказують окремі автори, «незважаючи на те, що базовою складовою двох вищезазначених визначень є слово «принцип» (вихідні точки, основні припущення тощо), їх не слід ототожнювати... Огляд літератури приводить до висновку, що підтверджує погляди більшості фахівців з адміністративного права, які глибоко вивчали це питання, що поняття «принципи європейського адміністративного простору» та «європейські принципи адміністративного права» не є тотожними, хоча й дуже близькими. Головна відмінність між ними полягає в тому, що перше входить до складу другого» [145, с. 8].

Принципи належного врядування, яких дотримується Європейський Союз, визначає дві категорії стандартів: глобальні стандарти державного управління та належного врядування, яких дотримуються держави в різних частинах світу, політики, посадові особи та державні службовці, та суто «європейські» стандарти, тобто стандарти європейського врядування для учасників складного, багаторівневого, поліцентричного процесу прийняття рішень, формування політики та координації в ЄС [21, с. 21].

Біла книга з європейського врядування, що містить низку рекомендацій та пропозицій щодо зміцнення демократії в Європі [143] визначає п'ять принципів належного врядування: відкритість, участь, підзвітність, ефективність та злагодженість [191, с. 11–12]. Рекомендація CM/Rec(2007)7 Комітету міністрів державам-членам щодо належного управління містить пропозиції для держав-членів дотримуватися принципів належного управління: 1) законності; 2) рівності; 3) неупередженості; 4) пропорційності;

5) правова визначеність; 6) вжиття заходів у розумний строк; 7) участь; 8) повага до приватного життя; 9) прозорість [212].

Особливо важливі принципи містяться в судовій практиці Європейського суду. Вони застосовуватися всіма державами-членами ЄС на національному рівні при застосуванні права ЄС. Це насамперед: принцип адміністрування через закон; принципи пропорційності, юридичної визначеності, захисту законних очікувань, недопущення дискримінації, право на слухання в ході адміністративних процедур щодо прийняття рішень, забезпечувальні заходи, справедливі умови доступу громадян до адміністративних судів, позадоговірна відповідальність державної адміністрації.

Європейські принципи адміністративного права структуруються по таких групах: 1) достовірність і передбачуваність (правова визначеність); 2) відкритість і прозорість; 3) підзвітність; 4) результативність та ефективність. Кожна з наведених груп включає сконцентровані за родовими ознаками конкретні принципи.

Європейські принципи адміністративного права є базовим підґрунтям детермінації, осмислення, запровадження у практику публічного адміністрування похідних від них стандартів, насамперед, у сферах забезпечення прав людини; публічної адміністрації; адміністративних послуг; публічної служби; адміністративної юстиції; громадських рухів та громадського контролю тощо [3].

Основні принципи адміністрування систематизовані та описані в основних положеннях «Європейських принципів державного управління» SIGMA – одного із найпрестижніших аналітичних центрів ЄС. Варто вказати, що Концепція Європейського адміністративного простору, запропонована SIGMA у 1999 році, включала такі принципи, як надійність, передбачуваність, підзвітність та прозорість, а також технічна та управлінська компетентність, організаційна спроможність, фінансова стабільність та участь громадськості [77].

Механізм моніторингу впровадження наведених принципів на національному рівні передбачає комплексний набір кількісних та якісних показників, що описують як передумови успішного проведення реформ (відповідні закони, політики, структури та процедури), так і фактичне впровадження реформ та їх наслідки (як адміністрація працює на практиці).

Для того, щоб оцінити прогрес, досягнутий країною у застосуванні принципів, ці показники вимірюють розвиток відповідних компонентів державного управління, виставляючи загальну оцінку від 0 (найнижчий) до 5 (найвищий). SIGMA збирає інформацію та дані, необхідні для моніторингу результатів та прогресу в ході оцінювання в різних країнах. Цей інструмент також можуть використовуватися національними органами публічної влади (наприклад, установами, відповідальними за координацію або впровадження реформи державного управління) або місцевими аналітичними центрами чи організаціями громадянського суспільства [77]. Україна – одна з таких країн.

У 2018 році експерти SIGMA вкотре оцінили стан справ у державному управлінні в Україні та прогрес, якого країна досягла завдяки реформам. Експерти виокремили як позитивні, так і негативні зрушення. Серед останніх можна виділити: слабкий механізм врядування та координації реформи державного управління. Хоча механізми описані в Планах дій, на політичному рівні функціонує лише Координаційна рада з реформування державного управління, і лише з питань, пов'язаних зі Стратегією реформування державного управління в Україні на 2016–2020 роки, але не з питань, пов'язаних зі Стратегією управління державними фінансами на 2017–2020 роки. Координаційні органи були створені на адміністративному рівні, але не функціонують [4, р. 20].

Ці та інші висновки та рекомендації експертів SIGMA дозволяють зробити висновок про доцільність подальшого вдосконалення державного управління в Україні, для якого утвердження його принципів є одним із пріоритетних завдань. Як зазначалося вище, у міжнародних стандартах немає

консенсусу щодо принципів належного врядування. Ще більші відмінності існують в авторських тлумаченнях списків.

Сьогодні принципами належного врядування, у спеціальній літературі, європейськими дослідниками визначаються: оптимальне законодавство; легітимність; участь; прозорість у прийнятті рішень; доступ до інформації; хороше адміністрування; відповідний персонал; належне фінансово-бюджетне управління; ефективність; відповідальність і нагляд.

Вітчизняні науковці запропонували такі принципи, як: принцип участі у прийнятті рішень та належного реагування; принцип відкритості та прозорості; принцип чесноти і моральної поведінки; сталий розвиток; принцип ефективності, компетентності, принцип інноваційності та відкритості до змін; принцип стабільності і довгострокової орієнтації; принцип поваги до прав людини та культурного розмаїття; принцип соціальної згуртованості та підзвітності [4, с. 43].

Очевидно, що ці переліки принципів не збігаються, проте можна виділити засадничі, зокрема :відкритість, прозорість, відповідальність, підзвітність, ефективність тощо.

Це різноманіття вимагає аналізу вищезазначених та інших підходів до принципів належного врядування з метою досягнення мети виявлення принципів адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості на основі принципів належного врядування, визнаних на міжнародному рівні. Важливість останніх не можна недооцінювати.

Доцільно зазначити, що значення вищезазначених принципів належного врядування для державного управління в Україні полягає в тому, що вони встановлюють стандарти та заохочують публічних службовців до забезпечення суспільних інтересів. Суттєва відмінність між принципами належного врядування в державах-членах ЄС та Україні полягає в тому, що вони є не просто ідеями, заснованими на добрій волі, а фактично впроваджуються на всіх рівнях державного управління, ефективно захищені

від порушень з боку незалежних контролюючих органів, системи правосуддя, судової системи та парламентського контролю» [4, с. 42]. Наразі Україна не є членом ЄС, разом з тим, ці принципи є важливими для розвитку євроінтеграційних прагнень нашої держави.

На сучасному етапі принципи належного врядування, розроблені міжнародними та європейськими регіональними організаціями, ще не повністю закріплені в українському законодавстві, що вказує на необхідність подальших реформ у державному управлінні та оновлення законодавчої бази. Принципи належного врядування неможливо переоцінити для досягнення цих цілей.

На думку експертів SIGMA, регуляторні вимоги, разом з іншими керівними принципами та рекомендаціями ЄС, є основою «Принципів» у сферах, на які поширюється *acquis*. В інших сферах Принципи спираються на міжнародні стандарти та вимоги, а також на успішний досвід країн-членів ЄС та Організації економічного співробітництва та розвитку (ОЕСР). Мінімальним критерієм належного врядування є дотримання країнами цих базових принципів [77].

Отже, хоча Україна не є членом ЄС, зобов'язання, взяті на себе в євроінтеграційних процесах з метою прискорення членства України в Європейському Союзі, вимагають аналізу принципів Європейського адміністративного простору щодо державного управління та наближення законодавства України до законодавства ЄС у цій сфері, приведення державного управління у відповідність до європейських та міжнародних стандартів у цій сфері.

Очевидно, що «стандарти європейського врядування переважно у вигляді «м'яких» стандартів, тобто Білі книга та комунікації Європейської комісії, рекомендації конференцій міністрів, відповідальних за державне управління, рекомендації SIGMA тощо. Однак їх не можна ігнорувати: наприклад, у процесі останнього розширення кожна країна-кандидат мала відповідати Копенгагенським та Мадридським критеріям, щоб отримати

членство в ЄС та продемонструвати позитивні результати в оцінці SIGMA [21, с. 21].

За словами окремих дослідників, одним із стратегічних пріоритетів державної політики України є інтеграція до європейських структур з метою набуття повноправного членства в ЄС, що є необхідною умовою виконання Копенгагенського та Мадридського критеріїв, які, серед іншого, вимагають вирівнювання адміністративної спроможності органів державної влади країн-кандидатів з критеріями ефективності державних адміністрацій держав-членів ЄС [1, с. 101–104]. Тому визначення принципів адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості, яких слід дотримуватися в Україні, має ґрунтуватися на принципах належного врядування, визначених на міжнародному рівні.

Тому провідна роль держави у формуванні та реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості є незмінною і актуальною і сьогодні. Однак не менш важливим для сучасного розвитку фізичної культури і спорту є розуміння різного правового статусу учасників відповідних правовідносин, включаючи не тільки органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування, а й інститути громадянського суспільства. Їх роль в освоєнні цих родовищ не можна недооцінювати [222].

Слід розуміти, що тільки взаємодія всіх суб'єктів реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості сприяє розвитку фізичної культури і спорту. У кожній країні сила або спроможність реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості залежить, по-перше, від її демократичних політичних інститутів, які забезпечують ефективність верховенства права, гарантують права людини та легітимність уряду чи адміністрації. По-друге, це залежить від якості її політики у сфері спортивного розвитку особистості, яка веде до досягнення таких цілей на більш оптимальному рівні, на рівні прийняття рішень. По-третє, це залежить від якості управління, яке реалізує ці закони та політики публічної адміністрації, від якої вимагається бути ефективною. Стратегічне ядро уряду має складатися з професійними вищими

державними службами найвищої якості, які працюють разом з обраними політиками у прийнятті урядових рішень. З іншого боку, кожен уряд повинен розробити децентралізовану державну структуру і зробити агентства відповідальними за результати, а не за процедури, щоб ефективно забезпечувати соціальні послуги, які характеризують сучасні демократії [180].

Основний внесок, який Організація Об'єднаних Націй може зробити для країн-членів, полягає в тому, щоб запропонувати широке і гнучке визначення практичних принципів адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості відповідно до Цілей розвитку тисячоліття. Принципи, які одного разу будуть застосовані, підвищать спроможність держави, зробивши стратегічне ядро держави більш ефективним, а реалізацію політики у сфері спортивного розвитку особистості більш ефективною [223].

Варто вказати, що існують деякі принципи адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості, які сьогодні є загальноприйнятими. До цих принципів доцільно віднести: верховенство права, законність, рівність, підконтрольність, демократичність, пріоритет державної політики, відповідальність та самостійність, прозорість та підзвітність, участь та плюралізм, субсидіарність, дієвість, ефективність та результативність, системність та комплексність, адаптованість та креативність, цілеспрямованість, врахування думки суб'єктів реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості в процесі прийняття рішень, а також справедливість та підзвітність громаді тощо.

Зрозуміло, що цей перелік не є вичерпний, проте, на нашу думку, це оптимальний перелік засадничих принципів адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості, завдання яких полягає в тому, щоб подолати широкі прогалини, які існують між теорією та практикою адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості.

При визначенні спеціальних принципів адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості доцільно, з одного боку, враховувати загальні принципи, а з іншого - практичні вимоги оперативного управління під час реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості, які передбачають досить чіткий і прагматичний курс дій.

Спеціальні принципи адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості є гнучкими, щоб дозволити інтерпретацію, але простими та зрозумілими для полегшення впровадження. Варто вказати, що спеціальні принципи адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості є «структурними», оскільки ці принципи вимагатимуть певних структурних змін в організації адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості – змін, які не обмежуються реформами організаційних схем, а стосуються всієї системи органів, які забезпечують реалізацію політики у сфері спортивного розвитку особистості.

На нашу думку, спеціальні принципи адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості доцільно розглядати у прив'язці до: виду державного устрою, державної служби та практики управління.

Щодо державного устрою питання не в тому, чи держава є унітарною або федеральною, а безпосередньо в тому, як відбувається між суб'єктами розподіл повноважень в процесі адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості,

Варто вказати, що у сучасному державному управлінні існує чітка лінія дій, а саме, держава повинна надавати послуги безпосередньо, через свою державну службу, та тільки ті послуги, які передбачають конкретну державну діяльність, тобто діяльність, яка передбачає використання державної влади або контролює ресурси держави. В іншому випадку, держава має надавати

послуги, які на конкурентних засадах передаються на аутсорсинг бізнес-підприємствам, а також децентралізованим агентствам або неурядовим організаціям громадянського суспільства, але суворо підзвітні стратегічному ядру держави, сформованому з політиків та вищих державних службовців.

Відповідно одним із спеціальних принципів адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості доцільно визнати принцип децентралізації збалансованого розподілу владних повноважень з управління у сфері спортивного розвитку особистості між центральними та місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування та іншими суб'єктами реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості, з передаванням відповідних ресурсів.

Зауважимо, що в цій структурі також доцільно згадати про принцип партнерства узгодження цілей, дій та пріоритетів між всіма суб'єктами реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості, в процесі забезпечення тісного співробітництва, кооперації та солідарності між ними у процесі формування та реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості.

На нашу думку, основна ціль, що лежить в основі цього принципу, полягає в тому, що автономні агентства або неурядові організації, як правило, є більш ефективними і можуть бути залучені у співпраці більш ефективно, ніж державні департаменти. Крім того державні службовці повинні враховувати етос державної служби.

Наступним принципом варто визначити принцип деконцентрації перерозподілу владних повноважень, у межах системи публічного адміністрування.

Саме такий підхід до адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості має безпосередній вплив на державну службу. Державні службовці в принципі не повинні працювати в агентствах, крім регулюючих органів, і, природно, вони не працюють в неурядових організаціях. Такі організації мають подвійну

роль: одна – надання послуг, інша – соціальна відповідальність. Відповідно адміністративно-правове забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості може бути посилене шляхом розширення можливостей громадянського суспільства та неурядових організацій, в процесі реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості, зокрема шляхом мобілізації громади, використання навичок та можливостей для надання послуг, просування інтересів бідних верств населення та притягнення державних службовців до відповідальності.

Нарешті, у нас є принципи, пов'язані з практикою управління. Тут центральними є дві прості ідеї. По-перше, кожен департамент і кожне відомство, що входить до складу державного апарату або фінансується державним апаратом в процесі реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості, повинні мати стратегічний план – визначення цілей, їх перетворення в цільові показники та вибір основних політик у сфері спортивного розвитку особистості, які будуть прийняті для їх досягнення. По-друге, кожна агенція має бути відповідальною за свої цілі у процесі реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості та за ефективне використання ресурсів для їх досягнення.

Враховуючи те, що відомства, які є суб'єктами реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості, мають бути децентралізованими, як ми зазначали в принципах, пов'язаних зі структурою держави, прямий нагляд втрачає значну частину свого значення, а аудит змінює умови від аудиторських процедур до результатів аудиту. По суті, основними є три форми забезпечення підзвітності агентств у процесі реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості: управління за контрактними результатами, керована конкуренція за досконалість у процесі реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості та механізми соціальної відповідальності, в яких громадські ради та громадські правозахисні організації громадянського суспільства відіграють важливу роль.

Щодо принципу управління за контрактними результатами, варто вказати, що коли урядування, засноване на результатах, стає все більш нормою, системи управління заради результату стають критично важливими зв'язками між ресурсами та результатами. Крім того, щодо керованої конкуренції за досконалістю у процесі реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості, доцільно зазначити, що від організацій державного сектору все частіше очікують здатності конкурувати з суб'єктами як державного, так і приватного секторів за показниками вартості послуг за одиницю, орієнтації на клієнта, ефективність використання ресурсів тощо.

Одним з обмежень цього підходу для оптимального адміністративно-правове забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості є те, що максимізація прибутку та ефективність використання ресурсів є важливими, але недостатніми для заохочення та захисту суспільних благ. Проте мається на увазі не підхід до конкуренції за «максимізацію прибутку та ефективність використання ресурсів», а конкуренцію за досконалість, яка залежить, головним чином, від схвалення підтримки громадян і від критеріїв витрат.

Щодо принципу соціальної відповідальності, варто вказати, що беручи до уваги принципи децентралізації та субсидіарності, цей принцип підтримує «підхід громадських організацій», згідно з яким громадяни безпосередньо залучаються через консультації з громадою, статuti громадян та інші механізми для формулювання місцевих та національних інтересів, розробки та оцінки місцевих програм та забезпечення підзвітності державних службовців у процесі адміністративно-правове забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості.

Оскільки в традиційній державній структурі все ще налічується велика кількість державних службовців низького рівня, у процесі реформ, які поступово впроваджуватимуть сучасні принципи державного управління, їхні права мають бути дотримані. У той час як нові організації будуть створюватися за новими принципами, старі поступово здійснюватимуть

перехід [221]. За будь-яких обставин важливо враховувати, що адміністративно-правове забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості не може бути універсальним за своєю ефективністю, оперативністю, якістю чи поведінкою. Необхідно ретельно розглянути національні обставини та обмеження, а також шляхи, за допомогою яких державна служба, ймовірно, розглядатиме та реагуватиме на потреби громадян та ключових зацікавлених учасників реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості.

Підводячи проміжні висновки, доцільно вказати, що оскільки у сучасних демократіях адміністративно-правове забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості є важливим інструментом для належного врядування та досягнення Цілей розвитку тисячоліття (ЦРТ), до загальних принципів адміністративно-правове забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості доцільно віднести: верховенство права, законність, рівність, підконтрольність, демократичність, пріоритет державної політики, відповідальність та самостійність, прозорість та підзвітність, участь та плюралізм, субсидіарність, дієвість, ефективність та результативність, системність та комплексність, адаптованість та креативність, цілеспрямованості, врахування думки суб'єктів реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості в процесі прийняття рішень, а також справедливості та підзвітності громаді тощо.

Виходячи з цього доцільно запропонувати такі спеціальні принципи адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості, зокрема:

1. Принципи, пов'язані з державним устроєм: а) принцип децентралізації збалансованого розподілу владних повноважень з управління у сфері спортивного розвитку особистості між центральними та місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування та іншими суб'єктами реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості, з

передаванням відповідних ресурсів; б) принцип партнерства узгодження цілей, дій та пріоритетів між всіма суб'єктами реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості, в процесі забезпечення тісного співробітництва, кооперації та солідарності між ними у процесі формування та реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості; в) принцип використання державної влади та контроль ресурсів держави у процесі адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості; г) принцип деконцентрації перерозподілу владних повноважень, у межах системи публічного адміністрування у процесі формування та реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості.

2. Принципи, пов'язані з державною службою: а) принцип професійності, який базуватиметься на професійній та високому рівні державної служби, оскільки державних службовців набирають і просувають по службі відповідно до заслуг, і навчають відповідно до духу суспільних інтересів, їх робота добре оплачується і мотивуються різноманітними заохоченнями; б) принцип кооперації – це принцип, на підставі якого відбувається розширення можливостей громадянського суспільства та неурядових організацій, в процесі реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості, зокрема шляхом мобілізації громади, використання навичок та можливостей для надання послуг, просування інтересів бідних верств населення та притягнення державних службовців до відповідальності; в) принцип ефективності або зниження собівартості публічних послуг у процесі адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості.

3. Принципи, пов'язані з практикою управління: а) принцип автономності у прийнятті рішень; б) принцип управління за контрактними результатами; в) принцип підвищення підзвітності завдяки впровадженню політики повної прозорості, яка передбачає широке використання новітніх технологій; г) принцип ефективності у процесі широкого впровадження

інформаційних технологій в процесі адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості за рахунок.

1.3 Завдання та функції адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості

Політика у сфері спортивного розвитку особистості по-особливому трактується як суспільством, так і владою, вона є невід'ємною частиною спортивної онтології. У всіх великих спортивних заходах, що прирівнюються до чемпіонату світу або Олімпійських ігор, обов'язково беруть участь державні установи та органи державної влади, які беруть участь в організації та проведенні таких заходів.

Відповідно розуміння завдань та функцій адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості є передумовою оптимального механізму реалізації державної політики у сфері спортивного розвитку особистості.

Доцільно зазначити, що до ключових специфічних ознак політики у сфері спортивного розвитку особистості, які відповідно визначають специфіку завдань та функцій адміністративно-правового забезпечення її реалізації варто віднести такі:

1. Автономія спорту, яка визначає межі втручання держави в спорт і яка об'єктивно обумовлена певною об'єктивно існуючою жорсткістю значної частини загального обсягу відносин у цій сфері, адміністративному (у тому числі регулятивному) впливу та впливу з боку органів державної влади в межах і в ході реалізації державної політики у сфері спортивного розвитку особистості та, як наслідок, нижча управлінська спроможність уряду в цій сфері. Автономія спорту не є абсолютною, а обмеженою певними межами, обов'язковими для виконання всіма сторонами, тобто органами державної влади та іншими суб'єктами спортивних відносин.

Разом з тим, окремі сегменти суспільних відносин у сфері спорту по суті не можуть бути перетворені, заново оформлені в правові відносини, а спроба врегулювати такі законом призведе до їх суттєвої деформації, спотворення фактів та фактичного блокування (заборони), що, у свою чергу, буде порушенням низки важливих прав і свобод людини, перш за все, право на заняття спортом.

2. Значна специфіка сфери спортивного розвитку особистості визначається конкурентоспроможністю – це форма соціальних відносин, що реалізуються у сфері спортивного розвитку особистості (включаючи методи та механізми), пов'язана з виконанням мети щодо визначення змагаючої сторони (учасника спортивного змагання – спортсмена, спортивної команди, гравців (команди) спортивного клубу, національної спортивної збірної), краще відповідати певним вимогам, встановленим у виді спорту, шляхом документального та порівняльного (у порівнянні з результатами іншого учасника (інших учасників) або з певними фіксованими параметрами) оцінювання активно залученою третьою стороною (польовим суддею, суддею, колегією таких) результатів діяльності вищезазначених змагальних сторін, з наступними виключення тих, хто показав незадовільні результати та/або невідповідність встановленим вимогам.

3. Велика різноманітність суб'єктів (сторін) відносин у сфері спортивного розвитку особистості (фактичних або потенційних об'єктів державного управління в спорті), суб'єктів різного рівня і різної природи, які мають різні пріоритети і складні взаємозв'язки (відносини і взаємодії) між собою (як всередині, так і поза сферою спорту), які за групами утворюють двовимірну (неоднорідно горизонтально розподілену) систему, Співвідношення між сегментами (наприклад, що стосуються різних видів спорту) зведена до абсолютного мінімуму або практично відсутня. Широке розмаїття спортивних суб'єктів включає як низько децентралізовані, горизонтально розподілені (включаючи мережеві) спільноти організацій та окремих осіб, так і множинні ієрархічні системи професійних спортивних

організацій, а також широке коло суб'єктів підприємницької діяльності (інвестори, бізнес-партнери тощо), навчальні заклади, глядачів масових спортивних розважальних заходів та інших спортивних змагань, спортивних уболівальників, державних та муніципальних органів влади.

4. Спортивні організації та органи спортивного управління на національному та міжнародному рівнях мають різні ролі та обов'язки, які відображають точку зору як органів управління спортивними організаціями, так і органів державної влади.

Роль і значення органів управління у сфері спортивного розвитку особистості визначаються їх впливом на відносини між зацікавленими сторонами.

5. Тенденція розвитку суспільних відносин у сфері спортивного розвитку особистості, яка спостерігається в багатьох країнах світу, зумовлює значне зростання ролі самоврядування, зокрема, саморегулювання у сфері спортивного розвитку особистості. Недержавні, немуніципальні органи управління у сфері спортивного розвитку особистості комплексно взаємодіють з органами державного управління в рамках конкретного автономного позаправового регулятивного порядку у сфері спортивного розвитку особистості.

6. Інтерсекційність різних сегментів сфери спортивного розвитку особистості, зокрема, інтерсекційність професійного та аматорського спорту, високопродуктивного спорту та популярного спорту. Зазначене свідчить про складність вичерпно чіткого розмежування професійного та аматорського спорту в правовому регулюванні багатьох країн, а також про те, що професійні спортивні споруди обслуговують широке коло суспільних інтересів, набагато ширшу аудиторію, ніж просто професійні спортсмени, професійні спортивні команди та спортивні клуби. Крім того, слід зазначити, що система професійного спорту орієнтована на ефективне створення привабливого іміджу спорту в цілому, на позитивний пропагандистський

вплив професійного спорту на залучення дітей та молоді до популярного спорту.

7. Інтерсекційність різних аспектів і елементів онтології спорту в складних кореляціях, в тому числі у взаємній залежності. Зокрема, інституційний спорт в будь-яких аспектах прямо чи опосередковано пов'язаний з економічними відносинами, а спортивна індустрія є невід'ємною частиною спорту. Багато організацій, діяльність яких пов'язана зі спортом, формально не є комерційними, проте все одно вони виконують свою діяльність, яка за своєю природою є комерційною. Сфера професійного спорту – це сфера переважно приватних інтересів, де публічні інтереси де-факто є менш значущими. Більше того, сфера професійного спорту сьогодні є набагато більше бізнесом, ніж сферою спортивного розвитку особистості, відповідно, ця сфера пов'язана з приватними інтересами. Спортивні відносини (в «чистому» вигляді) знаходяться в складних взаємовідносинах з відносинами, що стосуються прав інтелектуальної власності, цивільних і пов'язаних з ними економічних прав тощо.

Варто вказати, що юридична практика з цих питань досить суперечлива. Так, у 1922 р Верховний суд США в своєму рішенні у справі за участю федеральної ліги прийшов до висновку, що спорт не є видом комерційної діяльності, що викликало ряд слухань в Конгресі США з питань антимонопольного законодавства. На противагу цьому, Суд Європейського Союзу у своїх рішеннях по ряду справ, включаючи відому постанову Босмана, чітко сформулював, що спорт, який створюється і управляється як бізнес, є різновидом комерційної діяльності, а тому до нього застосовуються норми антимонопольного законодавства [215].

8. Взаємозв'язок порядків (різного характеру) у спорті.

9. Детермінованість за історичними чинниками специфічних особливостей організації багатьох видів спорту, зокрема, географічного розподілу їх інституціоналізованості, їх процедур.

10. Допустимість деяких форм насильства в спорті (спортивні єдиноборства).

11. Визначеність прямих і непрямих інтересів держави у сфері спортивного розвитку особистості за специфічними ознаками спорту.

Варто вказати, що доцільно виділити такі типи адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості:

1. Організаційне забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості, яке включає у себе:

1) громадське адміністрування у сфері спортивного розвитку особистості;

2) самоврядування у сфері спортивного розвитку особистості;

3) приватне управління у сфері спортивного розвитку особистості, конкретизувати в його аспектах, пов'язаних зі спортом як сферою спортивних розважальних шоу-бізнесових заходів та відповідної діяльності, спортивного мовлення, спонсорства спорту, функціонування спортивної інфраструктури, виробництва та продажу спортивного одягу та взуття, спортивного інвентарю, нарядів та спорядження, спортивного інвентарю та інструментів, предметів спортивного інвентарю, товари спортивної реклами, спортивні добавки та напої, реабілітаційні, діагностичні та інші засоби і обладнання спортивної медицини, елементи та частини спортивних споруд та інші складні спортивно-технічні об'єкти, спортивні автомобілі, спортивні судна та літальні апарати, їх складові частини, технічні компоненти та системи, спорядження та відносяться до інших підрозділів спортивної індустрії;

4) управління, що здійснюється у сфері спортивного розвитку особистості неінституціоналізованими учасниками спортивних відносин. Органи державного управління повинні залучати до сфери спорту різні некомерційні організації та сектор підприємництва (постачальників товарів і послуг тощо).

2. Законодавче забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості реалізується в межах повноважень різних органів державної влади у цій сфері, встановлених законами, а, отже, органи державної влади відповідають за управління фінансами, людськими та матеріальними ресурсами, управління інфраструктурою для реалізації цих повноважень.

Згідно ст. 4 Закону України «Про фізичну культуру і спорт» державна політика у сфері фізичної культури і спорту ґрунтується на засадах: визнання фізичної культури і спорту як пріоритетного напрямку гуманітарної політики держави; визнання фізичної культури як важливого чинника всебічного розвитку особистості та формування здорового способу життя; визнання спорту як важливого чинника досягнення фізичної та духовної досконалості людини, формування патріотичних почуттів у громадян та позитивного міжнародного іміджу держави; забезпечення гуманістичної спрямованості та пріоритету загальнолюдських цінностей, справедливості, взаємної поваги та гендерної рівності; гарантування рівних прав та можливостей громадян у сфері фізичної культури і спорту; забезпечення безпеки життя та здоров'я осіб, які займаються фізичною культурою і спортом, учасників та глядачів спортивних і фізкультурно-оздоровчих заходів; сприяння безперервності та послідовності занять фізичною культурою і спортом громадян різних вікових груп; утвердження етичних та моральних цінностей фізичної культури і спорту; створення умов для соціального та правового захисту громадян у сфері фізичної культури і спорту; забезпечення підтримки громадських об'єднань фізкультурно-спортивної спрямованості; забезпечення різноманітності, високої якості та доступності послуг у сфері фізичної культури і спорту для громадян; забезпечення умов для підтримки напрямів фізичної культури і спорту; забезпечення доступу осіб з інвалідністю до спортивних споруд; заохочення благодійної діяльності у сфері фізичної культури і спорту; орієнтування на сучасні міжнародні стандарти у сфері фізичної культури і спорту, поєднання вітчизняних традицій і досягнень із

світовим досвідом у цій сфері; забезпечення дотримання державних соціальних стандартів у сфері фізичної культури і спорту [141].

Відповідно, до ознак, які дозволяють охарактеризувати завдання адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості доцільно віднести:

- 1) здійснюється в публічних інтересах;
- 2) спрямоване на заохочення і розвиток спортивної діяльності в цілому суспільства, перш за все серед тих соціальних груп, де заохочення у сфері спортивного розвитку особистості не приносять користі приватному сектору;
- 3) має на меті заохочення та розвиток спортивної підготовки в різних видах спорту без вибіркового підходу;
- 4) пов'язане з реалізацією державних повноважень;
- 5) підтримання і забезпечення громадського порядку, правопорядку, законності тощо;
- 6) обмежується межами території, на яку поширюється юрисдикція органів управління.

Виходячи із наведеного, доцільно вказати, що основним завданням адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості є питання ефективного розподілу функцій в межах реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості між усіма видами та рівнями управління та взаємодія з громадянським суспільством.

Взаємодія з громадськістю має відбуватися з урахуванням глобалізаційних та євроінтеграційних процесів, а також з урахуванням тенденцій розвитку інформаційного суспільства, із обов'язковим використанням усіх новітніх технологій та можливостей цифрової епохи.

Ще одним важливим завданням адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості є вивчення та застосування позитивного зарубіжного досвіду адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку

особистості, зокрема, активізація ролі спорту та фізичної культури у розвитку місцевих громад та створенні умов для оптимальної та ефективної реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості.

Розглянемо наведене більш детально. Зокрема, сфера спортивного розвитку особистості в більшості країн світу виявилася суб'єктно-об'єктною сферою державного управління лише до середини XX ст.. У подальшому все більше зверталась увага на те, що, фінансові ресурси органів публічної влади все частіше не в змозі забезпечити повноцінне державне управління у всіх сегментах. У зв'язку з цим спостерігалися спроби уповільнити або повернути назад зростання державних видатків разом із одночасним пошуком більш ефективних адміністративних підходів та інструментів, у тому числі у сфері спортивного розвитку особистості.

Ці ж обставини, як і багато викликів, що загрожують сфері спортивного розвитку особистості, які останнім часом набули актуальності, зумовили необхідність переосмислення основоположних принципів, природи, особливостей онтології та цілепокладання державного управління у сфері спортивного розвитку особистості.

Публічне адміністрування у сфері спортивного розвитку особистості відіграє дуже важливу роль, оскільки саме при здійсненні цього адміністрування в цій сфері не тільки імперативи, що впливають з тих чи інших функцій адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості, формується та реалізується державна політика у цій сфері, яка встановлює основні пріоритети та встановлює гарантії суспільних інтересів у сфері спортивного розвитку особистості, регулюється ступінь та форми державної підтримки спорту, визначається правова база регулювання відносин у сфері спортивного розвитку особистості, забезпечується спортивне заохочення та підтримка [209].

Адміністративно-правове забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості реалізується в межах повноважень різних

органів державної влади у сфері спортивного розвитку особистості, передбачених законами, а, отже, органи державної влади несуть відповідальність за управління фінансовими, людськими, матеріальними ресурсами, інфраструктурою, яка використовується для реалізації цих повноважень.

Згідно з преамбулою «Закону про фізичну активність і спорт Канади» від 2003 року (останнє оновлення 2017 року) [211], «уряд Канади визнає, що фізична активність і спорт є невід'ємними частинами канадської культури та суспільства і приносять користь з точки зору здоров'я, соціальної згуртованості, мовної двоїстості, економічної активності, культурного розмаїття та якості життя».

Згідно з преамбулою до «Закону про спорт Іспанії» від 15.10.1990 No 10/1990 (останнє оновлення 01.05.2015) [205], «спорт у всіх його численних і різноманітних аспектах в наш час став одним з найбільш об'єднуючих видів соціальної діяльності, який має мобілізаційний і мотиваційний потенціал. Спорт є однією з ключових частин системи освіти, а заняття спортом відіграють важливу роль у діяльності охорони здоров'я. Тому спорт є фактором, здатним коригувати соціальні диспропорції, він сприяє розвитку рівноправності між людьми, сприяє розвитку навичок соціальної інтеграції та згуртованої командної роботи. Все вищесказане визначає спорт як важливу складову життєвого рівня в цілому і активного учасника реалізації дозвілля в сучасному суспільстві».

Згідно зі статтею 3 «Акту Китайської Народної Республіки» від 1995 року «Про фізичну культуру і спорт» «уряд дотримується принципу, згідно з яким фізична культура і спорт служать економічному будівництву, національній обороні та соціальному розвитку» [208].

Функції адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості – це допустимі та врегульовані нормами чинного законодавства напрями діяльності уповноважених суб'єктів, діяльність яких націлено на виконання завдань політики у сфері

спортивного розвитку особистості, а також організацію та створення умов ефективної реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості.

На нашу думку до найважливіших функцій адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості доцільно віднести:

1) законодавчу функцію, що реалізується необхідними правилами поведінки – принципами права (закони, підзаконні акти), положеннями технічного регулювання (стандартами тощо). Спочатку ця функція була обмежена питаннями правопорядку та безпеки під час проведення спортивних заходів, але пізніше охопила питання кадрового забезпечення та функціонування спортивних асоціацій, клубів та спортивних федерацій. Уряд, який взяв на себе відповідальність за спортивні організації, має право делегувати такі обов'язки спортивній федерації. Відносини зі спортивним рухом можуть також включати забезпечення функціонування та розвитку спортивних споруд, регулювання трудових та податкових відносин тощо;

2) стимулююча функція. Важливою функцією держави в спорті є надання грантів, заснування та вручення нагород у сфері спортивного розвитку особистості;

3) еволюційна функція. Уряд заохочує поширення спортивних цінностей і масову участь населення в спортивних заходах головним чином за рахунок фізичного виховання в школах, оскільки переважно сидячий спосіб життя населення може мати негативний вплив на здоров'я;

4) охоронна функція. Уряд здійснює нагляд за здоров'ям спортсменів, бере участь у розробці лікарських засобів спеціального призначення, у боротьбі проти розповсюдження та використання заборонених допінгових речовин;

5) організаційна функція. Уряд передає позитивний імідж країни шляхом організації міжнародних спортивних заходів, підтримки та забезпечення змагальних виступів національних спортивних збірних команд (у командних видах спорту), спортсменів, національних олімпійських та

паралімпійських збірних, а також шляхом надання допомоги у висуванні своїх громадян на посади керівників міжнародних спортивних організацій;

6) інтеграційна функція. уряд заохочує міжнародне співробітництво у сфері спортивного розвитку особистості;

7) виховна функція – це спеціально організований, цілеспрямований і керований вплив держави в межах реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості з метою вироблення нових знань, вмінь, навичок, принципів, ідеалів задля всебічного спортивного розвитку особистості;

8) оціночна функція. Передбачає проведення детального аналізу національної політики у сфері спортивного розвитку особистості на предмет її цільового призначення, актуальності процесів реалізації та адміністрування, відповідності сучасним викликам та соціальному попиту, що є якісним показником доцільності запозичення зарубіжного досвіду адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості, а також розкриває проблемні аспекти, які потребують удосконалення за рахунок внутрішніх та зовнішніх ресурсів.

У сучасних умовах стабільне функціонування та розвиток суспільних відносин у сфері спортивного розвитку особистості, які відповідають суспільним інтересам, неможливі без державного управління, включаючи законодавче регулювання цих відносин, з таких причин:

1) імперативи соціальної держави (підвищення рівня життя та охорона здоров'я населення через профілактику захворювань шляхом залучення людей до занять спортом, забезпечення гарантованих соціальних благ населенню, внесок у національну демографічну безпеку та розвиток у сфері спортивного розвитку особистості, забезпечення прав на дозвілля та особистісний розвиток);

2) імперативи забезпечення громадського порядку, правопорядку та законності у сфері спортивного розвитку особистості, запобігання та припинення правопорушень у сфері спортивного розвитку особистості (корупція у спорті, обіг заборонених допінгових речовин тощо);

3) імперативи охорони громадського порядку і правопорядку, забезпечення правозастосування під час проведення масових спортивно-розважальних заходів;

4) імперативи охорони та захисту здоров'я спортсменів, включаючи попередження та припинення обігу та використання заборонених допінгових речовин, а також створення максимально можливих умов (без шкоди для спортивного розвитку особистості) для безпечного заняття спортом;

5) імперативи охорони та захисту здоров'я спортсменів щодо встановлення меж особливо жорстоких видів та видів спорту, пов'язаних з високими ризиками заподіяння шкоди здоров'ю та життю спортсменів;

6) імперативи охорони та захисту спортивних і трудових прав спортсменів (принаймні в основній частині) з урахуванням зниження зацікавленості спортивних організацій у самостійному повному гарантуванні та забезпеченні цих прав;

7) імперативи створення умов для економічного розвитку країни в цілому або окремих її регіонів, оскільки в міру свого розвитку сфера спортивного розвитку особистості все більше асоціюється з бізнесом, а спортивна індустрія в багатьох країнах вже становить значний сегмент національної економіки. Отже, має бути забезпечено цивільно-правове регулювання майнових, договірних та інших відносин у сфері спортивного розвитку особистості та суміжних сферах, пов'язаних із зазначеним аспектом;

8) імперативи захисту суспільної моралі, тобто морально-освітнього потенціалу спортивного розвитку особистості;

9) імперативи утримання, відтворення та підтримання спортивного порядку.

Варто підкреслити, що необхідність проведення сучасних реформ у сфері спортивного розвитку особистості зумовлено в першу чергу потребою розвитку спорту в сільських громадах.

Відносно нещодавні реформи децентралізації створили певний вакуум у прийнятті рішень та адмініструванні у сфері спортивного розвитку

особистості на місцях, коли старі механізми вже не працюють, а нові ще не налагоджені належним чином. Децентралізація в Україні лише відкрила певні можливості для спортивного розвитку особистості в сільських місцевостях, але ефективність такої промоції залежить від зусиль місцевих активістів, влади та громади в цілому. Зокрема заохочення та спрямування зусиль та ресурсів місцевих громад, а також розвиток спортивної діяльності громад на місцевому рівні може суттєво вплинути на стан адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості.

Загалом досвід європейських країн у сфері спортивного розвитку особистості свідчить про високу ефективність державної владної вертикалі у сфері спорту за умови соціально орієнтованого державно-приватного партнерства з основною функцією державної підтримки [204]. Зазначений підхід впливає на довгострокове державне планування політики у сфері спортивного розвитку особистості, а також забезпечує належний контроль за виконанням відповідних завдань.

Європейський досвід системи спортивного розвитку особистості свідчить, що територіальний принцип розподілу функцій керівництва тягне за собою також розмежування компетенцій і відповідальності державних і територіальних органів управління. Це означає, що на державному рівні реалізуються ключові загальні управлінські функції, тоді як на регіональному чи місцевому рівні органи місцевого самоврядування, насамперед, орієнтовані на підтримку масового спорту та розвиток концепції «спорт для всіх» [206]. Саме це призводить до формування інфраструктури спортивного розвитку особистості, що враховує основні потреби населення в сільських громадах.

Наприклад, Міністерство культури, ЗМІ та спорту Великої Британії є ключовим державним органом, який відповідає за політику у сфері спортивного розвитку особистості. Міністерство передає фінанси з державного бюджету та повноваження розподіляти їх між п'ятьма

установами: агентством UK Sport та національними радами Англії, Шотландії, Уельсу та Північної Ірландії. UK Sport переважно проводить стратегічне планування спорту як на глобальному, так і на національному рівнях [207]. У той же час досвід Великої Британії є поліцентричним. Ряд громадських організацій та установ спорту і фізичного виховання чітко підпорядковані роботі зазначеного Міністерства.

У Німеччині головною спортивною організацією є Німецька конфедерація олімпійських видів спорту, засновниками якої є німецькі спортивні федерації та спілки. Ця структура відповідає за спортивний розвиток особистості в країні і пропаганду ідеї народного спорту, яким займаються широкі верстви населення різного віку. Головною метою державної політики у сфері спортивного розвитку особистості в сучасній Німеччині є залучення до спорту та фізичного виховання максимальної кількості людей в країні. Цю концепцію намагаються реалізувати через розвиток масового спорту та спортивного відпочинку, включаючи активне дозвілля та відпочинок [200]. Зазначимо, що в сільській місцевості Німеччини багато приватних установ та організацій займаються питаннями спортивного розвитку особистості, надаючи фінансові ресурси для підтримки спортивної галузі.

Уряди німецьких земель практикують тісну співпрацю з урядом і національними спортивними організаціями, а також між громадами і комунами. Відповідно до своєї автономії, землі по-різному реалізують організаційні аспекти адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості, але пріоритет віддається таким напрямкам, як спорт у школах, молодіжний спорт, спорт для всіх, спорт для людей похилого віку та інвалідів, будівництво та вдосконалення спортивних споруд тощо. Ці сфери є пріоритетними на всіх рівнях, а також на рівні територіальних громад [206].

Спортивні клуби є основою адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості Німеччини. Ще

в 1990-х роках Німецька спортивна асоціація організувала кампанію під гаслом «Спортивний клуб – це безпрограшний варіант для всіх». З того часу і до сьогодні в Німеччині активно розвивається мережа спортивних клубів, які пропонують широкий вибір видів спорту. Незважаючи на те, що лівова частка таких клубів працює в містах, їх філії та дрібні організації також широко представлені в сільській місцевості.

Ці організації отримали статус суспільно корисних, тому що метою і результатом їх діяльності є залучення великої кількості людей до занять спортом. Це, в свою чергу, позначається на системі оподаткування: федеральний уряд Німеччини надає значні податкові пільги таким організаціям.

Організаційно схожою з українськими реаліями є система взаємодії державних інституцій з місцевим спортом у Франції. Політика у сфері спортивного розвитку особистості в цій країні визначається Міністерством спорту, яке має у регіонах, департаментах, комунах свої відділення. Держава залишає за собою право контролювати, ліцензувати та сертифікувати спортивні заходи, клуби та об'єкти. Крім того, відповідні органи підтримують федерації осіб з інвалідністю, місцеві спортивні школи, врегулюють спірні питання на місцевому рівні.

Важлива роль у розвитку адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості безпосередньо в сільській місцевості Франції чи Великої Британії належить незалежним приватним організаціям [204]. Вони підтримують сільський спорт, будують різноманітні спортивні майданчики та будівлі, організовують та проводять змагання, допомагають підбирати спортсменів та готувати їх до топ-команд. Фінансування таких організацій у Великій Британії здійснюється через систему національних рад. Окрему роль відіграють також окремі спортивні товариства, яким надано право вільно здійснювати контроль за витрачанням коштів. Ми вважаємо, що одним із механізмів ефективного адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку

особистості у сільській місцевості в умовах децентралізації є формування окремих ліг шкільних спортивних груп у мережі шкіл конкретної громади. Така практика широко поширена в Іспанії та Франції.

Важливою місією децентралізації в Україні та світі є формування ефективного місцевого самоврядування та організація ефективного адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості цілісним життєвим середовищем громадян, гарантування системи надання необхідних та якісних послуг, впровадження демократичних механізмів місцевої демократії, вирішення конфліктів між громадянами та органами державної влади. Разом з тим, реалізація адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості впливає і на реалізацію спортивної політики, забезпечення її фінансування.

Міністерство молоді та спорту України залишається головним розпорядником бюджетних коштів, які пропонується спрямовувати на сферу спортивного розвитку особистості в сільській місцевості. Така система розпорядження фінансами зазвичай не характерна для європейських країн, де ситуація з фінансуванням інша і не залежить від центру.

Зазначимо, що, враховуючи досвід країн Європейського Союзу, центральна влада виділяє на підтримку лише певну частину бюджету. У Німеччині та Австрії цей показник коливається в межах 2%, в Англії - 5%, в Португалії - 46% від загальної суми. Очевидно, що решта потреб фінансується за рахунок коштів місцевих бюджетів (від 40 до 98%). Зокрема, ці ресурси використовуються насамперед для підтримки масового та дитячого спорту в місцевих громадах [200].

Багато країн ЄС дотримуються політики змішаного фінансування, коли приватні організації та уряди ділять витрати та спонсують розвиток спорту на всіх рівнях, навіть на місцевому рівні [43]. Така модель сприяє розвитку професійних спортивних змагань, підтримує дітей та молодь шляхом збільшення бюджетів сільських громад, спортивних центрів та шкіл, щоб

молодь мала можливість брати участь у різних спортивних заходах. Зазначимо, що ці заходи є ефективними як на регіональному, так і на муніципальному рівнях, що сприяє розвитку спорту в цілому [204].

Сучасні дослідники зазначають, що бюджети, які виділяються на європейські адміністративні одиниці, різняться залежно від вищого керівництва та традицій управління. Зокрема, Франція витрачає близько 6-7% свого бюджету на підтримку спорту [210].

Щороку на розвиток фізичного виховання в різних регіонах витрачається 20 млрд євро. Решта фінансується приватними організаціями або приватними особами. Отже, очевидно, що важлива роль у фінансуванні сільського спорту в Європі належить приватним організаціям та установам з відповідною відповідальністю [200].

Зокрема, у Великій Британії та Франції підтримку розвитку спорту в сільських громадах надають спеціальні приватні організації. Крім того, в європейських країнах такі механізми спортивного забезпечення, як спонсорство і фандрейзинг (мається на увазі збір коштів або процес залучення різних ресурсів (фінансових, матеріальних, людських, інформаційних тощо), які громада або конкретна організація не може забезпечити самостійно, проте вони мають важливе значення для реалізації конкретного спортивного проекту або діяльності спортивної галузі в конкретній сільській громаді в цілому активно використовуються [218].

Отже, децентралізація відкрила нові можливості для розвитку вітчизняних територіальних громад, зокрема в процесі адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості.

Підводячи проміжний висновок, варто вказати, що до основного завдання адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості доцільно віднести завдання ефективного розподілу функцій в межах реалізації політики у сфері спортивного розвитку

особистості між усіма видами та рівнями управління та взаємодія з громадянським суспільством.

Взаємодія з громадськістю має відбуватися з урахуванням глобалізаційних та євроінтеграційних процесів, а також з урахуванням тенденцій розвитку інформаційного суспільства, із обов'язковим використанням усіх новітніх технологій та можливостей цифрової епохи.

Ще одним важливим завданням адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості є вивчення та застосування позитивного зарубіжного досвіду адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості, зокрема, активізація ролі спорту та фізичної культури у розвитку місцевих громад та створенні умов для оптимальної та ефективної реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості.

До найважливіших функцій адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості доцільно віднести:

1) законодавчу функцію, що реалізується необхідними правилами поведінки – принципами права (закони, підзаконні акти), положеннями технічного регулювання (стандартами тощо). Спочатку ця функція була обмежена питаннями правопорядку та безпеки під час проведення спортивних заходів, але пізніше охопила питання кадрового забезпечення та функціонування спортивних асоціацій, клубів та спортивних федерацій. Уряд, який взяв на себе відповідальність за спортивні організації, має право делегувати такі обов'язки спортивній федерації. Відносини зі спортивним рухом можуть також включати забезпечення функціонування та розвитку спортивних споруд, регулювання трудових та податкових відносин тощо;

2) стимулююча функція. Важливою функцією держави в спорті є надання грантів, заснування та вручення нагород у сфері спортивного розвитку особистості;

3) еволюційна функція. Уряд заохочує поширення спортивних цінностей і масову участь населення в спортивних заходах головним чином за рахунок фізичного виховання в школах, оскільки переважно сидячий спосіб життя населення може мати негативний вплив на здоров'я;

4) охоронна функція. Уряд здійснює нагляд за здоров'ям спортсменів, бере участь у розробці лікарських засобів спеціального призначення, у боротьбі проти розповсюдження та використання заборонених допінгових речовин;

5) організаційна функція. Уряд передає позитивний імідж країни шляхом організації міжнародних спортивних заходів, підтримки та забезпечення змагальних виступів національних спортивних збірних команд (у командних видах спорту), спортсменів, національних олімпійських та паралімпійських збірних, а також шляхом надання допомоги у висуванні своїх громадян на посади керівників міжнародних спортивних організацій;

6) інтеграційна функція. уряд заохочує міжнародне співробітництво у сфері спортивного розвитку особистості;

7) виховна функція – це спеціально організований, цілеспрямований і керований вплив держави в межах реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості з метою вироблення нових знань, вмінь, навичок, принципів, ідеалів задля всебічного спортивного розвитку особистості;

8) оціночна функція. Передбачає проведення детального аналізу національної політики у сфері спортивного розвитку особистості на предмет її цільового призначення, актуальності процесів реалізації та адміністрування, відповідності сучасним викликам та соціальному попиту, що є якісним показником доцільності запозичення зарубіжного досвіду адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості, а також розкриває проблемні аспекти, які потребують удосконалення за рахунок внутрішніх та зовнішніх ресурсів.

1.4 Нормативне регулювання адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості

Нормативно-правове регулювання є визначенням меж самореалізації суб'єктів права, та закріплення в правовій нормі та свідомості громадян можливості діяти відповідно до норм права [66].

Доцільно зазначити, що нормативне регулювання адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості варто розглядати у декількох вимірах. В першу чергу слід вказати на міжнародне регулювання, оскільки сфера спортивного розвитку особистості має глобальне поширення та міжнародний характер.

Міжнародний олімпійський комітет (МОК), який було створеному 1894 року на паризькому конгресі «Відродження Олімпійських ігор», свій перший статут ухвалив у 1908 році. Протягом досить тривалого часу потребу у нормативному регулюванні адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості взагалі не обговорювали на міжнародному рівні.

Тільки у 1978 році було прийнято Хартію фізичного виховання та спорту, метою якої було закріплено поставити розвиток фізичного виховання та спорту на службу прогресу людства, сприяти їхньому розвитку та змушувати уряди й компетентні неурядові організації розповсюджувати й застосовувати її. Варто вказати, що ст. 1 зазначеного документа закріпила, що кожна людина має фундаментальне право на доступ до фізичного виховання, фізичної активності та спорту без будь-якої дискримінації за етнічним походженням, статтю, сексуальною орієнтацією, мовою, релігією, політичними чи іншими переконаннями, національними або соціальним походженням, майновим станом чи будь-якою іншою ознакою [80].

У травні 1992 року на 7-й Конференції міністрів спорту європейських країн Європейську хартію «Спорт для всіх» 1975 року було переглянуто з

метою організації єдиної структури розвитку спорту в Європі. В основу її діяльності було покладено принципи демократії, плюралізму, дотримання прав людини та етичних принципів, зокрема Кодексу спортивної етики, що є невід'ємною частиною всієї спортивної діяльності й політики.

Зокрема Хартією підкреслено, що наявність стратегічного бачення щодо фізичного виховання, фізичної активності та спорту є необхідною умовою для забезпечення збалансованого та оптимального впливу при здійсненні стратегій та пріоритетів на різних рівнях. При плануванні, здійсненні та оцінці своєї діяльності організації, які надають послуги в галузі фізичного виховання, фізичної активності та спорту, а також організатори спортивних заходів повинні приділяти належну увагу дотриманню головного принципу стійкості, незалежно від того, чи йдеться про сферу економіки, соціальну сферу, екології чи спорту. Фізичне виховання, фізична активність та заняття спортом повинні здійснюватися у безпечному середовищі, що забезпечує захист гідності, прав та здоров'я всіх учасників. Тренування та заходи, що підривають безпеку або спричиняють невинуватий ризик, несумісні з морально-етичними принципами та потенційною користю фізичного виховання, фізичної активності та спорту; подібна практика та заходи вимагають рішучої та негайної реакції [80].

На 8-й конференції у Лісабоні 17–18 травня 1995 року європейські міністри, відповідальні за розвиток спорту, приділили особливу увагу питанню розвитку спорту серед підлітків і молоді. Зокрема, Європейським маніфестом «Молоді люди та спорт» закріплювалося право дітей і молоді на ігри та активне дозвілля.

1992 року Радою Європи було прийнято Кодекс спортивної етики «Справедлива гра – шлях до перемоги», яким було створено основу для боротьби з негативними проявами поведінки не тільки в спорті, а й у суспільстві [201]. Згодом Етичній комісії МОК було доручено визначити та оновити систему етичних принципів, включаючи Кодекс етики, заснований на цінностях і принципах, закріплених в Олімпійській хартії, невід'ємною

частиною якої є зазначений Кодекс. У серпні 2024 року було оприлюднено оновлені правила, якими всі суб'єкти механізму забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості зобов'язуються поширювати культуру етики та доброчесності в межах своїх відповідних сферах компетенції та слугувати прикладом для наслідування.

Особливе значення для нормативного регулювання адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості має Конвенція проти вживання допінгу, прийнята Радою Європи у 1989 р., яка регулює відносини, пов'язані з його вживанням, і встановлює заходи, спрямовані на обмеження його доступності, а також принципи міжнародного співробітництва в цій сфері.

Європейська конвенція про насильство та неналежну поведінку з боку глядачів під час спортивних заходів, і зокрема футбольних матчів (ETS N 120) (1985 р.) [46] встановлює, що для запобігання та контролю над насильством та неналежною поведінкою з боку глядачів під час футбольних матчів Сторони зобов'язуються вживати, в межах своїх відповідних конституційних положень, заходів, які є необхідними для здійснення положень цієї Конвенції. Крім того Сторони координують політику та заходи своїх міністерств та інших державних установ щодо боротьби з насильством та неналежною поведінкою з боку глядачів, у разі необхідності створюючи координуючі органи.

З набуттям чинності Лісабонським договором у грудні 2009 року, було встановлено, що ЄС відповідає за розробку доказової політики та за сприяння співпраці та управління ініціативами на підтримку фізичної активності та спорту по всій Європі. Задля цього була створена спеціальна бюджетна лінія в рамках першої програми Erasmus+ (2014-2020) для підтримки проектів та мереж, пов'язаних зі спортом.

Хоча в Договорах не згадувалася конкретна юридична компетенція ЄС щодо спорту до 2009 року, Комісія заклала основи політики ЄС щодо спорту

за допомогою Білої книги про спорт 2007 року та плану дій П'єра де Кубертена.

З Лісабонським договором ЄС набув конкретної компетенції у сфері спорту. Стаття 6(е) Договору про функціонування Європейського Союзу (TFEU) надає ЄС компетенцію підтримувати або доповнювати дії держав-членів у сфері спорту, тоді як стаття 165(1) встановлює деталі спортивної політики, заявляючи, що Союз «повинен сприяти просуванню європейських спортивних питань, беручи до уваги специфіку спорту, його структури, засновані на добровільній діяльності, та його соціальну та освітню функцію». Стаття 165(2) стосується «розвитку європейського виміру в спорті шляхом сприяння справедливості та відкритості в спортивних змаганнях та співпраці між органами, відповідальними за спорт, а також шляхом захисту фізичної та моральної цілісності спортсменів та спортсменок, особливо наймолодших». Нарешті, відповідно до статті 165(3) TFEU, «Союз та держави-члени сприяють співпраці з третіми країнами та компетентними міжнародними організаціями у сфері освіти та спорту, зокрема Радою Європи».

Таким чином, ЄС має правову основу для структурної підтримки спортивного сектору за допомогою програми Erasmus+ та для того, щоб говорити одним голосом на міжнародних форумах та в країнах, що не є членами ЄС. Міністри спорту ЄС також зустрічаються на засіданнях Ради з питань освіти, молоді, культури та спорту. У той же час ЄС здійснює свої повноваження щодо м'якого права в тісно пов'язаних сферах, таких як освіта, охорона здоров'я та соціальна інклюзія, через програми фінансування.

Створення конкретної спортивної компетенції в Договорах відкрило нові можливості для дій ЄС у сфері спорту. ЄС працює над тим, щоб сприяти більшій справедливості та відкритості в спортивних змаганнях та краще захищати моральну та фізичну цілісність спортсменів, беручи до уваги специфіку спорту. Крім того, ЄС підтримує ідею про те, що спорт може покращити загальний добробут, допомогти подолати більш широкі суспільні проблеми, такі як расизм, соціальне відчуження та гендерна нерівність,

забезпечити значні економічні вигоди по всьому Союзу і що він є важливим інструментом у зовнішніх відносинах ЄС. Зокрема, ЄС стурбований трьома аспектами: (1) суспільною роллю спорту; (2) його економічним виміром; та (3) політичною та правовою базою спортивного сектору.

Отже, які з міжнародні регуляторі наявні на сучасному етапі розвитку нормативного регулювання адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості.

Біла книга про спорт та план дій П'єра де Кубертена [224]. Біла книга була прийнята 2007 року та фактично була першою ініціативою ЄС щодо спорту. Біла книга передбачала ряд цілей, включаючи, серед яких: підвищення суспільної ролі спорту; сприяння здоров'ю населення через фізичну активність; стимулювання волонтерської діяльності; підвищення економічного виміру спорту та вільного пересування гравців; боротьба з допінгом, корупцією та відмиванням грошей; контроль за правами ЗМІ.

Біла книга Комісії про спорт та набуття чинності Лісабонським договором у 2009 році проклали шлях для прийняття у січні 2011 року Повідомлення Комісії до Європейського парламенту, Ради, Європейського економічного та соціального комітету та Комітету регіонів «Розвиток європейського виміру у спорті» (Document 52011DC0012) [183]. Це повідомлення стосувалося загальної ролі спорту, зокрема щодо можливостей працевлаштування, соціальної інтеграції та громадського здоров'я. Крім того була приділена увага таким аспектам, які пов'язані з міжнародними спортивними заходами, включаючи підписання Антидопінгової конвенції Ради Європи, заходи з безпеки та вимоги до спортивних заходів, а також стандарти доступності спортивних заходів та майданчиків для людей з обмеженими можливостями. Нарешті, це також стосувалося економічних питань, пов'язаних зі спортом (колективний продаж прав на ЗМІ, права інтелектуальної власності, прозоре та стійке фінансування спорту та застосування закону про державну допомогу у спорті).

Робочий план ЄС для спорту також є одним з найважливіших документів ЄС щодо спортивної політики. Він зосереджується на ключових заходах Союзу в цій галузі та діє як керівний інструмент для сприяння співпраці між установами ЄС, державами-членами та зацікавленими сторонами спорту.

Перший план роботи для спорту (2011-2014) [214] був прийнятий Радою в 2011 році. 1 грудня 2020 року Рада європейських міністрів спорту прийняла четвертий план роботи ЄС зі спорту (2021-2024) [213]. Сфера спортивного розвитку особистості займає помітне місце в плані, який включає створення спортивних можливостей для всіх поколінь, перелічених як ключовий пріоритет. План також спрямований на посилення «відновлення та кризової стійкості спортивного сектору під час та після пандемії COVID-19». Інші ключові сфери діяльності включають визначення пріоритетів навичок та кваліфікацій у спорті шляхом обміну найкращими практиками та наращування знань, захист доброчесності та цінностей, а також соціально-економічні та екологічні аспекти спорту та сприяння гендерній рівності. ЄС також має на меті збільшити частку жінок на спортивних керівних посадах та тренерських посадах, сприяти рівним умовам для всіх спортсменів та покращити висвітлення в ЗМІ жінок у спорті.

Відповідно до зеленого переходу ЄС, «зелений спорт» також є пріоритетом у сфері спортивного розвитку особистості, оскільки план пропонує розробку загальних рамок із спільними зобов'язаннями з урахуванням Європейського кліматичного пакту [189]. Подальший акцент робиться на інноваціях та цифровізації у всіх сферах спортивного сектору.

У червні 2020 року Рада прийняла свої висновки щодо впливу пандемії COVID-19 на спортивний сектор, запропонувавши різні заходи щодо її відновлення [184]. У документі було підкреслено, як сильно постраждав весь сектор спортивного розвитку особистості, в тому числі в економічному плані. Рада підкреслила, що стратегії відновлення після пандемії на місцевому, національному, регіональному та ЄС рівнях необхідні для підтримки сектору

спортивного розвитку особистості та збереження його важливого внеску в добробут громадян ЄС. Таким чином, Рада закликала інституції ЄС доповнити національні зусилля, направляючи фінансову підтримку сектору через доступні програми та фонди ЄС, такі як Erasmus+, Європейський корпус солідарності, фонди політики згуртованості та інвестиційні ініціативи з реагування на коронавірус (CRII, CRII+).

10 лютого 2021 року парламент ЄС прийняв резолюцію, що підтверджує висновки Ради, але підкреслив, що фінансова допомога не повинна обмежуватися великими спортивними заходами для глядачів і що заходи з відновлення мають першорядне значення для низового спорту. Крім того, Комісії було запропоновано розробити європейський підхід до боротьби з негативними наслідками пандемії для спортивного сектору [192].

Крім того варто вказати, що ЄС розроблено ряд програм, які є основою адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості. Зокрема Програма Еразмус+ [188], якою закріплено, що спортивний розвиток особистості є невід'ємною частиною Erasmus+, програми дій ЄС у сфері освіти, навчання, молоді та спорту. Поточна програма на 2021-2027 роки виділяє 1,9% свого загального бюджету на спорт. Сприяння «мобільності навчання спортивного персоналу, а також співпраці, якості, інклюзивності, творчості та інновацій на рівні спортивних організацій та спортивної політики» було підкреслено як одну з трьох ключових цілей поточної програми Erasmus+. Дії для досягнення цієї мети включають, серед іншого, сприяння мобільності, особливо для персоналу в низовому спорті, та збільшення можливостей віртуального навчання, створення партнерських відносин для співпраці та обміну найкращими практиками, включаючи невеликі партнерства, сприяння більш широкому та більш інклюзивному доступу до програми та підтримку некомерційних спортивних заходів, які сприяють питанням, що мають відношення до низового спорту.

Ще однією програмою є Європейський тиждень спорту [217] - це загальноєвропейський захід, який був вперше запропонований парламентом у своїй резолюції від лютого 2012 року про європейський вимір у спорті[190]. У вересні 2015 року був започаткований Європейський тиждень спорту (EWOS) з метою просування спорту та фізичної активності по всій Європі на національному, регіональному та місцевому рівнях та заохочення європейських громадян вести кращий, здоровий спосіб життя. Як показало опитування Євробарометра 2022 року [216], 62% європейців ніколи або рідко не займаються спортом. В результаті страждає здоров'я та благополуччя людей, як і економіка, і це призводить до збільшення витрат на охорону здоров'я, втрати продуктивності на робочому місці та зниження можливостей працевлаштування.

З 2017 року EWOS проводиться з 23 по 30 вересня по всій Європі, при цьому держави-члени та країни-партнери організовують широкий спектр заходів та подій. У 2023 році відбулося 36 000 заходів за участю майже 11 мільйонів людей.

Соціальна інклюзія є одним з головних пріоритетів ЄС щодо ролі спорту в суспільстві. Залучаючи людей разом і будуючи громади, спорт може зробити важливий внесок в інтеграцію мігрантів в ЄС. Комісія підтримує проєкти та мережі, що сприяють соціальній інтеграції мігрантів через програму Erasmus+.

З 2022 року Комісія вручає нагороди #BeActive[178] та #BeInclusive [179]. Ці програми нагород винагороджують інноваційні ідеї та ініціативи, розроблені в Європі окремими особами або організаціями для просування спорту та фізичних навантажень. Вони також сприяють «зламуванню соціальних бар'єрів» через спорт, щоб об'єднати людей і допомогти створити відчуття європейської ідентичності в процесі спортивного розвитку особистості.

У Європейському парламенті розробка європейської спортивної політики підпадає під компетенцію Комітету з питань культури та освіти

(CULT). У 2012 році парламент прийняв резолюцію [190] щодо європейського виміру у спорті, яка проклала шлях до Європейського тижня спорту. Крім того, парламент розглянув питання гендерної рівності у спорті, а також роль спорту в боротьбі з расизмом. Ключова роль спорту також згадується в резолюції 2016 року [198] про інтеграцію на ринок праці та соціальну інтеграцію біженців, підкреслюючи важливу роль спорту як інструменту сприяння соціальному та міжкультурному діалогу шляхом встановлення позитивних зв'язків між місцевим населенням та біженцями та шукачами притулку.

Підкомітет Парламенту з прав людини (DROI) регулярно обговорює права людини в контексті великих спортивних заходів, що проводяться в таких країнах, як Росія (Зимові Олімпійські ігри 2014), Бразилія (Чемпіонат світу з футболу серед чоловіків 2014, Літні Олімпійські ігри 2016) та Катар (Чемпіонат світу з футболу серед чоловіків 2022). Після перших слухань щодо спорту та прав людини, присвячених ситуації робітників-мігрантів у Катарі в лютому 2014 року, у 2015 році спільно з Комітетом CULT відбулися спільні слухання щодо порушень прав людини у зв'язку з великими спортивними заходами.

Парламент також дуже активно бореться з договірними матчами та корупцією у спорті, прийнявши резолюцію [195] з цього питання в березні 2013 року. За цим послідувала резолюція [194] в червні 2015 року про розкриття інформації про корупційні справи на високому рівні у ФІФА та резолюція [196] в лютому 2017 року під назвою «Інтегрований підхід до спортивної політики: належне врядування, доступність та доброчесність».

У своїх поправках до пропозиції Комісії щодо програми Erasmus+ 2021-2027 років Парламент запропонував перерозподілити частини бюджету Erasmus+, щоб забезпечити, щоб більше молодих спортсменів та спортивних тренерів мали можливість брати участь у схемах мобільності.

23 листопада 2021 року парламент прийняв резолюцію [197] під назвою «Спортивна політика ЄС: оцінка та можливі шляхи просування вперед». У

документі рекомендуються різні дії, такі як збільшення фінансування низових видів спорту, краще регулювання трансферів гравців, рівна оплата праці та більша видимість для жінок у спорті, кращий захист дітей у спорті та збільшення кількості годин, відведених на фізичні навантаження в школах. Також було запропоновано створити «спортивного координатора ЄС», якому доручено посилити міжсекторальну співпрацю.

10 листопада 2022 року була прийнята резолюція [193] щодо кіберспорту та відеоігор, в якій парламент робить висновок, що кіберспорт та спорт – це різні сектори. Ця резолюція закликала Комісію розробити статут для просування європейських цінностей у змаганнях з кіберспорту та розглянути можливість створення візи для персоналу кіберспорту. Парламент визнає потенціал спортивних відеоігор та віртуальних видів спорту для вивчення нових форм залучення вболівальників та збільшення участі молоді у фізичних навантаженнях, але визнає необхідність захисту кіберспорту від договірних матчів та незаконних азартних ігор. Він вважає, що ЄС повинен прийняти відповідальний підхід до відеоігор та кіберспорту, просуваючи їх як частину здорового способу життя, який включає фізичну активність, особисту соціальну взаємодію та участь у культурних заходах [193].

Спеціальні норми міжнародного права у сфері спортивного розвитку особистості також містяться в договорах, присвячених безпосередньо міжнародній спортивній діяльності. Зокрема, двосторонні договори: Угода про співробітництво між Міністерством оборони України та Федеральним Департаментом оборони, захисту населення та спорту Швейцарської Конфедерації ; Угода між Державним комітетом України з фізичної культури і спорту та Державною адміністрацією у справах фізичної культури і туризму Республіки Польща про співробітництво та обміни в галузі фізичної культури і спорту.

До багатосторонніх договорів (конвенцій), які були визнані нашою державою доцільно віднести такі, як: Угода про співробітництво в галузі фізичної культури і спорту держав-учасниць Співдружності Незалежних

Держав ; Міжнародна конвенція про боротьбу з допінгом у спорті ; Міжнародна конвенція проти апартеїду в спорті; Європейська конвенція про насильство та неналежну поведінку з боку глядачів під час спортивних заходів, і зокрема футбольних матчів (ETS N 120) [23].

Основою нормативного регулювання адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості в Україні є Конституція України, яка включає норми, що стосуються спортивного розвитку особистості: п. 1 ст. 3 (людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю), п. 1 ст. 9 (чинні міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, є частиною національного законодавства України), п. 4 ст. 13 (держава забезпечує захист прав усіх суб'єктів права власності і господарювання, соціальну спрямованість економіки. Усі суб'єкти права власності рівні перед законом (у тому числі і іноземні)), Розділ II — права, свободи та обов'язки людини і громадянина [163].

У контексті статті 22 Конституції України, право на заняття спортом є формою реалізації права на здоровий спосіб життя як невід'ємне право на життя людини, гарантування якого забезпечено статтею 27 Конституції України [63] Стаття 49 Конституції України проголошує, що держава, поміж іншого, дбає про розвиток фізичної культури і спорту [64].

До засадничих Законів щодо регулювання адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості доцільно віднести:

- 1) Закон України від 17.09.2020 № 3808-XII «Про фізичну культуру і спорт» [141], який визначає загальні правові, організаційні, соціальні та економічні основи діяльності у сфері фізичної культури і спорту та регулює суспільні відносини у створенні умов для розвитку фізичної культури і спорту

2) Закон України від 17.12.2019 № 385-IX «Про визнання пластового руху та особливості державної підтримки пластового, скаутського руху» [10], який визнає історичний внесок пластового руху в громадянську освіту дітей та молоді, здобуття і становлення української державності та створює засади державної політики щодо сприяння розвитку пластового, скаутського руху; вшановує сотні пластунів, пластунок та скаутів, які полягли в боротьбі за здобуття та захист незалежності України; підтримує понад столітню безперервну традицію пластового руху, що виховав десятки тисяч активних громадян - освітян і науковців, підприємців, лікарів, журналістів, церковних діячів, військових, які працювали та працюють на благо інтересів України.

3) Закон України від 06.06.2019 № 2998-XII «Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні» [139], який визначає загальні засади створення організаційних, соціально-економічних, політико-правових умов соціального становлення та розвитку молодих громадян України в інтересах особистості, суспільства та держави, основні напрями реалізації державної молодіжної політики в Україні щодо соціального становлення та розвитку молоді.

4) Закон України «Про підтримку олімпійського, паралімпійського руху та спорту вищих досягнень в Україні» [135], який забезпечує правове регулювання відносин, що спрямовані на розвиток олімпійського та параолімпійського руху в Україні, а також гарантує державну підтримку його учасникам;

5) Закон України «Про запобігання впливу корупційних правопорушень на результати офіційних спортивних змагань» [119], який спрямований на запобігання впливу на результати офіційних спортивних змагань корупційних правопорушень та порушень, пов'язаних з корупцією у сфері спорту, визначає засади, особливості суб'єктів і заходів запобігання та виявлення зазначених порушень і усунення їх наслідків, а також відповідальність за них.

Крім того, відносини у сфері спортивного розвитку особистості врегульовано й іншими нормативно-правовими актами, зокрема Законами України: «Про Кабінет Міністрів України», «Про центральні органи виконавчої влади», «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про місцеві державні адміністрації», «Про органи самоорганізації населення», «Про запобігання корупції», «Про запобігання впливу корупційних правопорушень на результати офіційних спортивних змагань», «Про пенсії за особливі заслуги перед Україною», «Про державну службу», «Про очищення влади», «Про захист персональних даних», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо проведення їх у відповідність із законодавчими актами України у сфері ліцензування», «Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії», «Про ліцензування певних видів господарської діяльності», «Про молодіжні та дитячі громадські організації», «Про звернення громадян», Кодекс України про адміністративні правопорушення та Кримінальний кодекс України в частині юридичної відповідальності за правопорушення у сфері спорту; Водний кодекс України в частині організації спортивного рибальства та низка інших як законодавчих, так і підзаконних актів, серед яких доцільно виділити такі як:

Постанова Кабінету Міністрів України від 30.07.2024 № 864 «Про затвердження Державної цільової соціальної програми з утвердження української національної та громадянської ідентичності на період до 2028 року» [122]. Метою Програми є створення сприятливих умов та налагодження міжгалузевої взаємодії на загальнодержавному та регіональному рівні для реалізації державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності шляхом національно-патріотичного, військово-патріотичного виховання, громадянської освіти населення України, популяризації суспільно-державних (національних) цінностей України (самобутність, соборність, воля, гідність) та формування на їх основі української національної та громадянської ідентичності.

1. Постанова Кабінету Міністрів України від 15.12.2023 № 1322 «Про схвалення Стратегії утвердження української національної та громадянської ідентичності на період до 2030 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2023-2025 роках» [140]. Зокрема цим документом закріплено, що існування та процвітання України неможливе без загального усвідомлення громадянами своєї національної та громадянської ідентичності. Відчуття такої належності до української нації як самобутньої спільноти, об'єднаної назвою, символами, історичною пам'яттю, суспільно-державними (національними) цінностями, зокрема українською мовою і народними традиціями, безпосередньо позначається на житті кожної людини.

Одним із пріоритетів діяльності держави та суспільства є відповідь на виклики і загрози, які в сьогоденні умовах здійснюють реальний вплив на формування національної свідомості. Утвердження української національної та громадянської ідентичності громадян є одним із основних елементів формування здатності держави протистояти внутрішнім і зовнішнім безпековим загрозам, а отже, набуває особливого значення для сфери національної безпеки і оборони.

Розвиток національної свідомості суспільства повинен забезпечуватися на основі суспільно-державних (національних) цінностей (самобутність, воля, соборність, гідність), на прикладах героїчної боротьби Українського народу за утвердження суверенітету власної держави, ідеалів свободи, соборності, поваги до Конституції і законів України, соціальної активності та відповідальності за доручені державні та громадські справи, готовності до виконання обов'язку із захисту незалежності та територіальної цілісності України.

Ця Стратегія визначає напрями, цілі та основні завдання, що стоять перед державою, а також очікувані результати, механізми, заходи щодо проведення моніторингу реалізації Стратегії. Цілі Стратегії відповідають принципам формування та шляхам реалізації державної політики,

визначеним Законом України «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності» [134], який визначає мету, завдання, принципи, напрями, особливості формування та реалізації державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності як складової забезпечення національної безпеки України, гарантії участі громадян України, закордонних українців, громадських об'єднань та інших інститутів громадянського суспільства у її реалізації, визначає повноваження органів державної влади та органів місцевого самоврядування у цій сфері.

2. Постанова Кабінету Міністрів України від 04.11.2020 № 1089 «Про затвердження Стратегії розвитку фізичної культури і спорту на період до 2028 року» [130], яка визначає пріоритети державної політики, що передбачені Законом України «Про засади внутрішньої та зовнішньої політики» [120], а саме: створення умов для максимальної реалізації здібностей талановитих спортсменів, забезпечення рівних прав і можливостей до занять фізичною культурою і спортом усіх категорій населення України, стимулювання створення спортивної інфраструктури, сприяння участі українських спортсменів у міжнародних змаганнях, підвищення авторитету держави у світовому спортивному русі, удосконалення державної політики у сфері фізичної культури і спорту, а також сприяння популяризації та поширенню здорового способу життя, організації змістовного дозвілля. Крім того варто згадати про такі документи, як :Постанова Кабінету Міністрів України від 18.04.2023 № 364 «Про затвердження Типового положення про координаційну раду з питань утвердження української національної та громадянської ідентичності при Раді міністрів Автономної Республіки Крим, місцевому органі виконавчої влади, органі місцевого самоврядування» [131], Постанова Кабінету Міністрів України від 18.04.2023 № 337 «Про внесення змін до пункту 15 Положення про надання на конкурсних засадах спортивній федерації статусу національної та позбавлення такого статусу» [115], Постанова Кабінету

Міністрів України від 07.03.2023 № 202 «Про внесення змін до Положення про Міністерство молоді та спорту України», Постанова Кабінету Міністрів України від 28.02.2023 № 182 «Деякі питання Українського молодіжного фонду», Постанова Кабінету Міністрів України від 20.01.2023 № 46 «Деякі питання здійснення окремих заходів з реалізації соціального проекту «Активні парки - локації здорової України», Постанова Кабінету Міністрів України від 06.01.2023 № 26 «Про внесення змін до Положення про Премію Кабінету Міністрів України за особливі досягнення молоді у розбудові України», Постанова Кабінету Міністрів України від 30.12.2022 № 1489 «Про затвердження Положення про Наглядову раду державної установи «Національна лабораторія антидопінгового контролю», Постанова Кабінету Міністрів України від 27.12.2022 № 1451 «Про внесення змін до деяких актів Кабінету Міністрів України щодо питань національно-патріотичного виховання та молодіжної політики», Постанова Кабінету Міністрів України від 23.12.2022 № 1437 «Про затвердження Положення про Наглядову раду Національного антидопінгового центру», Постанова Кабінету Міністрів України від 18.10.2022 № 1182 «Про припинення дії Угоди між Урядом України і Урядом Республіки Білорусь про співробітництво в галузі молодіжної політики», Постанова Кабінету Міністрів України від 10.09.2022 № 1011 «Про затвердження Порядку формування та діяльності Національної ради з питань молоді та внесення змін до деяких актів Кабінету Міністрів України», Постанова Кабінету Міністрів України від 12.07.2022 № 785 «Про затвердження Угоди між Урядом України та Урядом Турецької Республіки про співробітництво у сфері молодіжної політики», Постанова Кабінету Міністрів України від 23.02.2022 № 152 «Про внесення змін до деяких актів Кабінету Міністрів України щодо державної молодіжної політики», Постанова Кабінету Міністрів України від 23.02.2022 № 145 «Деякі питання надання у 2022 році субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на виконання окремих заходів з реалізації соціального проекту «Активні парки - локації здорової України», Постанова Кабінету Міністрів України від

30.06.2021 № 673 «Про затвердження Державної цільової соціальної програми національно-патріотичного виховання на період до 2025 року та внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України», Постанова Кабінету Міністрів України від 07.04.2021 № 326 «Про затвердження Положення про соціальний проект «Активні парки - локації здорової України», Постанова Кабінету Міністрів України від 17.03.2021 № 226 «Про затвердження Порядку та умов надання у 2021 році субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам на розвиток спортивної інфраструктури», Постанова Кабінету Міністрів України від 17.02.2021 № 108 «Про внесення змін до постанов Кабінету Міністрів України від 23 березня 2011 р. № 294 і від 29 липня 2015 р. № 596 та визнання такими, що втратили чинність, деяких постанов Кабінету Міністрів України», Постанова Кабінету Міністрів України від 03.02.2021 № 73 «Про внесення змін до порядків, затверджених постановами Кабінету Міністрів України від 12 жовтня 2011 р. № 1049 і від 27 листопада 2013 р. № 866», Постанова Кабінету Міністрів України від 11.11.2020 № 1095 «Про внесення змін до Положення про стипендію Кабінету Міністрів України для видатних спортсменів, тренерів та діячів фізичної культури і спорту», Постанова Кабінету Міністрів України від 09.10.2020 № 932 «Про затвердження плану дій щодо реалізації Стратегії національно-патріотичного виховання на 2020-2025 роки» [123], Постанова Кабінету Міністрів України від 09.10.2020 № 963 «Деякі питання спортивної медицини» тощо.

Крім цього доцільно акцентувати увагу на проєктній роботі законодавця, зокрема Законопроектом (реєстр. № 9485), поданим Кабінетом Міністрів України, який розроблено з метою створення умов для забезпечення формування та реалізації державної політики у сфері окремого напрямку фізичної культури – адаптивного спорту, сприяння залучення осіб з інвалідністю чи осіб з обмеженнями повсякденного функціонування до занять фізичною культурою і спортом, їх фізичній, психологічній

реабілітації, сприяння можливості до самостійного способу життя та залученості до місцевої спільноти.

Проект акта розроблений відповідно до Національної стратегії зі створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 квітня 2021 року № 366, та на виконання плану заходів на 2023-2024 роки з реалізації зазначеної Національної стратегії, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 25 квітня 2023 року № 372.

Змінами до Закону України «Про фізичну культуру і спорт» запропоновано доповнити статтю 1 новим терміном, та визначити поняття «адаптивний спорт» як діяльність суб'єктів сфери фізичної культури і спорту, спрямовану на залучення осіб з інвалідністю чи осіб з обмеженнями повсякденного функціонування до занять фізичною культурою і спортом [102].

На думку розробників, імплементації нового поняття «адаптивний спорт» у законодавство України є виклики сьогодення, спричинені широкомасштабною агресією російської федерації проти України. Як наслідок в Україні значно збільшилася кількість осіб з інвалідністю з числа військовослужбовців, ветеранів війни та постраждалого цивільного населення. Запропонований напрям фізичної культури підвищить адаптацію осіб з інвалідністю чи осіб з обмеженнями повсякденного функціонування до умов життя, що змінилися, розширить їх функціональні можливості, сприятиме відновленню фізичного та ментального здоров'я, реінтеграції зазначеної категорії осіб до суспільства під час та післявоєнний період, поверненню відчуття соціальної повноцінності [102].

Крім того у статті 27 зазначеного закону пропонується закріпити норму забезпечення умов для адаптивного спорту за місцем проживання та відпочинку громадян, реалізація якого покладається на місцеві державні адміністрації та органи місцевого самоврядування, які в свою чергу з цією метою можуть створювати центри фізичного здоров'я населення тощо. Цією

нормою передбачається відокремити напрямок адаптивного спорту в питанні фізичної та психологічної реабілітації від фізкультурно-оздоровчої діяльності та фізкультурно-спортивної реабілітації осіб з інвалідністю, забезпечення якої відповідно до статті 31 Закону здійснюють Український центр з фізичної культури і спорту осіб з інвалідністю, регіональні центри з фізичної культури і спорту осіб з інвалідністю, центри з фізичної культури і спорту осіб з інвалідністю, заклади фізичної культури і спорту у співпраці з громадськими об'єднаннями осіб з інвалідністю фізкультурно-спортивної спрямованості.

Комітет Верховної Ради України з питань молоді і спорту на своєму засіданні 20 листопада 2023 року розглянув проєкт закону України про внесення змін до Закону України «Про фізичну культуру і спорт» щодо адаптивного спорту (реєстр. № 9485) та ухвалив рішення рекомендувати Верховній Раді України прийняти законопроект реєстр. № 9485 за основу з урахуванням пропозицій Комітету відповідно до частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України [20]. Проте до сьогодні зрушень у напрямку остаточного розгляду згаданого законопроекту немає.

Така ж ситуація і з Проектом Закону про внесення змін до деяких законів України щодо меценатської діяльності у сфері спорту [103]. У Пояснювальні й записці до проекту вказано, що світова та європейська практики розвитку фізичної культури і спорту свідчать про значний вплив недержавного сектору в питаннях фінансування сфери спорту, особливо в умовах дефіциту бюджетних коштів. Фактично, можна констатувати, що сфера спорту в Україні у більшості випадків фінансується з державного та місцевих бюджетів за залишковим принципом. Наявні проблеми в даній сфері вимагають комплексного вирішення, зокрема, шляхом залучення інвестицій з приватного сектору.

Нині існуюча система залучення фінансових та інших ресурсів для державних та комунальних спортивних закладів не може в повній мірі задовольнити запити суспільства. Одним із факторів погіршення загального стану фізичного здоров'я населення є застарілість спортивної інфраструктури

та обладнання, відсутність нових місць для заняття спортом. А це, в свою чергу, не стимулює людей різного віку до активного заняття руховою активністю.

Даний законопроект покликаний сприяти меценатству в сфері спорту. Необхідність прийняття цього проекту обумовлена важливістю меценатської діяльності для розвитку фізичної культури і спорту та врегулювання на законодавчому рівні вказаної діяльності. Співпраця з приватним сектором з метою підтримки та розвитку спорту є загальноприйнятою практикою провідних європейських держав. Зазначений законопроект враховує сучасні тенденції правового регулювання у країнах Європейського Союзу. Водночас, імплементація європейських практик потребує також і врахування специфіки вітчизняного законодавства, що також відображено в положеннях законопроекту.

За результатами аналізу нормативно-правової бази можна стверджувати, що нині вона не забезпечує належного рівня залучення позабюджетних фінансових ресурсів до сфери спорту. Натомість, ми змушені констатувати неможливість ефективного фінансування проектів за рахунок меценатської діяльності. Ефективне законодавче регулювання, присвячене питанням меценатства в спорті, відсутнє. Існуючі законодавчі норми, присвячені благодійній та меценатській діяльності, не в повній мірі відповідають потребам цієї галузі. За таких обставин перед державою постає завдання створити більш сприятливі та чіткі законодавчі умови для здійснення меценатської діяльності в сфері спорту.

Даний нормативно-правовий акт є соціально важливим та необхідним для врегулювання порядку взаємодії між меценатами спорту та бенефіціарами меценатської допомоги. Йдеться, насамперед, про встановлення контролю за цільовим використанням ресурсів, спрямованих на розвиток спорту, законодавче закріплення правил взаємодії між зацікавленими особами у вказаній соціально-значущій сфері – органами

державної влади та місцевого самоврядування, суб'єктами сфери фізичної культури та спорту та меценатами спорту [103].

Як бачимо, нормативне регулювання адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості знаходить у достатньо розробленому, але все ж таки його стан не можна визначити, оптимальний.

Зокрема слушно вказується окремими дослідниками, що «відсутність кодифікованого правового акта, дія якого здатна була б врегулювати різні сфери спортивних правовідносин, зумовлює наявність великої кількості декларативних норм спортивного права» [64]. Зокрема обґрунтовується думка, що вдосконалення законодавства у сфері спорту має відбуватися не шляхом прийняття нових численних нормативно-правових актів, якими предметно регламентується вузька сфера відносин, а в спосіб їх системної уніфікації, результатом чого має стати Спортивний кодекс України [64]. Ми підтримуємо наведений підхід, оскільки має бути розроблено конкретний правовий механізм регулювання адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості.

На підтримку наведеного, доцільно зазначити, що світова практика нормативного регулювання адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості підтверджує доцільність розробки та прийняття кодифікованого акта. Зокрема Спортивний кодекс Франції (*Code du sport*) [182] належить до спеціалізованих кодексів, що входять до складу цивільного права. Розроблений у 2004 та прийнятий у 2006 році кодекс позначає пріоритетний характер розвитку спорту, затверджуючи цей напрямок як один із розділів державної політики [203]. Спортивний кодекс Франції, що включає загалом понад 1 670 статей, складається з чотирьох книг, кожна з яких присвячена окремому аспекту спортивного права [64].

Крім того окремі автори серед особливостей джерел даної галузі визначають те, що процесуальні норми спортивного права встановлюються

самоврядними спортивними організаціями, на відміну від переважної більшості інших галузей правової системи України [23].

Відповідно можливо розробка окремого кодифікованого акта, а саме Спортивного кодексу України, вирішить проблему прикладних питань матеріального та процесуального спрямування та в цілому вирішить проблему фрагментарності та неузгодженості нормативного регулювання адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості. Зокрема, прийняття цього нормативно-правового акта дасть можливість визначити та закріпити поняття сфери спортивного розвитку особистості, описати його місце в системі права і системі законодавства та визначити основні дефініції спортивного права.

Висновки до першого розділу

1. Обґрунтовано, що сферою спортивного розвитку особистості є сфера, завдяки якій зберігається баланс між інтересами особи та інтересами як окремих інституцій суспільства, так і суспільства в цілому, де взаємини, що складаються в процесі економічного, соціального, політичного, духовного життя і діяльності особи взаємовідносяться зі спортом та полягають в мобілізації якісних показників розвитку індивідуально-психологічних властивостей (характерних рис спортивної життєдіяльності) та пошуку шляхів їх передачі у публічну владу.

Щодо сфери спортивного розвитку особистості як сфери адміністративно-правового забезпечення вказано, що різні країни, створюють організаційні та нормативно-правові основи для розвитку фізичної культури та спорту залежно від специфіки соціально-економічної та політичної системи. Так, існуюча організаційна модель спортивного розвитку особистості як сфери адміністративно-правового забезпечення залежить від рівня участі держави в управлінні та фінансуванні промисловості та залежить від багатьох факторів, зокрема типу економічної системи, рівня соціально-

економічного розвитку, політичної ситуації, культурних цінностей та традицій тощо.

Констатовано, що традиційно виокремлюють три основні організаційні моделі сфери спортивного розвитку особистості як сфери адміністративно-правового забезпечення:

4) американську, яка характеризується високим ступенем децентралізації та низькою участю держави в організації фізичної культури та спортивних заходів;

5) європейську модель, яка характеризується відносно значним ступенем участі держави;

6) пострадянську модель, яка характеризується повним централізованим державним управлінням у сфері фізичної культури та спорту.

Вказано, що оскільки Україна знаходиться на шляху до Європейського Союзу, реформування спортивної сфери нашої держави відбувається за європейською моделлю сфери спортивного розвитку особистості як сфери адміністративно-правового забезпечення.

2. Констатовано, що оскільки у сучасних демократіях адміністративно-правове забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості є важливим інструментом для належного врядування та досягнення Цілей розвитку тисячоліття (ЦРТ), до загальних принципів адміністративно-правове забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості доцільно віднести: верховенство права, законність, рівність, підконтрольність, демократичність, пріоритет державної політики, відповідальність та самостійність, прозорість та підзвітність, участь та плюралізм, субсидіарність, дієвість, ефективність та результативність, системність та комплексність, адаптованість та креативність, цілеспрямованості, врахування думки суб'єктів реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості в процесі прийняття рішень, а також справедливості та підзвітності громаді тощо.

Виходячи з цього запропоновано такі спеціальні принципи адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості, зокрема:

1. Принципи, пов'язані з державним устроєм: а) принцип децентралізації збалансованого розподілу владних повноважень з управління у сфері спортивного розвитку особистості між центральними та місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування та іншими суб'єктами реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості, з передаванням відповідних ресурсів; б) принцип партнерства узгодження цілей, дій та пріоритетів між всіма суб'єктами реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості, в процесі забезпечення тісного співробітництва, кооперації та солідарності між ними у процесі формування та реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості; в) принцип використання державної влади та контроль ресурсів держави у процесі адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості; г) принцип деконцентрації перерозподілу владних повноважень, у межах системи публічного адміністрування у процесі формування та реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості.

2. Принципи, пов'язані з державною службою: а) принцип професійності, який базуватиметься на професійній та високому рівні державної служби, оскільки державних службовців набирають і просувають по службі відповідно до заслуг, і навчають відповідно до духу суспільних інтересів, їх робота добре оплачується і мотивуються різноманітними заохоченнями; б) принцип кооперації – це принцип, на підставі якого відбувається розширення можливостей громадянського суспільства та неурядових організацій, в процесі реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості, зокрема шляхом мобілізації громади, використання навичок та можливостей для надання послуг, просування інтересів бідних верств населення та притягнення державних службовців до відповідальності;

в) принцип ефективності або зниження собівартості публічних послуг у процесі адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості.

3. Принципи, пов'язані з практикою управління: а) принцип автономності у прийнятті рішень; б) принцип управління за контрактними результатами; в) принцип підвищення підзвітності завдяки впровадженню політики повної прозорості, яка передбачає широке використання новітніх технологій; г) принцип ефективності у процесі широкого впровадження інформаційних технологій в процесі адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості за рахунок.

3. Обґрунтовано, що доцільно виділити такі типи адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості:

1. Організаційне забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості, яке включає у себе:

1) громадське адміністрування у сфері спортивного розвитку особистості;

2) самоврядування у сфері спортивного розвитку особистості;

3) приватне управління у сфері спортивного розвитку особистості, конкретизувати в його аспектах, пов'язаних зі спортом як сферою спортивних розважальних шоу-бізнесових заходів та відповідної діяльності, спортивного мовлення, спонсорства спорту, функціонування спортивної інфраструктури, виробництва та продажу спортивного одягу та взуття, спортивного інвентарю, нарядів та спорядження, спортивного інвентарю та інструментів, предметів спортивного інвентарю, товари спортивної реклами, спортивні добавки та напої, реабілітаційні, діагностичні та інші засоби і обладнання спортивної медицини, елементи та частини спортивних споруд та інші складні спортивно-технічні об'єкти, спортивні автомобілі, спортивні судна та літальні апарати, їх складові частини, технічні компоненти та системи, спорядження та відносяться до інших підрозділів спортивної індустрії;

4) управління, що здійснюється у сфері спортивного розвитку особистості неінституціоналізованими учасниками спортивних відносин. Органи державного управління повинні залучати до сфери спорту різні некомерційні організації та сектор підприємництва (постачальників товарів і послуг тощо).

2. Законодавче забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості реалізується в межах повноважень різних органів державної влади у цій сфері, встановлених законами, а, отже, органи державної влади відповідають за управління фінансами, людськими та матеріальними ресурсами, управління інфраструктурою для реалізації цих повноважень.

Доведено, що до ознак, які дозволяють охарактеризувати завдання адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості доцільно віднести:

- 1) здійснюється в публічних інтересах;
- 2) спрямоване на заохочення і розвиток спортивної діяльності в цілому суспільства, перш за все серед тих соціальних груп, де заохочення у сфері спортивного розвитку особистості не приносять користі приватному сектору;
- 3) має на меті заохочення та розвиток спортивної підготовки в різних видах спорту без вибіркового підходу;
- 4) пов'язане з реалізацією державних повноважень;
- 5) підтримання і забезпечення громадського порядку, правопорядку, законності тощо;
- 6) обмежується межами території, на яку поширюється юрисдикція органів управління.

Обґрунтовано, що у сучасних умовах стабільне функціонування та розвиток суспільних відносин у сфері спортивного розвитку особистості, які відповідають суспільним інтересам, неможливі без оптимального адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері

спортивного розвитку особистості, включаючи законодавче регулювання цих відносин, з таких причин:

1) імперативи соціальної держави (підвищення рівня життя та охорона здоров'я населення через профілактику захворювань шляхом залучення людей до занять спортом, забезпечення гарантованих соціальних благ населенню, внесок у національну демографічну безпеку та розвиток у сфері спортивного розвитку особистості, забезпечення прав на дозвілля та особистісний розвиток);

2) імперативи забезпечення громадського порядку, правопорядку та законності у сфері спортивного розвитку особистості, запобігання та припинення правопорушень у сфері спортивного розвитку особистості (корупція у спорті, обіг заборонених допінгових речовин тощо);

3) імперативи охорони громадського порядку і правопорядку, забезпечення правозастосування під час проведення масових спортивно-розважальних заходів;

4) імперативи охорони та захисту здоров'я спортсменів, включаючи попередження та припинення обігу та використання заборонених допінгових речовин, а також створення максимально можливих умов (без шкоди для спортивного розвитку особистості) для безпечного заняття спортом;

5) імперативи охорони та захисту здоров'я спортсменів щодо встановлення меж особливо жорстоких видів та видів спорту, пов'язаних з високими ризиками заподіяння шкоди здоров'ю та життю спортсменів;

6) імперативи охорони та захисту спортивних і трудових прав спортсменів (принаймні в основній частині) з урахуванням зниження зацікавленості спортивних організацій у самостійному повному гарантуванні та забезпеченні цих прав;

7) імперативи створення умов для економічного розвитку країни в цілому або окремих її регіонів, оскільки в міру свого розвитку сфера спортивного розвитку особистості все більше асоціюється з бізнесом, а спортивна індустрія в багатьох країнах вже становить значний сегмент

національної економіки. Отже, має бути забезпечено цивільно-правове регулювання майнових, договірних та інших відносин у сфері спортивного розвитку особистості та суміжних сферах, пов'язаних із зазначеним аспектом;

8) імперативи захисту суспільної моралі, тобто морально-освітнього потенціалу спортивного розвитку особистості;

9) імперативи утримання, відтворення та підтримання спортивного порядку.

Вказано, що важливою місією децентралізації в Україні та світі є формування ефективного місцевого самоврядування та організація ефективного адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості цілісним життєвим середовищем громадян, гарантування системи надання необхідних та якісних послуг, впровадження демократичних механізмів місцевої демократії, вирішення конфліктів між громадянами та органами державної влади. Разом з тим, реалізація адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості впливає і на реалізацію спортивної політики, забезпечення її фінансування. Отже, децентралізація відкрила нові можливості для розвитку вітчизняних територіальних громад, зокрема в процесі адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості.

Зроблено висновок, що основним завданням адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості доцільно визначити завдання ефективного розподілу функцій в межах реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості між усіма видами та рівнями управління та взаємодія з громадянським суспільством.

Вказано, що взаємодія з громадськістю має відбуватися з урахуванням глобалізаційних та євроінтеграційних процесів, а також з урахуванням тенденцій розвитку інформаційного суспільства, із обов'язковим використанням усіх новітніх технологій та можливостей цифрової епохи.

Доведено, що ще одним важливим завданням адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості є вивчення та застосування позитивного зарубіжного досвіду адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості, зокрема, активізація ролі спорту та фізичної культури у розвитку місцевих громад та створенні умов для оптимальної та ефективної реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості.

До найважливіших функцій адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості доцільно віднести:

1) законодавчу функцію, що реалізується необхідними правилами поведінки – принципами права (закони, підзаконні акти), положеннями технічного регулювання (стандартами тощо). Спочатку ця функція була обмежена питаннями правопорядку та безпеки під час проведення спортивних заходів, але пізніше охопила питання кадрового забезпечення та функціонування спортивних асоціацій, клубів та спортивних федерацій. Уряд, який взяв на себе відповідальність за спортивні організації, має право делегувати такі обов'язки спортивній федерації. Відносини зі спортивним рухом можуть також включати забезпечення функціонування та розвитку спортивних споруд, регулювання трудових та податкових відносин тощо;

2) стимулююча функція. Важливою функцією держави в спорті є надання грантів, заснування та вручення нагород у сфері спортивного розвитку особистості;

3) еволюційна функція. Уряд заохочує поширення спортивних цінностей і масову участь населення в спортивних заходах головним чином за рахунок фізичного виховання в школах, оскільки переважно сидячий спосіб життя населення може мати негативний вплив на здоров'я;

4) охоронна функція. Уряд здійснює нагляд за здоров'ям спортсменів, бере участь у розробці лікарських засобів спеціального призначення, у

боротьбі проти розповсюдження та використання заборонених допінгових речовин;

5) організаційна функція. Уряд передає позитивний імідж країни шляхом організації міжнародних спортивних заходів, підтримки та забезпечення змагальних виступів національних спортивних збірних команд (у командних видах спорту), спортсменів, національних олімпійських та паралімпійських збірних, а також шляхом надання допомоги у висуванні своїх громадян на посади керівників міжнародних спортивних організацій;

6) інтеграційна функція. уряд заохочує міжнародне співробітництво у сфері спортивного розвитку особистості;

7) виховна функція – це спеціально організований, цілеспрямований і керований вплив держави в межах реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості з метою вироблення нових знань, вмінь, навичок, принципів, ідеалів задля всебічного спортивного розвитку особистості;

8) оціночна функція. Передбачає проведення детального аналізу національної політики у сфері спортивного розвитку особистості на предмет її цільового призначення, актуальності процесів реалізації та адміністрування, відповідності сучасним викликам та соціальному попиту, що є якісним показником доцільності запозичення зарубіжного досвіду адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості, а також розкриває проблемні аспекти, які потребують удосконалення за рахунок внутрішніх та зовнішніх ресурсів.

4. Вказано, що за результатами аналізу нормативно-правової бази можна стверджувати, що нині вона не забезпечує належного рівня залучення позабюджетних фінансових ресурсів до сфери спортивного розвитку особистості.

Доведено, що нормативне регулювання адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості знаходить у достатньо розробленому вигляді, але все ж таки його стан не можна визначити, як оптимальний.

Підтримано позицію, що вдосконалення законодавства у сфері спорту має відбуватися не шляхом прийняття нових численних нормативно-правових актів, якими предметно регламентується вузька сфера відносин, а в спосіб їх системної уніфікації, результатом чого має стати Спортивний кодекс України. Обґрунтовано, що має бути розроблено конкретний правовий механізм регулювання адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості.

На підтримку наведеного, зазначено, що світова практика нормативного регулювання адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості підтверджує доцільність розробки та прийняття кодифікованого акта. Зокрема Спортивний кодекс Франції (*Code du sport*), який розроблений у 2004 та прийнятий у 2006 році та визначає пріоритетний характер розвитку спорту, затверджуючи цей напрямок як один із розділів державної політики у сфері спортивного розвитку особистості.

Крім того вказано, що серед особливостей джерел державної політики у сфері спортивного розвитку особистості є те, що процесуальні норми спортивного права встановлюються самоврядними спортивними організаціями, на відміну від переважної більшості інших галузей правової системи України.

Зроблено висновок, що саме розробка та прийняття Спортивного кодексу України, вирішить проблему прикладних питань матеріального та процесуального спрямування та в цілому вирішить проблему фрагментарності та неузгодженості нормативного регулювання адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості. Зокрема, прийняття цього нормативно-правового акта дасть можливість визначити та закріпити поняття сфери спортивного розвитку особистості, описати його місце в системі права і системі законодавства та визначити основні дефініції спортивного права.

Висновки, досягнуті у першому розділі, оприлюднено у ряді авторських наукових праць [29; 30; 31; 32].

РОЗДІЛ 2

ВПРОВАДЖЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ СПОРТИВНОГО РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ

2.1 Суб'єктний склад адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості

Звернення до положень Закону України Закону України «Про фізичну культуру і спорт» від 24.12.1993 р. № 3808-XII [141] дозволяє визначити, що розуміння суб'єктів сфери фізичної культури і спорту на нормативному рівні тлумачиться як сукупність фізичних осіб, «які займаються фізичною культурою і спортом, у тому числі спортсмени; фахівці сфери фізичної культури і спорту; заклади фізичної культури і спорту; відповідні органи влади».

Знаходить своє логічне продовження відповідна концепція при визначенні суб'єктів у сфері адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості відповідно до розділу II Закону України Закону України «Про фізичну культуру і спорт» від 24.12.1993 р. № 3808-XII [141] також відносяться : спортивні клуби, дитячо-юнацькі спортивні школи, спеціалізовані навчальні заклади спортивного профілю, школи вищої спортивної майстерності, центри олімпійської підготовки, центри студентського спорту вищих навчальних закладів, фізкультурно-оздоровчі заклади, центри фізичного здоров'я населення, центри фізичної культури і спорту осіб з інвалідністю, фізкультурно-спортивні товариства, спортивні федерації, громадські організації фізкультурно-спортивної спрямованості та ін..

Як зазначає О.А. Моргунов встановлена законодавча конструкція суб'єктного складу правовідносин у сфері фізичної культури та спорту будується на встановленні їх змісту, кола прав та обов'язків, якими

наділяються учасники правовідносин [87, с. 155-157; 165, с. 186-187; 150, с. 91-92; 168, с. 30-32].

Суб'єкт адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості має бути пов'язаний із об'єктом впливу через певну сукупність взаємозв'язків та взаємовпливу [89, с. 98-99].

Зазначений вище законодавчий підхід з врахуванням необхідності його тлумачення крізь призму організації публічно-управлінських правовідносин є базисом для розуміння суб'єктів, встановлених у чинному законодавстві як учасників правовідносин у сфері спортивного розвитку особистості як тих, що умовно можуть бути поділено на об'єктів та суб'єктів впливу. Отже, структура управлінських правовідносин, що є характерними для сфери фізичної культури та спортивного розвитку особистості, передбачає, що суб'єкти правовідносин стають об'єктами управлінського впливу [161, с. 11].

Об'єктом публічно-управлінських правовідносин має розглядатися як безпосередньо певний управлінський процес, процедурна діяльність владного суб'єкта, так і певні соціальні утворення, якими безумовно є, зокрема, спортивні клуби, федерації тощо [161, с. 11]. Власне таке розуміння існує в цивільному праві відносно встановлення змісту підприємства як учасника правовідносин, що передбачає її розуміння як суб'єкта; так і як цілісного майнового комплексу як об'єкту цивільно-правових відносин. Так, у статті 191 Цивільного кодексу України встановлено, що підприємство як єдиний майновий комплекс, що використовується для здійснення підприємницької діяльності, є об'єктом правовідносин, та його до його як єдиного майнового комплексу входять «усі види майна, призначені для його діяльності, включаючи земельні ділянки, будівлі, споруди, устаткування, інвентар, сировину, продукцію, права вимоги, борги, а також право на торговельну марку або інше позначення та інші права, якщо інше не встановлено договором або законом». Така правова норма означає допустимість визначення підприємства або його частини як об'єкту купівлі-

продажу, застави, оренди та інших правочинів (ч. 4 ст. 191 Цивільного кодексу України [169]).

Натомість суб'єктом публічно-управлінських правовідносин є коло владних органів чи носіїв делегованих повноважень, які через реалізацію наданих їм повноважень та компетенції створюють обов'язкові до виконання акти чи інші форми управлінських рішень, що функціонально спрямовуються на задоволення пріоритетно публічних інтересів через досягнення їх балансу із приватними [40, с. 239]. Між об'єктом та суб'єктом публічно-управлінських відносин існує дві форми взаємозв'язків – безпосередній (або прямий) та опосередкований (або непрямий) взаємозв'язок. Прямий взаємозв'язок визначає безпосередньо рух інформації від управлінського об'єкту до владного суб'єкту і навпаки, тоді як опосередкований взаємозв'язок визначає взаємодію через застосування допоміжних адміністративних інструментів. Безпосередній зв'язок між суб'єктом та об'єктом є необхідним в процесі вирішення адміністративної справи, ухвалення адміністративного акту, тоді як опосередкований взаємозв'язок визначається як певна реакція об'єкта на здійснюваний відносно нього управлінський впливу [40, с. 240]. Варто звернути дослідницьку увагу у бік становлення категорії суб'єкт адміністративно-правового забезпечення цілому і зокрема, - у сфері спортивного розвитку особистості у відповідній системі управління.

Отже, суб'єктами адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості має визнаватися коло суб'єктів публічної влади, що складається як із органів державної влади, так і із органів місцевого самоврядування [6, с. 13]. Такий суб'єктний склад правовідносин може бути визначений як органи публічної адміністрації чи адміністративний орган (ст. 2 Закону України «Про адміністративну процедуру») [108].

Поширеним у наукових та навчально-методичних працях є підхід, що система органів публічної адміністрації складається із: органів державної

виконавчої влади та їх відповідних територіальних управлінь; органів місцевого самоврядування; носіїв делегованих повноважень, до підсистеми яких входять громадські об'єднання; нотаріуси; центри надання адміністративних послуг, а також інші суб'єкти під час здійснення делегованих законодавством виконавчих функцій [4, с. 72-74]. Виявляється за доцільне при висвітленні питання суб'єктного складу адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості саме такий підхід взяти за основу.

За обсягом компетенції, як доведено у наукових розробках С. В. Ліщука, до суб'єктного складу адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості можна віднести: органи загальної компетенції; органи міжгалузевої (функціональної) компетенції; органи галузевої (спеціальної) компетенції [73]. За таким критерієм класифікації Міністерство молоді та спорту України є органом спеціальної компетенції. Так, відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 2 липня 2014 р. № 220 Міністерство молоді та спорту України є центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України, і за обсягом компетенції «є головним органом у системі центральних органів виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сферах молодіжної політики, фізичної культури і спорту, утвердження української національної та громадянської ідентичності» [126].

Органами загальної компетенції із адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості, є Верховна Рада України (Закон України «Про Регламент Верховної Ради України») [137], місцеві органи виконавчої влади (Закон України «Про місцеві державні адміністрації») [73; 133].

За територіальною ознакою поширення дій управлінських актів органи публічної адміністрації поділяються на: вищі органи влади – Кабінет Міністрів України [107], Президент України; центральні органи виконавчої

влади, зокрема, міністерств, до завдань діяльності яких відноситься: 1) забезпечення нормативно-правового регулювання; 2) визначення пріоритетних напрямів розвитку; 3) інформування та надання роз'яснень щодо здійснення державної політики; 4) узагальнення практики застосування законодавства, розроблення пропозицій щодо його вдосконалення та внесення в установленому порядку проектів законодавчих актів, актів Президента України, Кабінету Міністрів України на розгляд Президентів України та Кабінету Міністрів України; 4⁻¹) забезпечення здійснення соціального діалогу на галузевому рівні; 5) здійснення інших завдань, визначених законами України (ст. 7 Закону України від 17 березня 2011 року № 3166-VI «Про центральні органи виконавчої влади») [142], а також інших центральних органів виконавчої влади, де виокремлюється агентства, служби, інспекції тощо; місцеві органи влади.

Органами державної виконавчої влади, що наділені повноваженнями із галузевої компетенції у сфері фізичної культури, спортивного розвитку особистості є: передусім Міністерство молоді і спорту, його територіальні підрозділи, включаючи Департамент фізичної культури і Департамент олімпійського спорту [158], Республіканський комітет по фізичній культурі і спорту АР Крим, управління у справах сім'ї, молоді і спорту обласних державних адміністрацій, відділи у справах сім'ї, молоді і спорту районної державної адміністрації (державні органи); Національний олімпійський комітет, його підрозділи на обласному рівні (ст. 23 Закону України «Про фізичну культуру і спорт»), Міністерство освіти та науки України [127], а також національні спортивні федерації, що є носіями делегованих повноважень та ряд громадських організацій.

Віднесення до системи суб'єктів із адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості таких органів загальної компетенції, як Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України базується на встановленні з боку парламенту реалізації правотворчої функції, і з боку уряду – правовиконавчої та правозастосовчої

[25, с. 195]. О.А. Моргунов встановлює, що здійснення функцій із публічного адміністрування є характерним не лише для органів державної виконавчої влади, але і для всіх носіїв владних повноважень [82, с. 124-129].

Однак очевидно, що пріоритетне значення при регламентації суб'єктного складу адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості має встановлення змісту функцій та завдань діяльності органів спеціальної компетенції.

Основним центральним органом виконавчої влади є Міністерство молоді та спорту України, розуміння адміністративно-правового статусу якого є доцільним розглянути через здійснення класифікації його повноважень.

Міністерство молоді та спорту України виконує такі повноважень, як [126]:

1) *нормотворчі* : визначення перспектив, пріоритетних напрямів та прогнозів розвитку сфер молодіжної політики, фізичної культури і спорту, утвердження української національної та громадянської ідентичності [112]; забезпечення нормативно-правового регулювання у сферах молодіжної політики, фізичної культури і спорту, утвердження української національної та громадянської ідентичності, а також бере участь у здійсненні нормативно-правового регулювання у сфері волонтерської діяльності; розробки проєктів Національної молодіжної стратегії, державних цільових програм та забезпечує їх виконання у межах своїх повноважень ; розробки проєктів Стратегії утвердження української національної та громадянської ідентичності, Державної цільової програми з утвердження української національної та громадянської ідентичності[113]; розробки пропозицій щодо його вдосконалення та внесення в установленому порядку проєктів законодавчих актів, актів Президента України, Кабінету Міністрів України на розгляд Президента України, Кабінету Міністрів України; погодження проєктів законів, інших актів законодавства, які надходять на погодження від інших центральних органів виконавчої влади, готує в межах повноважень,

передбачених законом, висновки і пропозиції до проектів законів, інших актів законодавства, які подаються на розгляд Кабінету Міністрів України, та проектів законів, внесених на розгляд Верховної Ради України іншими суб'єктами права законодавчої ініціативи [113]; затвердження положення про школу вищої спортивної майстерності, положення про центр фізичного здоров'я населення, умови оплати праці працівників дитячо-юнацьких спортивних шкіл, заснованих органами державної влади та органами місцевого самоврядування, правила спортивних змагань з видів спорту, визнаних в Україні, положення (регламент) про проведення всеукраїнських спортивних змагань; порядку складення календарних планів фізкультурно-оздоровчих і спортивних заходів, а також вимоги до змісту положення (регламенту) про офіційні фізкультурно-оздоровчі заходи або спортивні змагання; Єдиного календарного плану фізкультурно-оздоровчих, спортивних заходів та спортивних змагань України; п'ятирічних зведених планів науково-дослідної роботи у сфері фізичної культури і спорту та проведення аналізу їх виконання; положення про національні збірні команди з видів спорту, визнаних в Україні; порядку присвоєння спортивними федераціями кваліфікаційних категорій спортивним суддям; Положення про Єдину спортивну класифікацію України, порядок видачі посвідчення про присвоєння відповідного спортивного розряду, затверджує зразки нагрудних значків, що свідчать про рівень спортивної, суддівської кваліфікації, а також установлює перелік спортивних нагород для переможців і рекордсменів всеукраїнських спортивних змагань; переліку показників стану розвитку фізичної культури і спорту; порядку організації і проведення офіційних спортивних змагань і навчально-тренувальних зборів та порядок матеріального забезпечення їх учасників; порядку ведення Реєстру спортивних рекордів з визнаних в Україні видів спорту; визначення нормативів матеріально-технічного та кадрового забезпечення сфери фізичної культури і спорту; встановлення порядку атестації спортивних суддів; враховування під час розроблення та затвердження нормативних актів

щодо організації і проведення офіційних спортивних змагань конфлікт інтересів спортсменів, інших осіб, які провадять діяльність у сфері спорту, як передумови впливу корупційних правопорушень на результати змагань, запобігає організаційно-нормативним передумовам такого впливу та усуває їх, встановлює відповідальність і санкції за корупційні правопорушення;

2) *контрольно-наглядові* : здійснення контролю за дотриманням законодавства про утворення української національної та громадянської ідентичності [112]; здійснення підготовки та подання Кабінетові Міністрів України пропозицій щодо застосування, скасування та внесення змін до спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій), що вносяться Кабінетом Міністрів України на розгляд Ради національної безпеки і оборони України відповідно до Закону України «Про санкції» [138], та бере участь у формуванні, реалізації та моніторингу ефективності державної санкційної політики з питань, що належать до його компетенції; організація здійснення контролю за якістю послуг у сфері фізичної культури і спорту;

3) *інформаційно-узагальнюючі* : здійснення моніторингу програм, проєктів і заходів з питань, що належать до його компетенції [114]; організація проведення соціологічних досліджень, опитувань та забезпечує проведення аналізу інформаційно-аналітичних і наукових документів, виконання роботи з метою підготовки щорічних доповідей Президентові України, Верховній Раді України, Кабінетові Міністрів України та організаційно-методологічного забезпечення у сферах, що належать до його компетенції; організації роботи з видання методичних, інформаційно-просвітницьких матеріалів та проведення інформаційно-просвітницької роботи з питань, що належать до його компетенції; забезпечення вивчення соціально-економічних обставин, потреб, цінностей, пріоритетів молоді, рівня її залучення до суспільного життя [113]; проведення моніторингу діяльності закладів сфери утвердження української національної та громадянської ідентичності, їх нормативно-правового забезпечення, надання

методичних рекомендацій щодо їх роботи; здійснення відповідно до законодавства та в межах компетенції методичного, інформаційного та іншого забезпечення реалізації державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності, надає рекомендації щодо змісту і форми проектів у зазначеній сфері; узагальнення практики застосування законодавства з питань, що належать до його компетенції; забезпечення організації та проведення інформаційних заходів, спрямованих на підтримку утвердження української національної та громадянської ідентичності, молоді, популяризацію здорового способу життя, фізичної культури і спорту, рівня правової культури молоді; затвердження рекомендацій щодо засад діяльності радників з питань молоді; сприяння утворенню центрів національно-патріотичного виховання та національно-патріотичному вихованню у молодіжних центрах; проведення моніторингу заходів з утвердження української національної та громадянської ідентичності, що здійснюються органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування; аналіз та моніторинг проектів у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності у взаємодії з науковими та науково-дослідними установами;

4) *організаційно-управлінські* : провадження в установленому порядку міжнародної діяльності у сферах молодіжної політики, фізичної культури і спорту, утвердження української національної та громадянської ідентичності; забезпечення організації та проведення інформаційних кампаній, створення онлайн-інструментів утвердження української національної та громадянської ідентичності, поширення інформації про них, зокрема серед закладів фізичної культури і спорту та громадських об'єднань фізкультурно-спортивної спрямованості; сприяння в установленому порядку розвитку молодіжних центрів та молодіжної інфраструктури, координація діяльності молодіжних центрів та молодіжних просторів, здійснює їх нормативно-правове забезпечення [113]; здійснення управління державною установою “Всеукраїнський молодіжний центр” [113]; затвердження рекомендацій щодо

організації роботи молодіжного простору; здійснення організаційного забезпечення формування та діяльності Національної ради з питань молоді; вжиття заходів для популяризації та утвердження здорового способу життя, організації змістовного дозвілля молоді, розвитку вуличних культур, неформальних молодіжних об'єднань, проводить інформаційно-просвітницьку роботу з протидії поширенню у молодіжному середовищі соціально небезпечних захворювань та різних форм залежності; здійснення обмінів молоддю в межах України та у партнерстві з іншими державами, зокрема обмін молоддю України та Польщі, України і Литовської Республіки [114]; організації і проведення міжнародних та загальнодержавних заходів, забезпечення виконання програм і проектів з питань, що належать до його компетенції, зокрема шляхом неформальної освіти; залученню молоді до процесу ухвалення рішень на всеукраїнському, регіональному і місцевому рівні; утворення і розвиток молодіжних консультативно-дорадчих органів центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, органів (організацій) учнівського і студентського самоврядування; здійснення в установленому порядку підготовку пропозицій щодо призначення грантів Президента України для обдарованої молоді та присудження Премії Кабінету Міністрів України за особливі досягнення молоді у розбудові України; взяття участі у реалізації інвестиційної, антимонопольної, регуляторної політики у сфері фізичної культури і спорту; забезпечення в установленому порядку діяльність спеціалізованого державного закладу - Українського центру з фізичної культури і спорту осіб з інвалідністю; організації та проведення чемпіонатів України з видів спорту, визнаних в Україні, інших всеукраїнських та міжнародних, спортивних заходів та спортивних змагань, забезпечення участі національних збірних команд у міжнародних змаганнях, погодження проведення міжнародних змагань на території України;

5) *дозвільно-ліцензійні* : розробки критеріїв та процедур присудження молодіжним центрам національного знаку якості, моніторингу та оцінки

ефективності їх діяльності [113]; спрямовуння та координація діяльності державної установи “Український молодіжний фонд”; встановлення порядку надання дитячо-юнацьким спортивним школам вищої, першої, другої категорій; встановлення порядку затвердження правил безпечної експлуатації баз для стоянки спортивних суден [116]; заснування в установленому порядку державні центри олімпійської підготовки; надання в установленому порядку дитячо-юнацьким спортивним школам вищу категорію, статус спеціалізованої дитячо-юнацької спортивної школи олімпійського резерву, спеціалізованої дитячо-юнацької спортивної школи для осіб з інвалідністю паралімпійського та дефлімпійського резерву, закладам освіти - статус закладу спеціалізованої освіти спортивного профілю із специфічними умовами навчання, закладам фізичної культури і спорту - статус центру олімпійської підготовки[111]; встановлення порядку атестації тренерів, зокрема присвоєння тренерам кваліфікаційних категорій та позбавлення тренерів кваліфікаційних категорій; видання посвідчення про присвоєння відповідного спортивного звання;

б) *просвітницькі* : вжиття заходів для формування у молоді відповідального ставлення та культури планування сім’ї, підготовки молоді до сімейного життя, формування в неї розуміння важливості ролі сім’ї, виховання дітей для розвитку держави та забезпечення соціальної злагоди; сприяння в установленому порядку - професійній орієнтації, працевлаштуванню молоді, її самозайнятості, підвищенню рівня її конкурентоспроможності та професійного розвитку, отриманню відповідних компетентностей; виконанню програм, спрямованих на ознайомлення молоді з діяльністю органів державної влади та органів місцевого самоврядування, процесами державотворення, впровадженню програм стажування молоді в органах виконавчої влади, популяризації професії державного службовця; створенню умов для інтелектуального самовдосконалення, самореалізації, творчого і особистісного розвитку молоді; розвитку пластового, скаутського, молодіжного та дитячого громадського рухів в Україні і співпраці з

центральними та місцевими органами виконавчої влади; розвитку громадянської освіти та підвищенню рівня соціальної інтеграції молоді, формування її готовності та вміння діяти самостійно, нести відповідальність за свої дії, адекватно оцінювати і реагувати на процеси, що відбуваються в державі та світі; створенню умов для розвитку спроможності інститутів громадянського суспільства у сферах молодіжної політики, утвердження української національної та громадянської ідентичності[127]; формування і розвиток у молоді громадянських компетентностей, спрямованих на утвердження і захист державності та демократії, здатності відстоювати свої права, відповідально ставитися до громадянських обов'язків, брати відповідальність за власне життя, налагодження гармонійних стосунків між членами своєї сім'ї та життя територіальної громади; підвищення рівня толерантності і солідарності молоді, забезпеченню рівної участі всіх груп молоді у суспільному житті, запобіганню стереотипам, протидії мові ненависті та дискримінації за будь-якими ознаками; співпраця з інститутами громадянського суспільства, зокрема з молодіжними та дитячими громадськими організаціями та їх спілками; сприяє залученню їх до виконання загальнодержавних програм, заходів стосовно дітей, молоді, діяльності молодіжних консультативно-дорадчих органів центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування; сприяння розвитку і ефективній взаємодії інститутів громадянського суспільства, їх участі у формуванні і реалізації державної політики у сферах молодіжної політики, утвердження української національної та громадянської ідентичності, а також активної участі у суспільному житті та розвитку України; сприяння системній підготовці та підвищенню кваліфікації молодіжних працівників, членів молодіжних та дитячих громадських об'єднань відповідно до завдань та потреб молодіжної роботи; запровадження порядку, критеріїв та вимог щодо залучення установ та організацій до здійснення підготовки та підвищення кваліфікації молодіжних працівників; забезпечення розроблення та затвердження типових навчальних

програм і стандартів оцінки якості підготовки молодіжних працівників; забезпечення в межах компетенції формування оборонної свідомості у громадян України; сприяння розвитку волонтерської діяльності у сферах молодіжної політики, фізичної культури і спорту та утвердження української національної та громадянської ідентичності, проведенню заходів національного та міжнародного значення, пов'язаних з організацією масових спортивних заходів; сприяння здійсненню заходів, спрямованих на розвиток військово-прикладного і службово-прикладного спорту; забезпечення розвитку спортивної медицини, провадження діяльності, пов'язаної із запобіганням використанню допінгу у спорті; сприяння вихованню у дітей та молоді навичок здорового способу життя, формування сталих традицій та мотивації до занять фізичною культурою і спортом як важливих складових повноцінного розвитку людини, її здоров'я та національно-патріотичного виховання

7) *попереджувальні та правозастосовчі* : вжиття у разі виявлення факту впливу корупційного правопорушення на результат офіційного спортивного змагання чи одержання інформації про таке корупційне правопорушення з боку спортсмена, особи, уповноваженої на проведення офіційного спортивного змагання, або особи допоміжного спортивного персоналу заходів до припинення правопорушення та невідкладно інформує про його вчинення відповідних посадових осіб у сфері спорту, а в необхідних випадках - правоохоронні органи; усунення у випадках, визначених законом, від участі в офіційних спортивних змаганнях і підготовки до них спортсменів, осіб, уповноважених на проведення офіційного спортивного змагання, осіб допоміжного спортивного персоналу в порядку, встановленому законом та/або нормативними актами компетентних спортивних організацій; застосовує встановлені нормативними актами компетентних спортивних організацій санкції за порушення заборони щодо розміщення ставок на спорт, передбаченої законом; застосування встановлених нормативними актами компетентних спортивних організацій

санкції до осіб, стосовно яких набрав законної сили обвинувальний вирок суду, набрала чинності постанова про адміністративне корупційне правопорушення, яке вплинуло чи могло вплинути на результати офіційного спортивного змагання; інформування в установленому порядку відповідні міжнародні спортивні організації, правоохоронні органи про вжиті заходи та санкції, застосовані відповідно до закону; надання необхідної допомоги правоохоронним органам під час розгляду ними матеріалів щодо фактів корупційних правопорушень, що вплинули або могли вплинути на результати офіційних спортивних змагань; проведення через медіа просвітницьку та роз'яснювальну роботу, спрямовану на запобігання впливу корупційних правопорушень на результати офіційних спортивних змагань;

8) *реєстраційні* : проектування, створення, модернізація, забезпечення функціонування, впровадження, адміністрування та супровід електронних автоматизованих, інформаційних та інформаційно-телекомунікаційних систем і сервісів (реєстрів, платформ, баз даних, порталів, веб-ресурсів) та засобів технічного захисту інформації для збору, зберігання і обробки даних та адміністрування процесів у сферах молодіжної політики, фізичної культури і спорту.

Встановлення структури повноважень органів адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості І.Л. Гасюк розглядає через виокремлення таких складових блоків, як: «стратегічний апекс, лінію середньої ланки, програмно-технологічну структуру, функціонально-допоміжну структуру, операційне ядро» [26, с. 278]. Такий підхід полягає у встановленні розуміння як стратегічного апексу найвищого ступеня організації публічної влади; органами середньої ланки є виконавчі органи на місцевому рівні [25, с. 197-202]. П. Д. Петренко визначає до органів середньої ланки у сфері спортивного розвитку особистості, що є організуючими суб'єктами для органів операційного ядра, та об'єктом для органів стратегічного апексу [100, с. 34].

До органів операційного ядра може бути віднесено виходячи із таких наукових підходів громадські організації, спортивні клуби, спортивні товариства, спортивні школи, інші установи та організації, підприємства, що мають функціонально сприяти спортивному розвитку особистості, незалежно від їх організаційно-правової форми діяльності та майнового статусу [25, с. 197; 152, с. 139–140].

Суб'єкти адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості здійснюють декілька функціональних напрямів їх діяльності: участь у нормотворенні із питань фізичного розвитку та культури; надання фізкультурно-спортивних публічних (соціальних) послуг, що вимагає їх стандартизації та контролю; сприяння подоланню проявів правопорушень у сфері фізичної культури та спорту; захист прав та інтересів споживачів фізкультурно-спортивних публічних (соціальних) послуг.

Надання фізкультурно-спортивних публічних (соціальних) послуг пов'язується як із використанням людських ресурсів, так і матеріальних ресурсів, зокрема, спортивного устаткування, обладнання, інвентарю, спортивного обмундирування тощо [27, с. 181-185].

Важливе значення у здійсненні адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості відіграють такі складові компетенції суб'єктів владних повноважень, як здійснення виховної функції, в тому числі військово-патріотичного виховання, а також налагодження міжнародного співробітництва, в тому числі задля виконання функції із сприяння національної історичної ідентифікації, що неможливо здійснювати без залучення та налагодження тісної взаємодії із громадськістю, що сприяє впровадженню принципів публічності, прозорості, залученості та активності.

Розвиток інформаційних технологій сприяє залученості громадськості до спортивних подій, до формування спортивного способу життя особи [74, с. 101].

Доволі розгалужена система публічного адміністрування у сфері спортивного розвитку особистості характеризується наявністю участі доволі значної кількості міжнародних та громадських організацій, що функціонально переслідують цілі впливу на створення позитивного іміджу здорового образу життя. Сучасний стан інформаційних технологій засвідчив, що виконання просвітницької функції із пропагування спортивного розвитку особистості є доволі ефективних за рахунок налагодження тісної взаємодії із представниками громадськості, де важливу роль відіграють такі соціальні сегменти, як блогери у світових онлайн-ресурсах, пабліки, але і пересічні громадяни, що формують загальний інформаційний фон підтримки здорового образу життя. Формування залученості громадськості до спортивного розвитку особистості має виконуватися на місцевому рівні органами владних повноважень шляхом проведення певних об'єднуючих спортивних проєктів, що повинні характеризуватися певною сталістю традицій, залученістю відомих осіб до таких заходів, формування фонду нагород тощо. Такими заходами можуть бути спливи на козацьких «чайках», що не лише сприяють формування спортивного розвитку особистості, але сприяють підвищення рівня військово-патріотичного виховання.

Зазначене свідчить про необхідність подальших процесів із децентралізації суб'єктного складу публічного адміністрування у сфері спортивного розвитку особистості [88, с. 56-57], що має вирішити проблем як інформаційної залученості населення регіону у проведення заходів із спортивного розвитку особистості, так і віднайти обґрунтовані шляхи із вирішення проблеми недостатньо фінансування відповідного сегменту суспільного життя.

Отже, побудова суб'єктного складу публічного адміністрування у сфері спортивного розвитку особистості вимагає створення умов переходу від радянської командно-адміністративної системи до системи сервісного обслуговування населення та його потреб щодо фізичної культури та спорту. Такий перехід вимагає подальшої децентралізації публічної влади, перегляду

питання щодо встановлення форм власності на об'єкти спортивної інфраструктури та створення передумов до розуміння, що спортивний розвиток особистості є пріоритетом та цінністю сучасного суспільства.

2.2 Форми та методи адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості

Форми та методи адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості є тими інструментами, використання яких у їх складній сукупності визначається як нормативно закріплений шлях до здійснення владним суб'єктом повноважень, що на них покладено. Розуміння форм адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у будь-якій сфері суспільного життя загальновизнаним передбачається через встановлення їх сутності як певних зовнішніх, постійно чи тимчасових конструкцій проявів діяльності органів державної влади чи місцевого самоврядування, а також носіїв делегованих повноважень. Форми адміністративно-правового забезпечення є відображенням змісту компетенції владного суб'єкта [13, с. 66–71;69]. Форми відображують функції та завдання, що покладаються на владного суб'єкта. Методи натомість за своєю сутністю є способом впливу владного суб'єкта на підвладний об'єкт. У складній сукупності форми, методи та функції визначають сутність регулятивного впливу системи адміністративно-правового забезпечення на будь-яку сферу суспільного життя, в цілому, і зокрема, у сфері спортивного розвитку особистості [17, с. 24].

Якщо форма адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості відображує зовнішній прояв діяльності органу публічної влади, тоді її внутрішньою формою є його організаційна структура [2, с. 259 ;58, с. 231-235]. Формами адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості є об'єктивне відображення діяльності владного суб'єкта, що

полягає в ухваленні адміністративних актів, їх виконанні, наданні публічних послуг, здійсненні адміністративних процедур [72, с. 152–155].

Поширеним є підхід, що встановлює розуміння форм адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості як : розробка та ухвалення нормативних актів; розробка та прийняття індивідуальних адміністративних актів; укладання адміністративних договорів; реалізація форм діяльності в межах дозвільно-ліцензійних проваджень; створення умов для матеріально-технічного ресурсного забезпечення [59, с. 40].

За змістом форми адміністративно-правового забезпечення діяльності владного суб'єкта поділяються на : процедурні, організаційно-правові, матеріально-технічні [176, с. 12]. Процедурні форми діяльності органів публічної адміністрації є засобом об'єктивації їх компетенції [90, с. 141-145].

Поширеним є застосування при класифікації форм адміністративно-правового забезпечення діяльності владного суб'єкта за їх юридичними наслідками на : нормативно-правові (що призводять до виникнення, зміни чи припинення публічно-управлінських відносин [18, с. 112–117]) та адміністративно-управлінські (що призводять до зміни структури роботи органу державної влади чи місцевого самоврядування) [10, с. 114-115].

Нормативно-правовими формами адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості є : ухвалення нормативних проєктів; ухвалення індивідуальних адміністративних актів; підписання адміністративних договорів. До адміністративно-управлінських форм діяльності владних суб'єктів у сфері спортивного розвитку особистості: проведення спортивних заходів; проведення обговорення нормативних проєктів та інших дискусійних аспектів функціонування суспільства; прогнозування розвитку галузі суспільного життя; організація та проведення просвітницьких заходів.

Очевидно застосування нормативно-правових форм діяльності владних суб'єктів у сфері спортивного розвитку особистості вимагає їх оптимального поєднання із відповідними адміністративно-управлінськими формами.

В.Р. Біла визначає, що органи публічної адміністрації відображують свою діяльність у публічно-правових та приватно-правових формах [10, с. 114].

Реалізація форм адміністративно-правового забезпечення в будь-якій сфері проявляється через певні юридично значимі дії, що відображують зміст компетенції владного суб'єкта [67;68;10, с. 80–81].

У сфері спортивного розвитку особистості органи публічної влади на прикладі визначення змісту компетенції Міністерства молоді та спорту України виділяються такі групи повноважень, як: 1) нормотворчі ; 2) контрольно-наглядові; 3) інформаційно-узагальнюючі; 4) організаційно-управлінські; 5) дозвоільно-ліцензійні; 6) просвітницькі; 7) попереджувальні та правозастосовчі; 8) реєстраційні, - про що було зроблено висновок в межах попереднього підрозділу.

Застосування зазначених груп повноважень відбувається через реалізацію диспозитивного та імперативного методів нормативного регулювання [11, с. 54-56].

Утворення нормативно-правової чи адміністративно-управлінської форми адміністративно-правового забезпечення у сфері спортивного розвитку особистості має розумітися через встановлення сукупності взаємопов'язаних та взаємо обумовлюючих операційних та процедурних дій [39, с. 48].

Розглянемо реалізацію форм адміністративно-правового забезпечення у сфері спортивного розвитку особистості.

Звернемо дослідницьку увагу на реалізацію форм здійснення нормотворчих повноважень органів публічної адміністрації у сфері спортивного розвитку особистості.

До компетенції Міністерства молоді та спорту України відноситься повноваження із розробки та ухвалення регуляторних актів, що мають нормативний характер відповідно до положень Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» [121]. Регуляторним актом є: «прийнятий уповноваженим регуляторним органом нормативно-правовий акт, який або окремі положення якого спрямовані на правове регулювання господарських відносин, а також адміністративних відносин між регуляторними органами або іншими органами державної влади та суб'єктами господарювання; прийнятий уповноваженим регуляторним органом інший офіційний письмовий документ, який встановлює, змінює чи скасовує норми права, застосовується неодноразово та щодо невизначеного кола осіб і який або окремі положення якого спрямовані на правове регулювання господарських відносин, а також адміністративних відносин між регуляторними органами або іншими органами державної влади та суб'єктами господарювання, незалежно від того, чи вважається цей документ відповідно до закону, що регулює відносини у певній сфері, нормативно-правовим актом» (ст. 1 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» [121]).

Відповідно до ст. 4 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» [121] принципами державної регуляторної політики є:

«доцільність - обґрунтована необхідність державного регулювання господарських відносин з метою вирішення існуючої проблеми;

адекватність - відповідність форм та рівня державного регулювання господарських відносин потребі у вирішенні існуючої проблеми та ринковим вимогам з урахуванням усіх прийнятних альтернатив;

ефективність - забезпечення досягнення внаслідок дії регуляторного акта максимально можливих позитивних результатів за рахунок мінімально необхідних витрат ресурсів суб'єктів господарювання, громадян та держави;

збалансованість - забезпечення у регуляторній діяльності балансу інтересів суб'єктів господарювання, громадян та держави;

передбачуваність - послідовність регуляторної діяльності, відповідність її цілям державної політики, а також планам з підготовки проектів регуляторних актів, що дозволяє суб'єктам господарювання здійснювати планування їхньої діяльності;

прозорість та врахування громадської думки - відкритість для фізичних та юридичних осіб, їх об'єднань дій регуляторних органів на всіх етапах їх регуляторної діяльності, обов'язковий розгляд регуляторними органами ініціатив, зауважень та пропозицій, наданих у встановленому законом порядку фізичними та юридичними особами, їх об'єднаннями, обов'язковість і своєчасність доведення прийнятих регуляторних актів до відома фізичних та юридичних осіб, їх об'єднань, інформування громадськості про здійснення регуляторної діяльності».

Стадіями ухвалення регуляторного акту є:

1) планування діяльності з підготовки проектів регуляторних актів (ст. 7 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» [121]);

2) підготовка аналізу регуляторного впливу (ст. 8 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» [121]);

3) оприлюднення проектів регуляторних актів з метою одержання зауважень і пропозицій (ст. 9 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» [121]);

4) відстеження результативності регуляторних актів (ст. 10 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» [121]);

5) офіційне оприлюднення регуляторних актів (ст. 12 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» [121]).

Для кожної стадії розробки та прийняття регуляторних актів є характерними встановлення відповідних способів оприлюднення належних документів (ст.ст. 13-14 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» [121]). Так, згідно із ст. 13 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» [121] план діяльності регуляторного органу з підготовки проектів регуляторних актів та зміни до нього оприлюднюються шляхом опублікування в друкованих медіа цього регуляторного органу, а у разі їх відсутності - у друкованих медіа, визначених цим регуляторним органом, та/або шляхом розміщення плану та змін до нього на офіційній сторінці відповідного регуляторного органу в мережі Інтернет. Повідомлення про оприлюднення проекту регуляторного акта з метою одержання зауважень і пропозицій, проект регуляторного акта та відповідний аналіз регуляторного впливу оприлюднюються шляхом опублікування в друкованих медіа розробника цього проекту, а у разі їх відсутності - у друкованих медіа, визначених розробником цього проекту, та/або шляхом розміщення на офіційній сторінці розробника проекту регуляторного акта в мережі Інтернет.

Звіт про відстеження результативності регуляторного акта оприлюднюється шляхом опублікування в друкованих медіа регуляторного органу, який прийняв цей регуляторний акт, а у разі їх відсутності - у друкованих медіа, визначених цим регуляторним органом, та/або шляхом розміщення на офіційній сторінці цього регуляторного органу в мережі Інтернет.

При визначенні регуляторними органами друкованих медіа, в яких публікуються документи, зазначені у частинах першій - третій статті ст.ст. 13 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» [121]:

надається перевага офіційним друкованим медіа;

забезпечується відповідність сфери компетенції регуляторного органу на відповідній території сфері розповсюдження друкованого медіа.

Якщо в межах адміністративно-територіальної одиниці чи в населеному пункті не розповсюджуються друковані медіа, а місцеві органи виконавчої влади, територіальні органи центральних органів виконавчої влади, органи та посадові особи місцевого самоврядування не мають своїх офіційних сторінок у мережі Інтернет, документи, зазначені у частинах першій - третій цієї статті, можуть оприлюднюватися у будь-який інший спосіб, який гарантує доведення інформації до мешканців відповідної адміністративно-територіальної одиниці чи до відповідної територіальної громади (ст. 13 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» [121]).

У 2023 році було обговорено та 2 січня 2024 року схвалено Наказ Міністерства молоді та спорту України «Про затвердження Типового положення про організацію безпечних маршрутів для пішохідного, велосипедного, водного туризму» [132], цілями якого є сприяння популяризації спортивного туризму в цілому, і зокрема: 1) популяризація здорового способу життя, змістовного, активного відпочинку та збереження навколишнього природного середовища; 2) набуття: додаткових знань про історію територій, на яких організовано Маршрут, рівня обізнаності щодо культурної спадщини і визначних місць на території країни та об'єктів природно-заповідного фонду; навичок орієнтування на місцевості за допомогою картографічних матеріалів; навичок соціальної взаємодії; 3) розвиток основних життєвих компетентностей; 4) виховання патріотизму та командного духу. При оцінці регуляторного впливу Наказ Міністерства молоді та спорту України «Про затвердження Типового положення про організацію безпечних маршрутів для пішохідного, велосипедного, водного туризму» [132] було обґрунтовано, що рухова активність є провідним фактором оздоровлення людини, тому що спрямована на стимулювання захисних сил організму, на підвищення потенціалу рівня здоров'я. Численними науковими дослідженнями доведено, що рухова активність значною мірою сприяє дотриманню людиною здорового способу життя, а

також в окремих випадках зменшенню негативного впливу на організм людини шкідливих звичок, підвищенню стресостійкості та відволікає від асоціальної поведінки. Рухова активність є генеруючим та стимулюючим чинником у системі здорового способу життя, має важливе значення для вдосконалення фізичного розвитку і підготовленості особи, профілактики надмірної маси тіла та ожиріння, а також сприяє зменшенню ризику виникнення серцево-судинних захворювань, діабету, остеопорозу, окремих онкологічних захворювань та депресії. Тому рухова активність є засобом неспецифічної профілактики в цілому. Проте оскільки здоров'я цілісне, то фізична активність позитивно впливає також і на інші складові здоров'я. Зазначаємо, що оздоровча рухова активність сприяє також розвитку економіки і суспільства загалом. За інформацією Всесвітньої організації охорони здоров'я, відсутність належної рухової активності призводить до економічних збитків у розмірі 150 - 300 євро на одну особу за рік [5].

Необхідність розробки та ухвалення Наказу Міністерства молоді та спорту України «Про затвердження Типового положення про організацію безпечних маршрутів для пішохідного, велосипедного, водного туризму» [132] обумовлена вимогами розпорядження Кабінету Міністрів України від 01.12.2023 № 1104 «Про внесення зміни до плану заходів на 2023 і 2024 роки щодо реалізації другого етапу Стратегії розвитку фізичної культури і спорту на період до 2028 року» [117]. Необхідно підкреслити, що особливостями процедури ухвалення регуляторних актів, і зокрема Наказу Міністерства молоді та спорту України «Про затвердження Типового положення про організацію безпечних маршрутів для пішохідного, велосипедного, водного туризму» [132], полягають у такому: 1) обов'язковому розміщенні на офіційному вебсайті Міністерства молоді та спорту України для громадського обговорення; 2) визначення кола заінтересованих осіб (зокрема, такими особами можуть бути органи місцевого самоврядування, територіальні громади, що вимагає погодження із Всеукраїнською асоціацією органів місцевого самоврядування «Асоціація міст України»,

Всеукраїнською асоціацією органів місцевого самоврядування «Українська асоціація районних та обласних рад», Всеукраїнською асоціацією громад, Всеукраїнською асоціацією органів місцевого самоврядування «Асоціація об'єднаних територіальних громад»); 3) очікувані результати впровадження регуляторного акту (зокрема, від реалізації Наказу Міністерства молоді та спорту України «Про затвердження Типового положення про організацію безпечних маршрутів для пішохідного, велосипедного, водного туризму» [132] є популяризація здорового способу життя, змістовного, активного відпочинку та дбайливого ставлення до довкілля, де критерієм ефективності реалізації проекту наказу є безпечні облаштовані туристичні маршрути для пішохідного, велосипедного та водного туризму. Реалізація Наказу Міністерства молоді та спорту України «Про затвердження Типового положення про організацію безпечних маршрутів для пішохідного, велосипедного, водного туризму» [132] не матиме впливу на: ринкове середовище, забезпечення прав та інтересів суб'єктів господарювання, громадян і держави; розвиток регіонів, підвищення чи зниження спроможності територіальних громад; ринок праці, рівень зайнятості населення; громадське здоров'я, покращення чи погіршення стану здоров'я населення або його окремих груп; екологію та навколишнє природне середовище, обсяг природних ресурсів, рівень забруднення атмосферного повітря, води, земель, зокрема забруднення утвореними відходами; інші суспільні відносини [104]).

До форм діяльності суб'єктів адміністративно-правового забезпечення спортивного розвитку особистості необхідно віднести здійснення узагальнення у сфері фізичної культури та спорту, що, зокрема, відбивається у веденні Реєстру спортивних досягнень, що функціонально реалізується Міністерством молоді та спорту України [146].

Ведення Реєстру спортивних досягнень відбувається відповідно до Наказу Міністерства молоді та спорту України від 18.12.2013 № 1276 [124]. У Наказі Міністерства молоді та спорту України від 18.12.2013 № 1276 [124]

спортивний рекорд розуміється як найвищий результат в окремому виді спорту, що визнаний в Україні, досягнутий на спортивних змаганнях за умови дотримання правил проведення змагань з цього виду спорту. Спортивний рекорд вимірюється за показниками, які відображаються в одиницях виміру довжини, висоти, ваги, часу, очок, балів, коефіцієнтів тощо та мають їх аналогічну фіксацію в міжнародній федерації (асоціації) з виду спорту. Перелік видів спорту, з яких реєструються спортивні рекорди України (далі - Перелік), наведено в додатку до цього Положення. Спортивний рекорд Європи, світу, Олімпійських ігор, інших міжнародних змагань проходить процедуру реєстрації в Україні після його реєстрації міжнародною спортивною федерацією, спортивний рекорд України - після внесення до реєстру національної спортивної федерації. Спортивний рекорд вноситься до Реєстру за поданням всеукраїнської спортивної федерації з відповідного виду спорту на підставі офіційних протоколів змагань, які зафіксовані головною суддівською колегією та завірені печаткою цієї всеукраїнської спортивної федерації з відповідного виду спорту. Спортивному рекорду присвоюється реєстраційний номер, за яким він вноситься до Реєстру. Реєстраційний номер складається з трьох частин, які відокремлюються одна від одної дробом: 1 - з римського числа, що відповідатиме розділу Переліку; 2 - з двозначного числа, що відповідатиме порядковому номеру виду спорту згідно з розділом Переліку; 3 - з чотиризначного числа, що відповідатиме року встановлення спортивного рекорду. Наприклад, спортивний рекорд з легкої атлетики, який встановлено у 2013 році, матиме реєстраційний номер - I/02/2013 [129]. Згідно із п. 6 Наказу Міністерства молоді та спорту України від 18.12.2013 № 1276 [129] до Реєстру спортивних рекордів з визнаних в Україні видів спорту включаються такі інформаційні дані щодо спортивного рекорду: вид спорту; назва спортивної дисципліни; діючий спортивний рекорд; встановлений спортивний рекорд; реєстраційний номер спортивного рекорду; ранг спортивних змагань; строк та місце проведення спортивних змагань;

прізвище, ім'я, по батькові та рік народження спортсмена, що встановив спортивний рекорд; діючі спортивні рекорди України, Європи, світу, Олімпійських ігор, інших міжнародних змагань та рік їх встановлення [124].

Ведення спеціальних реєстрів відноситься до матеріально-технічних форм адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості.

Іншою формою адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості є видання індивідуальних адміністративних актів.

О.О. Мандюк визначає, що акти індивідуального характеру встановлюють певні правила поведінки, що можуть бути приписами, дозволами, заборонами для конкретної особи чи задля вирішення конкретної ситуації [76, с. 160]. Акти індивідуального характеру відносяться до форм правозастосування, що включає: правозабезпечення, правопримушування і правовідновлення [159, с. 14–15]. Адміністративні акти індивідуального характеру можуть бути як актами, що здійснюється в межах стадії правореалізації, а також на стадії правозастосування (зокрема, шляхом накладення штрафу, позбавлення спеціального права чи дозволу тощо).

В. Р. Біла підкреслює, що «ще до прийняття управлінського рішення щодо конкретної особи, особливо в юрисдикційних відносинах, вона набуває нового спеціального адміністративно-правового статусу (наприклад, особи, яка притягається до відповідальності) [10, с. 95-96].

Форми правозастосовчих та правореалізаційних відносин бувають регулятивними та правоохоронними. Регулятивними формами правозастосування, зокрема, рішення Міністерства молоді та спорту України про надання та позбавлення статусу національної спортивної федерації, які оформлюються у відповідні переліку і відокремлюються за такою ознакою, як олімпійський чи неолімпійський вид спорту. Станом на 1 вересня 2024 року в Україні діє згідно із офіційною статистичною інформацією 38 спортивних федерацій з олімпійських видів спорту зі статусом національної

спортивної федерації [52], а також 69 спортивних федерацій зі статусом національної спортивної федерації [157].

Надання статусу національної спортивної федерації здійснюється відповідно до Положення про надання на конкурсних засадах спортивній федерації статусу національної та позбавлення такого статусу, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 18 січня 2012 року № 22 (зі змінами) [128], наказу Міністерства молоді та спорту України від 21 січня 2014 року № 102 «Про затвердження Положення про комісію для надання спортивній федерації статусу національної та позбавлення такого статусу», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 04 лютого 2014 року за № 210/24987 (зі змінами) [124].

Для надання спортивній федерації статусу національної та позбавлення такого статусу утворюється комісія, що діє як постійний консультативно-дорадчий орган Мінмолодьспорту. Основним завданням комісії є підготовка пропозицій щодо надання спортивній федерації статусу національної та позбавлення такого статусу. Рішення про надання спортивній федерації статусу національної приймається Мінмолодьспортом на підставі пропозицій комісії, що мають рекомендаційний характер (п. 4 Положення про надання на конкурсних засадах спортивній федерації статусу національної та позбавлення такого статусу, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 18 січня 2012 року № 22 (зі змінами) [128]). Надання спортивній федерації статусу національної здійснюється згідно з такими кваліфікаційними вимогами до учасників конкурсу: розвиток відповідного виду (видів) спорту на території України; членство у відповідній міжнародній спортивній федерації, включеної до переліку, що затверджується Мінмолодьспортом з урахуванням пропозицій Національного олімпійського комітету, Спортивного комітету, Національного комітету спорту інвалідів (крім всеукраїнських федерацій, які сприяють розвитку національних видів спорту, за умови відсутності відповідної міжнародної спортивної федерації, та всеукраїнських федерацій, які уклали договір про

співробітництво щодо розвитку відповідного виду спорту із спортивною федерацією України, що є членом відповідної міжнародної федерації, яка розвиває відповідний вид спорту та включена до переліку, що затверджується Мінмолодьспортом); організація і проведення офіційних міжнародних та всеукраїнських змагань; наявність кваліфікованих кадрів (спортсмени, тренери, судді та фахівці, що мають відповідну кваліфікацію і досвід роботи); наявність необхідної матеріально-технічної та інформаційної бази, організаційно-методичного забезпечення (п. 5 Положення про надання на конкурсних засадах спортивній федерації статусу національної та позбавлення такого статусу, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 18 січня 2012 року № 22 (зі змінами) [128]). Рішення про надання чи відмову у наданні статусу національної спортивної федерації може бути оскаржено у порядку адміністративного судочинства України.

Необхідно підкреслити, що в Україні відсутнім є спеціалізована державна інстанція із захисту прав спортсменів чи з врегулювання спорів у сфері спортивного розвитку особистості.

Варто підкреслити, що доволі дієвими у сфері спортивного розвитку особистості є неюрисдикційні форми захисту порушених прав чи їх відновлення. До таких неюрисдикційних форм захисту прав особи у сфері спортивного розвитку відносяться арбітраж, медіативні форми [91, с. 31]. Важливим у сфері захисту прав учасників відносин у сфері особистого розвитку особистості є діяльність національних та громадських спортивних федерацій, арбітражне врегулювання тощо [51, с. 190]. Поширеним є функціонування спеціалізованих спортивних арбітражних центрів - Бельгійська арбітражна комісія зі спорту, Національний спортивний центр з вирішення спорів в Австралії, Палата з вирішення спорів в області спорту в Італії тощо.

На міжнародному рівні функціонує Міжнародна спортивна арбітражна рада (International Council of Arbitration for Sport) [200] та Міжнародний спортивний арбітражний суд (Court of Arbitration for Sport) [185], які

уповноважені розглядати спори, що виникають у спортивній діяльності на міжнародному рівні. Також діє такий спеціальний орган як Міжнародний спортивний арбітраж (Court of Arbitration for Sport, CAS) [15, с. 3].

Позитивними характеристиками, що визначають статус та особливості діяльності Міжнародного спортивного арбітражного суду є: те, що судом передбачається можливість узгодження між сторонами спору мови, на якій буде вестися розгляд справи; оперативність врегулювання спору; дотримання конфіденційності врегулювання спору.

Адміністративно-правове забезпечення у сфері спортивного розвитку особистості пов'язується із застосуванням методів централізованого субординаційного впливу, що визначається імперативністю, а також застосування методів децентралізованого координаційного впливу, що є диспозитивним врегулюванням публічно-управлінських правовідносин [36, с. 82]. Реалізація диспозитивного методу із адміністративно-правового забезпечення у сфері спортивного розвитку особистості полягає у наданні учасникам правовідносин можливості самостійно визначати умови адміністративних договорів, ініціювати провадження із реєстрації громадської організації тощо [9, с. 148].

Таким чином, форми та методи адміністративно-правового забезпечення у сфері спортивного розвитку особистості перебувають в умовах суспільної трансформації, де важливе пріоритетне значення відіграють тенденції децентралізації та діджиталізації.

2.3 Світові та зарубіжні практики адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості

Пошук напрямів підвищення ефективності адміністративно-правового забезпечення в будь-якій сфері суспільних відносин в цілому, і зокрема, у сфері спортивного розвитку особистості, є неможливим без врахування та

дослідження світових та зарубіжних позитивних та негативних практик [49, с. 51].

Основоположні засади здійснення адміністрування сферою спортивного розвитку та фізичної культури було закладено ще у 60-тих роках минулого сторіччя, однак процеси глобалізації змусили їх змінюватися та вдосконалюватися [53, с. 91; 27, с. 181].

Спорт, і особливо професійний спорт, сприяє зростанню політичної ваги будь-якої держави у світовому співтоваристві, сприяє налагодженню міжнародного співробітництва. Наприклад, Олімпійські ігри є символом духу особи, перемоги над можливостями людини, проявом ефективності спортивного розвитку як шляху формування особистості [175, с. 143].

При цьому спорт стає частиною економіки виробництва, є тим засобом використання якого формує здорову націю, і тому націю, здатну працювати ефективно на благо теперішнього та прийдешніх поколінь [37, с. 10].

Дослідження поширених моделей побудови системи адміністративно-правового забезпечення в сфері спортивного розвитку вимагає висвітлення таких її складових, як: роль та значення держави на розвиток спорту, а також форми взаємодії держави із спортивними громадськими організаціями; організаційні форми управлінських структур органів державної влади та місцевого самоврядування; особливості нормативно-правового регулювання; людське та матеріальне забезпечення [49, с. 51].

В Україні тривалий час існувала радянська система здійснення адміністративно-правового забезпечення управління у сфері фізичної культури та спорту, де пропаганда спортивних досягнень розглядалась у їх нерозривного взаємозв'язку із ідеологічною пропагандою, пропагандою комуністичної партії тощо [24, с. 261–272]. Сфера фізичної культури та спорту в межах такої моделі адміністративно-правового забезпечення функціонувала як складова сфери національної безпеки та оборони; видатні спортсмени радянських часів були працівниками правоохоронних органів чи мали посаду в збройних силах країни. При цьому необхідно підкреслити, що

такі традиції побудови адміністративно-правового забезпечення у сфері фізичної культури та спорту не є характерними лише для тоталітарних країн, якою був СРСР. І зараз ряд провідних країн ЄС мають в межах структурної побудови адміністративно-правового забезпечення у сфері спортивного розвитку особистості тісний взаємозв'язок із правоохоронних та збройними органами країни (передусім така практика характерна для німецької моделі). Відмінним радянської моделі, або ж моделі тоталітарних країн із побудови адміністративно-правового забезпечення у сфері спортивного розвитку особистості від німецької моделі є те, що в межах першої поширеною є практика застосування засобів відповідальності за спортивні результати не ті, що очікувались від спортсмена [162, с. 123].

Модель, що є поширеною у переважної частини провідних країн світу (США, Велика Британія, Нова Зеландія, Австралія та ін.), може бути нами оцінена як прогресивна або американська модель адміністративно-правового забезпечення у сфері спортивного розвитку особистості, що передбачає застосування методів та інструментів концепції «good governance», та впровадження клієнтоорієнтованих підходів до взаємодії суспільства, людини та держави [96, с. 125-126].

Для такої моделі характерним є широке поширення засобів децентралізації здійснення адміністративно-правового забезпечення у сфері спортивного розвитку особистості, що характеризує її як певну автономну конструкцію взаємозв'язків елементів управління [49, с. 51]. Варто відзначити, що в США сфера спортивного розвитку відноситься на федеральному рівні до департаменту торгівлі та економіки, в межах якого діє відповідна комісія, компетенція та юрисдикція рішень якої діє в межах окремого штату. Основними напрямками діяльності комісії є ліцензування діяльності у сфері професійного спорту, нагляд за дотриманням ліцензійних умов, урегулювання питань, пов'язаних зі шкільним та студентським спортом, організація і нагляд за проведенням змагань [19, с. 386]. Отже, на федеральному рівні здійснення адміністративно-правового забезпечення

спортивного розвитку особистості відбувається на рівні вирішення задач із ліцензування діяльності суб'єктів господарювання. В США переважно пов'язується із виконанням нормотворчих повноважень, тоді як на регіональному відбувається реалізація всіх інших компетенційних напрямів впливу.

Питання фінансового забезпечення сфери особистого розвитку в США вирішується переважно за рахунок залучення альтернативних матеріальних та грошових ресурсів у вигляді спонсорської допомоги, що не виключає при цьому практику фінансової підтримки з боку національного уряду олімпійських команд чи спортсменів [49, с. 51; 47, с. 164-165]. Надзвичайно важливе значення в межах адміністративно-правового забезпечення спортивного розвитку особистості в США відіграють громадські організації - професійні спортивні ліги, асоціації, спілки, при цьому такі організації часто починають свою діяльність із відбору спортсменів ще серед школярів, із подальшою їх всілякою підтримкою.

Зв'язок між спортом та економікою, що є характерним для американської (прогресивної) моделі адміністративно-правового забезпечення спортивного розвитку особистості призводить до того, що не видовищний спорт, чи спорт, що не має відповідної глядацької аудиторії, просто припиняє своє існування в США; додаткової фінансової допомоги на існування таких «збиткових» видів спорту не надається.

Третьою моделлю адміністративно-правового забезпечення у сфері спортивного розвитку особистості є модель, що називається європейською, і є поширеною у більшості країн Європи. Для європейської моделі є характерним наявний централізований вплив на розвиток фізичної культури та спорту, де роль держави є пріоритетним впливом і визначається як фактор позитивного регулятивного впливу та втручання у діяльність спортивних організацій та об'єднань громадян [49, с. 51].

Якщо проаналізувати розвиток системи адміністративно-правового забезпечення у сфері спортивного розвитку особистості в Україні, то для неї

є характерним рух до її децентралізації [170, с. 64]. Однак при цьому до негативних характеристик становлення адміністративно-правового забезпечення у сфері спортивного розвитку особистості в Україні, що її відрізняє від сфери регулятивного впливу в країнах ЄС та США, є те, що в Україні відсутній чи представлений занадто фрагментарно економічний сегмент фізичної культури та спорту.

Зазначені вище моделі побудови структури адміністративно-правового забезпечення у сфері спортивного розвитку особистості визначаються певною тенденцією до їх інтеграції однієї до іншої. Так, для США модель адміністративно-правового забезпечення у сфері спортивного розвитку особистості набуває тенденцій до підвищення ролі держави, що полягає у застосування інструментів непрямого втручання до становлення та функціонування економічних процесів в цілому, і зокрема, у сфері спортивної індустрії. Саме така тенденція свідчить про інтеграцію так званих «американської» та «європейської» моделей адміністративно-правового забезпечення у сфері спортивного розвитку особистості [49, с. 51-57].

Нормативно-правовий базис європейської моделі адміністративно-правового забезпечення у сфері спортивного розвитку особистості базується передусім на положеннях Лісабонського договору [86, с. 53]. В межах європейської моделі адміністративно-правового забезпечення у сфері спортивного розвитку особистості важливим є функціонування так званих «наддержавних» управлінських структур, якою, зокрема, є Рада Європи, в межах якої діє спеціалізований структурний підрозділ — Комітет з розвитку спорту (CDDS). Відповідно до Європейської концепції про культуру [172; 147] є важливим створення та успішне впровадження системи стимулів та засобів координаційного впливу державних та громадських інституцій на сфері спортивного розвитку особистості.

Отже, успішність адміністративно-правового забезпечення у сфері спортивного розвитку особистості в Європі базується на налагодженні тісних

взаємозв'язків та взаємодії між громадськими та державними інституціями, між громадськими та регіональними осередками публічної влади [57, с. 65].

З врахуванням зазначеного вище принципу взаємодії громадськості та органів державної та місцевої влади, що є базисом та пріоритетом побудови системи адміністративно-правового забезпечення у сфері спортивного розвитку особистості, необхідно підкреслити доволі успішну пірамідальну структури його впровадження, що передбачає наявність таких управлінських рівнів впливу, як: перший рівень складають так звані спортивні клуби, що мають свободні вільні умови приєднання до них, що є доступними для всіх учасників суспільних відносин, незалежно від наявних у них досягнень; саме в межах функціонування спортивних клубів реалізується ідея «sport for all» - «спорт для всіх»; другий рівень складають так звані місцеві осередки, регіональні федерації, що об'єднують спортивні клуби та окремих громадян, і визначаються особливості місцевого контенту у здійсненні політики спортивного розвитку особистості; національні федерації, що виконують головну управлінську діяльність із організації функціонування олімпійських та неолімпійських видів спорту; наддержавні федерації (наприклад, європейські федерації з олімпійських та неолімпійських видів спорту) [86, с. 55].

Відповідно до актів законодавства ряду країн (Великобританії, Федеративної Республіки Німеччина, Італії, Іспанії, Французької Республіки та ін.) адміністративно-правовий статус спортивної федерації розуміється як статус загальнонаціональної громадської організації, функціональна ціль якої полягає у популяризації відповідного виду спорту [62, с. 428], сприяння зміцненню авторитету та підвищенню іміджу спорту певної країни на міжнародній арені.

При цьому діяльність національних спортивних федерацій частково фінансується за рахунок коштів державного бюджету країни [62, с. 428-430].

Модель адміністративно-правова забезпечення у сфері спортивного розвитку особистості в Україні та в світі має спрямовуватися на досягнення мети загального добробуту як загальносоціальної цілі [22, с. 77].

Здійснення адміністративно-правового забезпечення у сфері спортивного розвитку особистості в умовах децентралізації влади покладається на виконанні окремих повноважень органами влади [19, с. 387-389].

В окремих країнах управління у сфері спортивного розвитку особистості здійснюється через діяльність об'єднання національних федерацій з окремих спортивних видів, у так звані конфедерації. Зокрема, у Федеративній Республіці Німеччини діє Німецький спортивний союз та Національний олімпійський комітет Німеччини; у Данії - Датська конфедерація спорту та олімпійський комітет; Норвегія – конфедерація спорту та Олімпійський комітетом Норвегії; Австрія - Австрійська федеральна спортивна організація і Національна олімпійська комітет Австрії та ін. [49, с. 54].

Популяризація спортивного розвитку особисті в зарубіжних країнах здійснюється із дошкільного віку, підтримується у школі та триває в вищих навчальних закладах [85, с. 65-66].

Спортивний розвиток особистості створює можливості для населення вдосконалювати фізичні якості та рухові можливості, забезпечувати якість здоров'я та сприяти довголіттю соціуму [171, с. 100].

Новітньою є практична тенденція, що полягає у поступовій заміні фізичного виховання на категорію спортивний розвиток особи, що полягає у формуванні сталої практики для людини поступово набуття навичок в окремому чи суміжних видах спортивних змагань, що означає не лише фізичний розвиток, але і певний рівень соціалізації особи, її залученість до певних соціальних груп, об'єднаних відповідним видом спорту.

Задля цього загальнонаціональна політика у сфері спортивного розвитку особи у Данії, Німеччині, Голландії, Люксембурзі, Бельгії, Франції

як пріоритет формує певну залученість особи до визначеного окремого виду спорту, що реалізується часто через співпрацю з відповідними спортивними федераціями. Як правило, програма навчання в школі в країнах Західної Європи пов'язується із створенням умов для дитини із опанування декількома видами спорту, де очевидно пріоритет віддається плаванню, легкій атлетиці, футболу, тенісу тощо [166, с. 182–183]. Сфера спортивного розвитку особи відноситься до компетенції окремих регіонів та земель Німеччини, Іспанії, Швейцарії, як країн з федеративним адміністративно-територіальним устроєм.

Доволі поширеною є практика використання спортивного обладнання та майданчиків, що розташовані на балансі та території навчальних закладів, населенням у вільний від навчання школярів час. Натомість в Україні є нормативна заборона спільного використання спортивного обладнання дорослим населенням та неповнолітніми і малолітніми особами. При цьому спорудження спортивних комплексів для населення відбувається повільно, комплексів не вистачає, тоді як надання можливості із використання спортивного обладнання шкіл, університетів для населення проблему спортивного розвитку дорослих осіб могло б частково вирішити. Крім того призвело б до залучення фінансових ресурсів територіальної громади, адже фактично у такий спосіб відбувається як економія майнових ресурсів, так і економія територій, земельних ділянок [148, с. 83]. Крім того в умовах воєнного стану саме школи мають бути пріоритетно обладнані безпековим укриттям, що також є важливим у забезпеченні безпеки заняття спортом. Цей досвід доцільно розглянути як можливий для впровадження в Україні.

В ряді країн є відсутнім центральний орган виконавчої влади у сфері фізичної культури та спорту, що означає, що керівництво такими відносинами, ухвалення управлінських рішень відбувається через національний олімпійський комітет (Бельгія, Італія, Люксембург). В таких країнах, як Іспанія, Австралія та Португалія, управління та адміністрування у сфері фізичної культури та спорту здійснюється національними федераціями

з олімпійських та неолімпійських видів спорту при координуючій участі держави [84, с. 54]. Функції управління у сфері спортивного розвитку в Австралії передані до Міністерства охорони здоров'я; а також здійснюються суміжними допоміжними інституціями - Австралійським спортивним фондом, Національним спортивним інформаційним центром та Антидопінговим центром, причому провідною виступає Австралійська спортивна комісія [19, с. 386].

Але переважна більшість зарубіжних країн зберігає управлінський підхід, де виконання функцій із адміністрування сфери спортивного розвитку особи відноситься до компетенції окремого центрального органу виконавчої влади [153, с. 22, 24]. Таким чином, відбувається ситуація, де Рада Європи є таким певним «квазіорганом», що функціонує водночас із національними урядовими інституціями.

Цікавим є управлінський підхід, застосований у Великобританії, де сфера спорту та фізичної культури віднесена до Департаменту з питань цифрових технологій, культури, ЗМІ і спорту (The Department for Digital, Culture, Media and Sport — DCMS) [75, с. 145–150]. Саме у такий спосіб Великобританія зробила акцент на тому, що спортивна індустрія, по-перше, розвивається в умовах її діджиталізації, і по-друге, є складовою соціально-економічного розвитку держави та суспільства [38, с. 155]. Розвиток спорту в державі має бути віднесений до креативних напрямів, де тривіальний підхід не є ефективним, та вимагає пошуку неординарних управлінських рішень через свою багатоаспектність та важливість для соціального розвитку. Департамент з питань цифрових технологій, культури, ЗМІ і спорту координує 45 інституцій [186], де у сфері фізичної культури та спорту функціонують такі: Спортивна Англія (Sport England); державний орган Департаменту у справах культури, ЗМІ і спорту, що функціонує у сфері масового спорту [171, с. 99].

Водночас діяльність Департамент з питань цифрових технологій, культури, ЗМІ і спорту відбувається у співпраці із такою публічною установою, як Комітет культури, засобів масової інформації та спорту [75].

Водночас в Україні функціонування такої моделі є можливою у разі реорганізації таких ЦОВВ, як Міністерство культури України [125], Міністерство інформаційної політики України [101], Міністерство молоді та спорту України [126] шляхом їх об'єднання за зразком моделі, що діє у Великобританії.

Таким чином, прийнятним в Україні є зарубіжний досвід адміністративно-правового забезпечення у сфері спортивного розвитку, що полягає: у подальшому підвищенні ролі та значення громадськості у здійсненні управління у досліджуваній сфері; у сприянні децентралізації здійснення управлінського впливу; у створенні окремого ЦОВВ з культурного розвитку, до повноважень якого віднести і спортивне становлення особистості.

Важливим фактором глобалізаційних процесів є розвиток міжнародного спортивного руху [92, с. 61]. О.С. Облакова зазначає, що «міжнародні спортивні відносини можна визначити як стійку групу, органічний комплекс різноманітних видів суспільних відносин, що склалися у сфері міжнародної спортивної діяльності. Вони є комплексною неоднорідною правовою структурою, об'єднаною за її інтегруючим началом, - міжнародною спортивною діяльністю, з особливим суб'єктним складом і способами регулювання. Більшість із цих відносин - це приватноправові відносини транскордонного характеру, що не замикаються в межах однієї країни, містять іноземний елемент і формуються у сфері організації та проведення міжнародних спортивних змагань, а їх суб'єкти вступають у відносини за власною волею й ініціативою, мають можливість установлювати зміст таких правовідносин за угодою сторін» [95, с. 193].

В межах міжнародного співробітництва постійно проводяться конференції, обговорення актуальних проблем розвитку спорту та фізичної

культури, зокрема, і за участі міністрів – представників країн Ради Європи [166, с. 181].

Важливе значення у забезпеченні ефективного спортивного розвитку відіграють і міжнародні судові інстанції. Зокрема, з точки зору практики правозастосування та регулювання спортивних відносин стало рішення Європейського Суду з прав людини, винесене 15 грудня 1995 року, відповідно до якого було врегульовано нормативний аспект контрактних правовідносин за участі професійних футбольних гравців, де встановлювалось допустимість останніми підписання нового контракту у разі закінчення попереднього, у разі якщо новий футбольний клуб є членом Національної асоціації на території ЄС і якщо «новий» футбольний клуб виплачує компенсацію попередньому футбольному клубу [163, с. 213].

Одним із головних суб'єктів міжнародного співробітництва у сфері спорту є Міжнародний олімпійський комітет, що функціонально передусім переслідує мету проведення Олімпійських ігор [98, с. 172]. Неолімпійські види спорту також мають спеціалізовані наддержавні інституції, що характеризуються багаторівневістю форм співробітництва та спрямованості діяльності [92, с. 59-61].

Формами міжнародного співробітництва у сфері спортивного розвитку особистості: проведення спеціалізованих освітніх семінарів для представників товариств й організацій; організація освітніх заходів; проведення науково-практичних конференцій; стимулювання спортивного руху за рахунок проведення міжнародних благодійних змагань, меценатських заходів; популяризація спорту через форми соціальної реклами [92, с. 174-176].

До повноважень міжнародних асоціацій та організацій відноситься встановлення стандартів діяльності у сфері спортивного розвитку [164, с. 142].

Впровадження форм міжнародного співробітництва у сфері спортивного розвитку відбувається в умовах функціонування децентралізованих держав [156, с. 142].

Також до форм міжнародного співробітництва у сфері спортивного розвитку особистості необхідно віднести: організація міжнародного руху людських ресурсів; регуляція взаємодії спортивних клубів; міжнародний спортивний арбітраж; міжнародна спортивна медицина та здійснення політики антидопінгової політики [92, с. 61-62].

При цьому необхідно підкреслити, що проведення міжнародних міждержавних змагань часто не приносять країні економічні прибутки, а свідчить призводять до збитків, і тому спортивний міжнародний рух частіше відбувається за рахунок розвинених країн Європи та світу [93, с. 99].

Проведення міжнародних спортивних змагань часто пов'язується не лише з будівництвом із створенням спортивних майданчиків, стадіонів, споруд, але і вимагає проведення інших суміжних видів будівельних робіт – будівництва доріг, готелів, лікарень, гуртожитків тощо. Все це означає значні капіталовкладення, що безумовно може бути пов'язано із корупційним ризиками [98, с. 171].

Запобігання корупції у світовому співтоваристві відбувається на нормативному рівні відповідно до Конвенції ООН проти корупції 2003 року [61], Кримінальна конвенція про боротьбу з корупцією (ETS 173) 1999 року [65], де встановлено коло підстав та суб'єктів, що несуть відповідальність за підкуп у спортивних змаганнях і вимагає від держав-учасниць відповідних міжнародних конвенцій дотримання принципів належного управління (Good Governance), що передбачає визначення та попередження конфліктів інтересів, включаючи заборону на розголошення інсайдерської інформації; точне і неухильне дотримання спортивних контрактів тощо [98, с. 173].

У 2016 році Україна ратифікувала Конвенцію Ради Європи проти маніпулювання спортивними змаганнями[136], направлену на запобігання, викриття та покарання за маніпуляції спортивними заходам.

В сукупності зазначене свідчить про всесвітній рух із мінімізації проявів корупції у сфері спортивного розвитку особи, запобігання спортивних підкупів та інших видів правопорушень стандартів Fair Play [14, с. 213].

2.4 Напрями удосконалення адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості

У Стратегії розвитку фізичної культури та спорту в Україні, затвердженою постановою Кабінету Міністрів України від 4 листопада 2020 р. № 1089, визначено пріоритети державної політики, що передбачені Законом України «Про засади внутрішньої та зовнішньої політики», а саме: створення умов для максимальної реалізації здібностей талановитих спортсменів, забезпечення рівних прав і можливостей до занять фізичною культурою і спортом усіх категорій населення України, стимулювання створення спортивної інфраструктури, сприяння участі українських спортсменів у міжнародних змаганнях, підвищення авторитету держави у світовому спортивному русі, удосконалення державної політики у сфері фізичної культури і спорту, а також сприяння популяризації та поширенню здорового способу життя, організації змістовного дозвілля [130].

Проблемами, що потребують розв'язання у сфері фізичної культури і спорту, є: недосконала система взаємовідносин між державою та іншими суб'єктами сфери, що перешкоджає популяризації фізичної культури і спорту, що існує через неврегульованість на законодавчому рівні механізму здійснення контролю за кваліфікацією кадрів у фітнес-індустрії, відносин меценатства та інвестицій у сфері фізичної культури і спорту, недостатня кількість інформаційно-соціальних кампаній, спрямованих на популяризацію спорту, мотиваційних презентацій масового спорту та спорту вищих досягнень, недостатній рівень інформування суспільства про перспективи та

привабливість спортивної кар'єри, що зменшує мотивацію населення до систематичних занять фізичною культурою і спортом; відсутність належних умов для розвитку спорту вищих досягнень, що обумовлюється зменшенням граничної кількості спортсменів, які потенційно можуть перейти до спорту вищих досягнень, недостатньою кількістю тренерів відповідної кваліфікації, втратою фахових тренерів і спеціалістів, непопулярністю спортивної кар'єри серед молоді, невідповідністю матеріально-технічного забезпечення потребам спортсменів, відсутність комфортних та безпечних умов для проведення навчально-тренувальних зборів в Україні; неналежним рівнем медико-біологічного та науково-методичного супроводу спортсменів, недосконалою системою розподілу коштів державного бюджету у сфері спорту вищих досягнень; відсутність привабливої і доступної інфраструктури для регулярних занять населення фізичною активністю і спортом, застаріла матеріально-технічна база комунальних та державних інфраструктурних об'єктів, що пов'язується із недостатньою кількістю спортивних споруд та місць для заняття фізичною культурою, зокрема облаштованих для осіб з інвалідністю, що пов'язано з обмеженим фінансуванням будівництва об'єктів з державного та місцевих бюджетів, низький рівень суспільного попиту на будівництво сучасної спортивної інфраструктури територіальними громадами, законодавчою невизначеністю щодо можливості передачі спортивних інфраструктурних об'єктів в управління комерційним установам, недосконалою системою відносин між державою та приватним сектором економіки, відсутністю ефективної системи управління інфраструктурою, недостатньою кількістю об'єктів спортивної інфраструктури, що відповідають міжнародним стандартам для проведення офіційних міжнародних та всеукраїнських спортивних змагань; невідповідність стану цифровізації сфери вітчизняного спорту і фізичної культури сучасним тенденціям розвитку спорту у світі та неможливість виконання актуальних завдань існуючими методами без використання інформаційних технологій, що базується на наявності складних бюрократичних процедур, застарілих

методів та інструментів управління сферою, пов'язаних з тим, що цифровізація була не на часі, низьким рівнем цифрової грамотності заінтересованих сторін (починаючи від державних службовців і закінчуючи командами спортивних федерацій) відсутністю стратегії цифровізації спорту та архітектури цифрових проектів як на національному, так і на місцевому рівні, відсутність інформаційних технологій щодо впровадження інновацій у сфері фізичної культури і спорту, недосконала система розподілу коштів державного бюджету за видами спорту; відсутність умов для визначення потреб, ведення обліку, стандартизованих вимог до професій, підготовки та професійного зростання фахівців, які здійснюють заходи з фізичної культури і спорту, що існує через відсутність методики розрахунку потреб різних груп населення у відповідних кадрах у сфері фізичної культури і спорту, зокрема затверджених стандартів співвідношення кількості фахівців у сфері фізичної культури і спорту на 10 тис. населення, застарілу практику збору інформації та обліку фахівців фізичної культури і спорту, що не відображає реального стану справ у державі, особливо у приватному та громадському секторі, відсутністю професійних стандартів у сфері фізичної культури і спорту, розбалансованою системою підготовки кадрів, застарілою системою атестації тренерів, що потребує суттєвого реформування з дотриманням принципів об'єктивності та незалежності оцінювання професійної підготовленості працівників сфери фізичної культури і спорту, гендерного дисбалансу створення вакансій та морального і матеріального заохочення фахівців [130].

Внаслідок наявності зазначених у Стратегії розвитку фізичної культури і спорту на період до 2028 року проблем їх негативними результатами є: зростання кількості населення України, що веде нездоровий та пасивний спосіб життя; недоступність спортивної інфраструктури для осіб з інвалідністю; вжиття допінгу (за оцінками експертів Всесвітнього антидопінгового агентства), що негативно впливає на імідж країни у міжнародному спортивному середовищі; низька ефективність діяльності саморегулятивних організацій у сфері спортивного розвитку [130].

Сфера спортивного розвитку особи та фізичної культури попри її надзвичайну важливість для забезпечення соціального та біологічного існування людини як об'єкт управлінського впливу перебуває у стані занепаду, що пов'язується в тому числі із недосконалістю та недостатньою ефективністю механізму її адміністративно-правового забезпечення.

Спортивний розвиток особистості в сучасних умовах повинен виконувати складні, але надзвичайно важливі функції, якими є: підвищення якості життя та здоров'я людини, що впливає на ступінь її працездатності в тому числі; розвиток творчих здібностей людини; вирішення проблем національної безпеки та оборони за рахунок формування фізичного активного суспільства; формування патріотично вихованих осіб та соціальних груп : збереження та відновлення генофонду українського народу [78, с. 29].

У попередньому підрозділі при дослідженні зарубіжного досвіду нами було висвітлено модель побудови системи органів державної влади в Великій Британії, де функції управління у сфері інформаційної політики, культурного та фізичного розвитку покладено на один орган центральної виконавчої – Департамент з питань цифрових технологій, культури, ЗМІ і спорту (The Department for Digital, Culture, Media and Sport — DCMS) [75, с. 145–150]. Саме у такий спосіб Великобританія зробила акцент на тому, що спортивна індустрія, по-перше, розвивається в умовах її діджиталізації, і по-друге, є складовою соціально-економічного розвитку держави та суспільства [38, с. 155]. Розвиток спорту в державі має бути віднесений до креативних напрямів, де тривіальний підхід не є ефективним, та вимагає пошуку неординарних управлінських рішень через свою багатоаспектність та важливість для соціального розвитку. Департамент з питань цифрових технологій, культури, ЗМІ і спорту координує 45 інституцій [186], де у сфері фізичної культури та спорту функціонують такі: Спортивна Англія (Sport England); державний орган Департаменту у справах культури, ЗМІ і спорту, що функціонує у сфері масового спорту [171, с. 99].

Водночас діяльність Департамент з питань цифрових технологій, культури, ЗМІ і спорту відбувається у співпраці із такою публічною установою, як Комітет культури, засобів масової інформації та спорту [75;70].

Водночас в Україні функціонування такої моделі є можливою у разі реорганізації таких ЦОВВ, як Міністерство культури України [125], Міністерство інформаційної політики України [101], Міністерство молоді та спорту України [126] шляхом їх об'єднання за зразком моделі, що діє у Великобританії.

До організаційно-правових напрямів, здійснення яких підвищить ефективність адміністративно-правового забезпечення у сфері спортивного розвитку людини, є перегляд нормативних стандартів до здійснення інформаційної політики із висвітлення подій із фізичної культури та спорту. Позитивний результат мало свого часу ухвалене рішення про збільшення інформаційного контенту українською мовою, що було запроваджено у травні 2017 року для телебачення та радіомовлення, що було закріплено положенням Закону України від 23 травня 2017 року № 2054-VIII «Про внесення змін до деяких законів України щодо мови аудіовізуальних (електронних) засобів масової інформації» [110].

Здійснений контент-аналіз телевізійних медіа у період з 1 січня 2024 по 1 квітня 2024 року на підставі аналізу інформаційного контенту таких каналів, як «1+1», «Новий» засвідчив, що висвітлення спортивних подій займає не більше, ніж 3-4% етерного часу засобів масової інформації, і мають характер масової інформації, що висвітлюється як складова щоденних новин [97; 94], що виявляється за недостатнє.

Зазначене вимагає доповнити частину другу ст. 46 Закону України «Про фізичну культуру і спорт» таким положенням:

«Медіа, зокрема державні, здійснюють популяризацію оздоровчого значення фізичної культури, напрямів спорту, досягнень спортсменів України на міжнародних спортивних змаганнях тощо. *Зміст інформаційного*

наповнення діяльності державних та приватних медіа, що сприяє спортивному розвитку особи має складати не менше, ніж 15%, від загального обсягу інформаційних матеріалів» (курс. – авт.).

З врахуванням зазначеної пропозиції стаття 46 Закону України «Про фізичну культуру і спорт», що має назву «Інформаційне забезпечення у сфері фізичної культури і спорту» буде викладена у такій редакції:

«Органи державної влади та органи місцевого самоврядування сприяють пропагуванню розвитку фізичної культури і спорту з метою зміцнення здоров'я, формування здорового способу життя, фізичного загартування та духовного зростання людини.

Медіа, зокрема державні, здійснюють популяризацію оздоровчого значення фізичної культури, напрямів спорту, досягнень спортсменів України на міжнародних спортивних змаганнях тощо. Медіа, зокрема державні, здійснюють популяризацію оздоровчого значення фізичної культури, напрямів спорту, досягнень спортсменів України на міжнародних спортивних змаганнях тощо. *Зміст інформаційного наповнення діяльності державних та приватних медіа, що сприяє спортивному розвитку особи має складати не менше, ніж 15%, від загального обсягу інформаційних матеріалів.*

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері фізичної культури та спорту, відповідно до закону забезпечує збирання адміністративних даних і проведення статистичних спостережень з метою одержання інформації про сферу фізичної культури і спорту.

До головних завдань моніторингу у сфері фізичної культури і спорту належать:

збирання, розроблення, узагальнення та всебічний аналіз адміністративних даних щодо подій у сфері фізичної культури і спорту;

розроблення і впровадження методології, що пов'язана із збиранням та аналізом адміністративних даних і базується на результатах наукових досліджень, міжнародних стандартах та рекомендаціях;

забезпечення достовірності, об'єктивності, оперативності, стабільності та цілісності адміністративних даних;

забезпечення доступності, гласності та відкритості зведених адміністративних даних у межах законодавства.

Порядок подання та перелік показників адміністративних даних у сфері фізичної культури і спорту встановлюються центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері фізичної культури і спорту, за погодженням з центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики» (додаток Б).

Спортивний розвиток особистості створює можливості для населення вдосконалювати фізичні якості та рухові можливості, забезпечувати якість здоров'я та сприяти довголіттю соціуму [171, с. 100].

Новітньою є практична тенденція, що полягає у поступовій заміні фізичного виховання на категорію спортивний розвиток особи, що полягає у формуванні сталої практики для людини поступово набуття навичок в окремому чи суміжних видах спортивних змагань, що означає не лише фізичний розвиток, але і певний рівень соціалізації особи, її залученість до певних соціальних груп, об'єднаних відповідним видом спорту.

Задля цього загальнонаціональна політика у сфері спортивного розвитку особи у Данії, Німеччині, Голландії, Люксембурзі, Бельгії, Франції як пріоритет формує певну залученість особи до визначеного окремого виду спорту, що реалізується часто через співпрацю з відповідними спортивними федераціями. Як правило, програма навчання в школі в країнах Західної Європи пов'язується із створенням умов для дитини із опанування декількома видами спорту, де очевидно пріоритет віддається плаванню, легкій атлетиці, футболу, тенісу тощо [166, с. 182–183]. Сфера спортивного розвитку особи відноситься до компетенції окремих регіонів та земель Німеччини, Іспанії, Швейцарії, як країн з федеративним адміністративно-територіальним устроєм.

Закріплення підтримки тенденції необхідності здійснення адміністративно-правового забезпечення не лише фізичного виховання та спорту, але і спортивного розвитку особистості. Зазначене обґрунтовує необхідність розширення змісту категоріального апарату Закону України «Про фізичну культуру та спорт» за рахунок доповнення його статті першої таким положенням:

«спортивний розвиток особистості - формування сталої практики для людини поступово набуття навичок в окремому чи суміжних видах спортивних змагань, що означає не лише фізичний розвиток, але і певний рівень соціалізації особи, її залученість до певних соціальних груп, об'єднаних відповідним видом спорту».

Зазначене є висновком для викладення статті 1 Закону України «Про фізичну культуру та спорт» у такій редакції:

«Стаття 1. Основні терміни та їх визначення

У цьому Законі наведені нижче терміни вживаються в такому значенні:

вид спорту - різновид змагальної діяльності у спорті, що здійснюється з дотриманням визначених правил. Види спорту поділяються на групи: олімпійські види спорту - види спорту, включені до програми Олімпійських ігор; неолімпійські види спорту - види спорту, не включені до програми Олімпійських ігор; види спорту осіб з інвалідністю - види спорту, включені до програм Паралімпійських і Дефлімпійських ігор, та види спорту, не включені до програм Паралімпійських і Дефлімпійських ігор, у яких беруть участь особи з інвалідністю;

громадське об'єднання фізкультурно-спортивної спрямованості - об'єднання громадян, яке створюється з метою задоволення потреб його членів у сфері фізичної культури і спорту;

Єдиний календарний план фізкультурно-оздоровчих, спортивних заходів та спортивних змагань України - документ, у якому на відповідний рік визначаються організаційні та фінансові питання щодо забезпечення проведення відповідних заходів та який затверджується центральним

органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері фізичної культури та спорту, у встановленому ним порядку;

заклад фізичної культури і спорту - юридична особа, що забезпечує розвиток фізичної культури і спорту шляхом, зокрема, надання послуг у сфері фізичної культури і спорту. Закладами фізичної культури і спорту, зокрема, є: спортивні клуби, дитячо-юнацькі спортивні школи, заклади спеціалізованої освіти спортивного профілю із специфічними умовами навчання, школи вищої спортивної майстерності, центри олімпійської підготовки, центри студентського спорту закладів вищої освіти, фізкультурно-оздоровчі заклади, центри фізичного здоров'я населення, центри фізичної культури і спорту осіб з інвалідністю;

масовий спорт (спорт для всіх) - діяльність суб'єктів сфери фізичної культури і спорту, спрямована на забезпечення рухової активності людей під час їх дозвілля для зміцнення здоров'я;

меценатська діяльність у сфері фізичної культури і спорту - добровільне безоплатне надання фізичними та юридичними особами (меценатами фізичної культури і спорту) матеріальної, грошової або іншої підтримки фізичної культури і спорту набувачам меценатської допомоги;

меценатська допомога - підтримка або сприяння у розвитку фізичної культури і спорту, що їх надає меценат фізичної культури і спорту фізичним та/або юридичним особами у видах і за напрямками, визначеними законом;

навчально-тренувальні збори - спортивні заходи, що здійснюються організаторами спортивних заходів для підготовки спортсменів до участі у спортивних змаганнях;

національні види спорту - види спорту, засновані на національно-культурних традиціях України;

неолімпійський спорт - напрям спорту, пов'язаний з організацією та проведенням спортивних змагань з неолімпійських видів спорту та підготовкою спортсменів до цих змагань;

олімпійський спорт - напрям спорту, пов'язаний з організацією та проведенням спортивних змагань з олімпійських видів спорту та підготовкою спортсменів до цих змагань;

організатор спортивних змагань - юридична (юридичні) або фізична (фізичні) особа (особи), яка (які) ініціювала (ініціювали) проведення спортивних змагань та здійснює (здійснюють) організаційно-методичне забезпечення їх підготовки і проведення;

організатор фізкультурно-оздоровчих або спортивних заходів - юридична або фізична особа, яка проводить фізкультурно-оздоровчий або спортивний захід та здійснює організаційне, фінансове та інше забезпечення підготовки і проведення цього заходу;

спорт - діяльність суб'єктів сфери фізичної культури і спорту, спрямована на виявлення та уніфіковане порівняння досягнень людей у фізичній, інтелектуальній та інших здібностей шляхом проведення спортивних змагань та відповідної підготовки до них. Спорт має такі напрями: дитячий спорт, дитячо-юнацький спорт, резервний спорт, спорт вищих досягнень, професійний спорт, спорт ветеранів фізичної культури і спорту, спорт ветеранів війни, олімпійський спорт, неолімпійський спорт, службово-прикладний та військово-прикладний спорт, спорт осіб з інвалідністю тощо;

спорт осіб з інвалідністю - напрям спорту, пов'язаний з організацією та проведенням спортивних змагань з видів спорту осіб з інвалідністю та підготовкою спортсменів до цих змагань;

спортивна діяльність - заходи, що здійснюються суб'єктами сфери фізичної культури і спорту для розвитку спорту;

спортивна зброя - сертифікована в установленому законодавством порядку вогнепальна (крім бойової) чи пневматична, стрілецька, вихолощена (охолощена) та холодна зброя, призначена виключно для ураження цілей під час проведення спортивних заходів, параметри і характеристики якої

зафіксовані у правилах спортивних змагань з видів спорту, визнаних в Україні;

спортивні заходи - навчально-тренувальні збори, а також захід (заходи), що проводяться організатором (організаторами) спортивних заходів у межах спортивних змагань або як самостійний захід;

спортивне змагання - спортивний захід або комплекс спортивних заходів, що проводиться організатором спортивних змагань з метою порівняння досягнень спортсменів та визначення переможців відповідно до правил спортивних змагань з видів спорту та затвердженого організатором спортивних змагань положення (регламенту) про ці змагання, що відповідає визначеним центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері фізичної культури та спорту, вимогам та цьому Закону;

спортивний розвиток особистості - формування сталої практики для людини поступово набуття навичок в окремому чи суміжних видах спортивних змагань, що означає не лише фізичний розвиток, але і певний рівень соціалізації особи, її залученість до певних соціальних груп, об'єднаних відповідним видом спорту (курс. – авт.);

спортивна споруда - нерухоме майно, призначене для занять фізичною культурою і спортом;

спортсмен - фізична особа, яка систематично займається певним видом (видами) спорту та бере участь у спортивних змаганнях;

суб'єкти сфери фізичної культури і спорту - фізичні або юридичні особи, які здійснюють свою діяльність з метою розвитку фізичної культури і спорту. Суб'єктами сфери фізичної культури і спорту є: фізичні особи, які займаються фізичною культурою і спортом, у тому числі спортсмени; фахівці сфери фізичної культури і спорту; заклади фізичної культури і спорту; відповідні органи влади;

фізкультурно-оздоровча діяльність - заходи, що здійснюються суб'єктами сфери фізичної культури і спорту для розвитку фізичної культури;

фізкультурно-оздоровчі заходи - заходи, що здійснюються організаторами фізкультурно-оздоровчих заходів для залучення різних груп населення до занять фізичною культурою;

послуги у сфері фізичної культури і спорту - організація та проведення суб'єктами сфери фізичної культури і спорту фізкультурно-оздоровчої діяльності та/або фізкультурно-спортивної реабілітації осіб з інвалідністю або підготовки спортсменів до змагань з видів спорту, визнаних в Україні;

фізична культура - діяльність суб'єктів сфери фізичної культури і спорту, спрямована на забезпечення рухової активності людей з метою їх гармонійного, передусім фізичного, розвитку та ведення здорового способу життя. Фізична культура має такі напрями: фізичне виховання різних груп населення, масовий спорт, фізкультурно-спортивна реабілітація;

фізичне виховання різних груп населення - напрям фізичної культури, пов'язаний з процесом виховання особи, набуттям нею відповідних знань та умінь з використання рухової активності для всебічного розвитку, оздоровлення та забезпечення готовності до професійної діяльності та активної участі в суспільному житті;

фізична підготовка - складова фізичного виховання різних груп населення, яка полягає у формуванні рухових умінь та навичок людини, розвитку її фізичних якостей і здібностей з урахуванням особливостей професійної діяльності;

фізкультурно-спортивна реабілітація - система заходів, розроблених із застосуванням фізичних вправ для відновлення здоров'я особи та спрямованих на відновлення і компенсацію за допомогою занять фізичною культурою і спортом функціональних можливостей її організму для поліпшення фізичного і психологічного стану» (додаток Б).

Подолання проявів корупції та мінімізації корупційних ризиків вимагає забезпечення підвищення ефективності із реалізації принципу публічності та прозорості громадських та національних громадських організацій, в тому числі із висвітлення їх фінансової звітності та доступу до їх документації

щодо наявних надходжень, обсягу їх ресурсів, джерел акумуляції коштів, структури матеріально-технічного оснащення спортивних клубів та інших публічних та приватних установ [41, с. 139–140]. Зокрема, фінансування національних федерацій здійснюється відповідно до договорів між Кабінетом Міністрів України та відповідною установою, у формі цільових надходжень, дотаційних надходжень чи міжбюджетних трансферів [81, с. 132]. Зарубіжні практики виходять із того, що фінансування національних федерацій здійснюється на приблизно дві третини коштами дохідної частини державних бюджетів, тоді як решта коштів йдуть чи з коштів дохідної частини місцевих бюджетів, чи за рахунок субвенцій інших громадських організацій – партнерів [45, с. 428], при цьому більш привілейоване становище мають національні федерації із олімпійських видів спорту, що мають високі рейтинги популярності [16, с. 531].

В Україні діяльність національних федерацій, їх фінансування не є обов'язковим.

Одним із напрямів удосконалення адміністративно-правового забезпечення у сфері спортивного розвитку є визначення особливостей статусу національних спортивних федерацій, спортивних шкіл та спортивних клубів, що в цілому діють відповідно до вимог Закону України «Про громадські об'єднання» [118]. Але при цьому відповідно до чинного законодавства України має бути закріплено їх комерційну спрямованість у діяльності, що має бути відображено в їх організаційно-правовій формі, обсягу дієздатності та правоздатності як учасників водночас і управлінських, і господарських правовідносин [50, с. 138].

Очевидно, що здійснення господарської діяльності не може бути складовою діяльності громадського об'єднання, але при цьому повсякчасно та системно реалізується спортивними клубами та федераціями [50, с. 145–146], що по суті пов'язується із необхідністю, нагальністю фінансування підготовки спортсменів, в умовах браку коштів Державного та місцевих бюджетів [93, с. 98].

З врахуванням зазначеного є необхідним нормативне закріплення особливостей діяльності громадських об'єднань, що мають бути визначені як платники податків, але при цьому метою їх створення має визнаватися сприяння спортивному розвитку та фізичному вихованню населення. Крім того є необхідним встановити, що для діяльності громадських об'єднань спортивного напрямку є допустимим самофінансування за рахунок здійснення окремих видів господарської прибуткової діяльності (проведення тренінгів, консультацій, реабілітації, оздоровчих курсів, підготовка тренерів, оренда спортивного обладнання та залів тощо) [81, с. 130-133].

Зазначені міркування варто відобразити при нормативному закріпленні особливостей змісту прав громадських об'єднань спортивного спрямування діяльності шляхом доповнення ст. 21 Закону України «Про громадські об'єднання» частиною четвертою у такій редакції: «Громадські об'єднання спортивного спрямування (спортивні школи, клуби) задля забезпечення спортивного розвитку особистості, підготовки спортсменів, здійснення патріотично-військового виховання мають право займатися господарською діяльністю, що прямо походить від функціонування олімпійських та неолімпійських видів спорту». Зазначене свідчить про викладення статті 21 Закону України «Про громадські об'єднання» у такій редакції:

«Стаття 21. Права громадських об'єднань

1. Для здійснення своєї мети (цілей) громадське об'єднання має право:

1) вільно поширювати інформацію про свою діяльність, пропагувати свою мету (цілі);

2) звертатися у порядку, визначеному законом, до органів державної влади, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування, їх посадових і службових осіб з пропозиціями (зауваженнями), заявами (клопотаннями), скаргами;

3) одержувати у порядку, визначеному законом, публічну інформацію, що знаходиться у володінні суб'єктів владних повноважень, інших розпорядників публічної інформації;

4) брати участь у порядку, визначеному законодавством, у розробленні проектів нормативно-правових актів, що видаються органами державної влади, органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування і стосуються сфери діяльності громадського об'єднання та важливих питань державного і суспільного життя;

5) проводити мирні зібрання;

6) здійснювати інші права, не заборонені законом.

2. Громадське об'єднання зі статусом юридичної особи має право:

1) бути учасником цивільно-правових відносин, набувати майнові і немайнові права відповідно до законодавства;

2) здійснювати відповідно до закону підприємницьку діяльність безпосередньо, якщо це передбачено статутом громадського об'єднання, або через створені в порядку, передбаченому законом, юридичні особи (товариства, підприємства), якщо така діяльність відповідає меті (цілям) громадського об'єднання та сприяє її досягненню. Відомості про здійснення підприємницької діяльності громадським об'єднанням включаються до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань;

3) засновувати з метою досягнення своєї статутної мети (цілей) медіа;

4) брати участь у здійсненні державної регуляторної політики відповідно до Закону України "Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності";

5) брати участь у порядку, визначеному законодавством, у роботі консультативних, дорадчих та інших допоміжних органів, що утворюються органами державної влади, органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування для проведення консультацій з громадськими об'єднаннями та підготовки рекомендацій з питань, що стосуються сфери їхньої діяльності.

3. Громадське об'єднання зі статусом юридичної особи, створена ним юридична особа (товариство, підприємство) може бути виконавцем державного замовлення відповідно до закону.

4. Громадські об'єднання спортивного спрямування (спортивні школи, клуби) задля забезпечення спортивного розвитку особистості, підготовки спортсменів, здійснення патріотично-військового виховання мають право займатися господарською діяльністю, що прямо походить від функціонування олімпійських та неолімпійських видів спорту» (курс. - авт) (додаток Б).

Таким чином, організаційно-управлінські та нормативні напрями реформування системи адміністративного забезпечення у сфері спортивного розвитку особистості полягають у: створенні та реалізації вимог, що гарантують дотримання принципів прозорості та відкритості у функціонуванні органів публічного адміністрування, суб'єктів господарювання, громадських об'єднань, що в тому числі вимагає активізації процесів цифровізації виконання функції держави із соціально-економічного становлення країни та регіонів зокрема; децентралізації влади, що має відображати тенденції до забезпечення фінансової автономії спортивних федерацій олімпійських та неолімпійських видів спорту; впровадження засобів із сприяння зростання інвестиційної привабливості сфери галузей фізичної культури та спорту внутрішньо національних та зовнішньо національних носіїв матеріальних ресурсів; запровадження принципів побудови фінансування спортивних шкіл за принципом «гроші слідують за учнем»; надання громадським об'єднанням спортивного спрямування спеціального обсягу прав із створення та реалізації можливостей цільового заняття окремими видами господарської діяльності; перегляд структури функціонування центрального органу виконавчої влади у сфері культури, фізичного та спортивного розвитку, інформаційної політики шляхом реорганізації Міністерства культури України, Міністерства інформаційної

політики України, Міністерства молоді та спорту України шляхом їх об'єднання в один орган.

До нормативно-правових напрямів удосконалення адміністративного забезпечення у сфері спортивного розвитку особистості необхідно віднести також запровадження стратегії формування здорового образу життя; встановлення нормативного статусу саморегулятивних організацій; підтримка за рахунок державного бюджету та місцевих бюджетів олімпійського руху в Україні [177, с. 11-12]. О.А. Моргунов визначає доцільність «Стратегії розвитку фізичної культури та спорту в Україні» [87, с. 333-334], що є цільовою програмою [42, с. 3-6].

Аналіз Стратегії розвитку фізичної культури і спорту на період до 2028 року, а також досвіду здійснення адміністративно-правового забезпечення у сфері спортивного розвитку особистості визначає як нормативну, так і управлінську проблему із регулювання діяльності системи саморегулятивних суб'єктів, встановлення їх форм та методів досягнення цілей, що перед ними стоять.

Одним із напрямів забезпечення ефективності їх діяльності є перегляд нормативних підходів до оподаткування діяльності організацій у сфері спортивного розвитку та фізичної культури. Необхідним є створення пільгових умов та стимулювання діяльності саморегулятивних організацій у сфері спортивного розвитку та фізичної культури шляхом впровадження можливостей отримання надходжень до їх бюджетів через проведення професійних спортивних змагань, надання спортивних послуг [177, с. 11]. До засобів сприяння та стимулювання належного фінансового забезпечення діяльності саморегулятивних організацій у сфері спортивного розвитку та фізичної культури необхідно визначити: запровадження кредитних програм, гнучкої системи пільг, субсидій, дотацій для них; дія соціальних програм для популяризації здорового способу життя та масового спорту; підвищення ефективності кадрового потенціалу у сфері фізичної культури і спорту;

популяризація спортивного способу життя із використанням засобів соціальної реклами [177, с. 11].

Таким чином, до пріоритетів підвищення ефективності адміністративно-правового забезпечення у сфері спортивного розвитку особистості має бути створення належних умов із розвитку державно-приватного партнерства, вдосконалення механізмів фінансування спорту, реалізація принципів цільового матеріального оснащення підготовки не лише спортсменів, але і кожної дитини як члена громадянського суспільства, де здоровий спосіб життя є не лише базисом для забезпечення фізичного існування людини, але і базисом для соціально-економічного зростання країни.

Висновки до другого розділу

У другому розділі дисертації було вирішено наукове завдання із встановлення особливостей реалізації адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості, що пов'язується із встановленням : змісту суб'єктного складу адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості; відображенням форм та методів адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості; характеристики світових та зарубіжних практик адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості; обґрунтування напрямів удосконалення адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості.

1. Встановлено зміст суб'єктного складу адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості.

Обґрунтовано, що суб'єктами адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості має

визнаватися коло суб'єктів публічної влади, що складається як із органів державної влади, так і із органів місцевого самоврядування.

Суб'єктний склад адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості класифіковано за такими критеріями, як: обсяг компетенції (органи загальної компетенції; органи міжгалузевої (функціональної) компетенції; органи галузевої (спеціальної) компетенції, де Міністерство молоді та спорту України є органом спеціальної компетенції); за територіальною ознакою поширення дій управлінських актів органи публічної адміністрації (вищі органи влади – Кабінет Міністрів України, Президент України; центральні органи виконавчої влади; місцеві органи влади).

До органів загальної компетенції із адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості віднесено Верховну Раду України, Кабінет Міністрів України, Президент України, місцеві органи виконавчої влади.

Органами державної виконавчої влади, що наділені повноваженнями із галузевої (спеціальної) компетенції у сфері фізичної культури, спортивного розвитку особистості є: передусім Міністерство молоді і спорту, його територіальні підрозділи, включаючи Департамент фізичної культури і Департамент олімпійського спорту, Республіканський комітет по фізичній культурі і спорту АР Крим, управління у справах сім'ї, молоді і спорту обласних державних адміністрацій, відділи у справах сім'ї, молоді і спорту районної державної адміністрації (державні органи); Національний олімпійський комітет, його підрозділи на обласному рівні, Міністерство освіти та науки України, а також національні спортивні федерації, що є носіями делегованих повноважень та ряд громадських організацій.

Повноваження Міністерства молоді та спорту України класифіковано: 1) нормотворчі; 2) контрольно-наглядові; 3) інформаційно-узагальнюючі; 4) організаційно-управлінські; 5) дозвільно-ліцензійні; 6) просвітницькі; 7) попереджувальні та правозастосовчі; 8) реєстраційні.

Визначено, що суб'єкти адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості здійснюють декілька функціональних напрямів їх діяльності: участь у нормотворенні із питань фізичного розвитку та культури; надання фізкультурно-спортивних публічних (соціальних) послуг, що вимагає їх стандартизації та контролю; сприяння подоланню проявів правопорушень у сфері фізичної культури та спорту; захист прав та інтересів споживачів фізкультурно-спортивних публічних (соціальних) послуг.

Визначено, що важливе значення у здійсненні адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості відіграють такі складові компетенції суб'єктів владних повноважень, як здійснення виховної функції, в тому числі військово-патріотичного виховання, а також налагодження міжнародного співробітництва, в тому числі задля виконання функції із сприяння національної історичної ідентифікації, що неможливо здійснювати без залучення та налагодження тісної взаємодії із громадськістю, що сприяє впровадженню принципів публічності, прозорості, залученості та активності.

Встановлено, що доволі розгалужена система публічного адміністрування у сфері спортивного розвитку особистості характеризується наявністю участі доволі значної кількості міжнародних та громадських організацій, що функціонально переслідують цілі впливу на створення позитивного іміджу здорового образу життя. Підкреслено, що формування залученості громадськості до спортивного розвитку особистості має виконуватися на місцевому рівні органами владних повноважень шляхом проведення певних об'єднуючих спортивних проєктів, що повинні характеризуватися певною сталістю традицій, залученістю відомих осіб до таких заходів, формування фонду нагород тощо. Такими заходами можуть бути спливи на козацьких «чайках», що не лише спряють формування спортивного розвитку особистості, але сприяють підвищення рівня військово-патріотичного виховання.

Зроблено висновок, що побудова суб'єктного складу публічного адміністрування у сфері спортивного розвитку особистості вимагає впровадження умов переходу від радянської командно-адміністративної системи до системи сервісного обслуговування населення та його потреб, що обґрунтовує подальшу децентралізацію публічної влади, перегляд питання щодо встановлення форм власності на об'єкти спортивної інфраструктури та створення передумов до розуміння, що спортивний розвиток особистості є пріоритетом та цінністю сучасного суспільства.

Визначено відсутність в Україні спеціалізованої державної інстанції із захисту прав спортсменів чи з врегулювання спорів у сфері спортивного розвитку особистості.

2. Визначено форми та методи адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості.

Зроблено висновок, що розуміння форм адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості має виходити із: розробки та ухвалення нормативних актів; розробки та прийняття індивідуальних адміністративних актів; укладання адміністративних договорів; реалізації форм діяльності в межах дозвільно-ліцензійних проваджень; створення умов для матеріально-технічного ресурсного забезпечення.

Форми адміністративно-правового забезпечення діяльності владного суб'єкта класифіковано: за змістом (процедурні, організаційно-правові, матеріально-технічні); за їх юридичними наслідкам (нормативно-правові (що призводять до виникнення, зміни чи припинення публічно-управлінських відносин) та адміністративно-управлінські (що призводять до зміни структури роботи органу державної влади чи місцевого самоврядування)).

До нормативно-правових форм адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості віднесено: ухвалення нормативних проєктів; ухвалення індивідуальних адміністративних актів; підписання адміністративних договорів; до

адміністративно-управлінських форм діяльності владних суб'єктів у сфері спортивного розвитку особистості віднесено: проведення спортивних заходів; проведення обговорення нормативних проєктів та інших дискусійних аспектів функціонування суспільства; прогнозування розвитку галузі суспільного життя; організація та проведення просвітницьких заходів.

Визначено, що ведення спеціальних реєстрів відноситься до матеріально-технічних форм адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості.

Здійснено аналіз такої форми адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості як видання індивідуальних адміністративних актів.

Підкреслено ефективність застосування у сфері спортивного розвитку особистості неюрисдикційних форм захисту порушених прав чи їх відновлення (арбітражу (в тому числі на міжнародному рівні - Міжнародної спортивної арбітражної ради (International Council of Arbitration for Sport) та Міжнародного спортивного арбітражного суду (Court of Arbitration for Sport), які уповноважені розглядати спори, що виникають у спортивній діяльності на міжнародному рівні, Міжнародного спортивного арбітражу (Court of Arbitration for Sport, CAS)), медіативних форм; діяльність національних та громадських спортивних федерацій).

Наголошено, що адміністративно-правове забезпечення у сфері спортивного розвитку особистості пов'язується із застосуванням методів централізованого субординаційного впливу, що визначається імперативністю, а також застосуванням методів децентралізованого координаційного впливу, що є диспозитивним врегулюванням публічно-управлінських правовідносин. Підкреслено, що реалізація диспозитивного методу із адміністративно-правового забезпечення у сфері спортивного розвитку особистості полягає у наданні учасникам правовідносин можливості самостійно визначати умови адміністративних договорів, ініціювати провадження із реєстрації громадської організації тощо.

3. Проаналізовано світові та зарубіжні практики адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості.

Визначено, що дослідження поширених моделей побудови системи адміністративно-правового забезпечення в сфері спортивного розвитку вимагає висвітлення таких її складових, як: роль та значення держави на розвиток спорту, а також форми взаємодії держави із спортивними громадськими організаціями; організаційні форми управлінських структур органів державної влади та місцевого самоврядування; особливості нормативно-правового регулювання; людське та матеріальне забезпечення.

Встановлено, що модель, що є поширеною у переважної частини провідних країн світу (США, Велика Британія, Нова Зеландія, Австралія та ін.), може бути нами оцінена як прогресивна або американська модель адміністративно-правового забезпечення у сфері спортивного розвитку особистості, що передбачає застосування методів та інструментів концепції «good governance», та впровадження клієнтоорієнтованих підходів до взаємодії суспільства, людини та держави.

Обґрунтовано, що для американської моделі адміністративно-правового забезпечення у сфері спортивного розвитку характерним є широке поширення засобів децентралізації здійснення адміністративно-правового забезпечення у сфері спортивного розвитку особистості, що характеризує її як певну автономну конструкцію взаємозв'язків елементів управління. Визначено, що на федеральному рівні здійснення адміністративно-правового забезпечення спортивного розвитку особистості відбувається на рівні вирішення задач із ліцензування діяльності суб'єктів господарювання, та із виконанням нормотворчих повноважень, тоді як на регіональному відбувається реалізація всіх інших компетенційних напрямів впливу.

Підкреслено, що питання фінансового забезпечення сфери особистого розвитку в США вирішується переважно за рахунок залучення альтернативних матеріальних та грошових ресурсів у вигляді спонсорської

допомоги, що не виключає при цьому практику фінансової підтримки з боку національного уряду олімпійських команд чи спортсменів. Наголошено, що в американській моделі адміністративно-правового забезпечення у сфері спортивного розвитку надзвичайно важливе значення в межах адміністративно-правового забезпечення спортивного розвитку особистості в США відіграють громадські організації - професійні спортивні ліги, асоціації, спілки, при цьому такі організації часто починають свою діяльність із відбору спортсменів ще серед школярів, із подальшою їх всілякою підтримкою.

Акцентовано, що зв'язок між спортом та економікою, що є характерним для американської (прогресивної) моделі адміністративно-правового забезпечення спортивного розвитку особистості призводить до того, що не видовищний спорт, чи спорт, що не має відповідної глядацької аудиторії, просто припиняє своє існування в США; додаткової фінансової допомоги на існування таких «збиткових» видів спорту не надається.

Визначено, що для європейської моделі адміністративно-правового забезпечення у сфері спортивного розвитку особистості є характерним наявний централізований вплив на розвиток фізичної культури та спорту, де роль держави є пріоритетним впливом і визначається як фактор позитивного регулятивного впливу та втручання у діяльність спортивних організацій та об'єднань громадян.

З'ясовано, що нормативно-правовим базисом європейської моделі адміністративно-правового забезпечення у сфері спортивного розвитку особистості базується передусім на положеннях Лісабонського договору. Визначено, що в межах європейської моделі адміністративно-правового забезпечення у сфері спортивного розвитку особистості важливим є функціонування так званих «наддержавних» управлінських структур, якою, зокрема, є Рада Європи, в межах якої діє спеціалізований структурний підрозділ - Комітет з розвитку спорту (CDDS), де відповідно до Європейської концепції про культуру є важливим створення та успішне

впровадження системи стимулів та засобів координаційного впливу державних та громадських інституцій на сфері спортивного розвитку особистості.

Зроблено висновок, що успішність адміністративно-правового забезпечення у сфері спортивного розвитку особистості в Європі базується на налагодженні тісних взаємозв'язків та взаємодії між громадськими та державними інституціями, між громадськими та регіональними осередками публічної влади.

Встановлено, що для тоталітарних та авторитарних режимів адміністративно-правового забезпечення у сфері спортивного розвитку особистості характерним є домінування командо-управлінської системи побудови владних суб'єктів та їх взаємодією із суспільством.

Акцентовано, що для України є характерним розвиток системи адміністративно-правового забезпечення у сфері спортивного розвитку особистості із її рухом до її децентралізації

Зроблено висновок, що з врахуванням зазначеного вище принципу взаємодії громадськості та органів державної та місцевої влади, що є базисом та пріоритетом побудови системи адміністративно-правового забезпечення у сфері спортивного розвитку особистості, необхідно підкреслити доволі успішну пірамідальну структури його впровадження, що передбачає наявність таких управлінських рівнів впливу, як: перший рівень складають так звані спортивні клуби, що мають свободні вільні умови приєднання до них, що є доступними для всіх учасників суспільних відносин, незалежно від наявних у них досягнень; саме в межах функціонування спортивних клубів реалізується ідея «sport for all» - «спорт для всіх»; другий рівень складають так звані місцеві осередки, регіональні федерації, що об'єднують спортивні клуби та окремих громадян, і визначаються особливості місцевого контенту у здійсненні політики спортивного розвитку особистості; національні федерації, що виконують головну управлінську діяльність із організації функціонування олімпійських та неолімпійських видів спорту; наддержавні

федерації (наприклад, європейські федерації з олімпійських та неолімпійських видів спорту).

Розглянуто європейські практики діяльності саморегулятивних організацій відповідно до актів законодавства ряду країн (Великобританії, Федеративної Республіки Німеччина, Італії, Іспанії, Французької Республіки та ін.) на прикладі встановлення особливостей адміністративно-правового статусу спортивної федерації, що розуміється як статус загальнонаціональної громадської організації, функціональна ціль якої полягає у популяризації відповідного виду спорту, сприяння зміцненню авторитету та підвищенню іміджу спорту певної країни на міжнародній арені.

Встановлено наявну тенденцію, що в окремих країнах управління у сфері спортивного розвитку особистості здійснюється через діяльність об'єднання національних федерацій з окремих спортивних видів, у так звані конфедерації (таким є у Федеративній Республіці Німеччини Німецький спортивний союз та Національний олімпійський комітет Німеччини; у Данії - Датська конфедерація спорту та олімпійський комітет; Норвегія – конфедерація спорту та Олімпійський комітетом Норвегії; Австрія - Австрійська федеральна спортивна організація і Національна олімпійська комітет Австрії та ін.).

Обґрунтовано, що новітньою є практична тенденція, що полягає у поступовій заміні фізичного виховання на категорію спортивний розвиток особи, що полягає у формуванні сталої практики для людини поступово набуття навичок в окремому чи суміжних видах спортивних змагань, що означає не лише фізичний розвиток, але і певний рівень соціалізації особи, її залученість до певних соціальних груп, об'єднаних відповідним видом спорту.

Визначено, що така тенденція у сфері спортивного розвитку особи у Данії, Німеччині, Голландії, Люксембурзі, Бельгії, Франції сприяє формуванню певної залученості особи до визначеного окремого виду спорту, що реалізується часто через співпрацю з відповідними спортивними

федераціями. Встановлено поширеність практики використання спортивного обладнання та майданчиків, що розташовані на балансі та території навчальних закладів, населенням у вільний від навчання школярів час, що є нормативно забороненим в Україні.

Визначено наявність таких моделей побудови структури управління у сфері спортивного розвитку особистості, як: модель, де є відсутнім центральний орган виконавчої влади у сфері фізичної культури та спорту, що означає, що керівництво такими відносинами, ухвалення управлінських рішень відбувається через національний олімпійський комітет (Бельгія, Італія, Люксембург); модель, де управління та адміністрування у сфері фізичної культури та спорту здійснюється національними федераціями з олімпійських та неолімпійських видів спорту при координуючій участі держави (Іспанія, Австралія та Португалія) (зокрема, в Австралії функції управління у сфері спортивного розвитку передані до Міністерства охорони здоров'я, а також до суміжних допоміжних інституцій – Австралійського спортивного фонду, Національного спортивного інформаційного центру та Антидопінгового центру, Австралійської спортивної комісії); модель, де сфера спорту та фізичної культури є об'єднаною із сферою культури в цілому та сферою інформаційної політики (Великобританія).

Обґрунтовано, що прийнятним в Україні є зарубіжний досвід адміністративно-правового забезпечення у сфері спортивного розвитку, що полягає: у подальшому підвищенні ролі та значення громадськості у здійсненні управління у досліджуваній сфері; у сприянні децентралізації здійснення управлінського впливу; у створенні окремого ЦОВВ з культурного розвитку, до повноважень якого віднести і спортивне становлення особистості.

Обґрунтовано, що формами міжнародного співробітництва у сфері спортивного розвитку особистості: проведення спеціалізованих освітніх семінарів для представників товариств й організацій; організація освітніх заходів; проведення науково-практичних конференцій; стимулювання

спортивного руху за рахунок проведення міжнародних благодійних змагань, меценатських заходів; популяризація спорту через форми соціальної реклами; організація міжнародного руху людських ресурсів; регуляція взаємодії спортивних клубів; міжнародний спортивний арбітраж; міжнародна спортивна медицина та здійснення політики антидопінгової політики.

Визначено, що запобігання корупції у світовому співтоваристві відбувається на нормативному рівні відповідно до Конвенції ООН проти корупції 2003 року, Кримінальної конвенції про боротьбу з корупцією (ETS 173) 1999 року, де встановлено коло підстав та суб'єктів, що несуть відповідальність за підкуп у спортивних змаганнях і вимагає від держав-учасниць відповідних міжнародних конвенцій дотримання принципів належного управління (Good Governance), що передбачає визначення та попередження конфліктів інтересів, включаючи заборону на розголошення інсайдерської інформації; точне і неухильне дотримання спортивних контрактів тощо.

4. Обґрунтовано напрями удосконалення адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості.

Визначено, що спортивний розвиток особистості в сучасних умовах повинен виконувати складні, але надзвичайно важливі функції, якими є: підвищення якості життя та здоров'я людини, що впливає на ступінь її працездатності в тому числі; розвиток творчих здібностей людини; вирішення проблем національної безпеки та оборони за рахунок формування фізичного активного суспільства; формування патріотично вихованих осіб та соціальних груп : збереження та відновлення генофонду українського народу.

До організаційно-правових напрямів, здійснення яких підвищить ефективність адміністративно-правового забезпечення у сфері спортивного розвитку людини, віднесено: перегляд нормативних стандартів до здійснення інформаційної політики із висвітлення подій із фізичної культури та спорту, що вимагає доповнення частини другої ст. 46 Закону України «Про фізичну культуру і спорт» таким положенням: «Медіа, зокрема державні, здійснюють

популяризацію оздоровчого значення фізичної культури, напрямів спорту, досягнень спортсменів України на міжнародних спортивних змаганнях тощо. Зміст інформаційного наповнення діяльності державних та приватних медіа, що сприяє спортивному розвитку особи має складати не менше, ніж 15%, від загального обсягу інформаційних матеріалів».

Задля подолання проявів корупції та мінімізації корупційних ризиків визначено необхідність забезпечення підвищення ефективності із реалізації принципу публічності та прозорості громадських та національних громадських організацій, в тому числі із висвітлення їх фінансової звітності та доступу до їх документації щодо наявних надходжень, обсягу їх ресурсів, джерел акумуляції коштів, структури матеріально-технічного оснащення спортивних клубів та інших публічних та приватних установ.

До напрямів удосконалення адміністративно-правового забезпечення у сфері спортивного розвитку є визначення особливостей статусу національних спортивних федерацій, спортивних шкіл та спортивних клубів, що в цілому діють відповідно до вимог Закону України «Про громадські об'єднання», де має бути закріплено їх комерційну спрямованість у діяльності, що має бути відображено в їх організаційно-правовій формі, обсягу дієздатності та правоздатності як учасників водночас і управлінських, і господарських правовідносин.

Зроблено висновок, що є необхідним нормативне закріплення : по-перше, особливостей діяльності громадських об'єднань, що мають бути визначені як платники податків, але при цьому метою їх створення має визнаватися сприяння спортивному розвитку та фізичному вихованню населення; по-друге, допустимість самофінансування за рахунок здійснення окремих видів господарської прибуткової діяльності (проведення тренінгів, консультацій, реабілітації, оздоровчих курсів, підготовка тренерів, оренда спортивного обладнання та залів тощо, що визначає необхідність доповнення ст. 21 Закону України «Про громадські об'єднання» частиною четвертою у такій редакції: «Громадські об'єднання спортивного

спрямування (спортивні школи, клуби) задля забезпечення спортивного розвитку особистості, підготовки спортсменів, здійснення патріотично-військового виховання мають право займатися господарською діяльністю, що прямо походить від функціонування олімпійських та неолімпійських видів спорту».

Акцентовано, що до пріоритетів підвищення ефективності адміністративно-правового забезпечення у сфері спортивного розвитку особистості має бути створення належних умов із розвитку державно-приватного партнерства, вдосконалення механізмів фінансування спорту, реалізація принципів цільового матеріального оснащення підготовку не лише спортсменів, але і кожної дитини як члена громадянського суспільства, де здоровий спосіб життя є не лише базисом для забезпечення фізичного існування людини, але і базисом для соціально-економічного зростання країни.

Висновки, досягнуті у другому розділі, викладені у ряді авторських наукових праць [30; 31; 32; 33; 34].

ВИСНОВКИ

У дисертації обґрунтовано вирішення наукового завдання, яке полягає у визначенні адміністративно-правового забезпечення у сфері спортивного розвитку особистості та пошуку напрямів їх удосконалення. У результаті дослідження сформульовано такі основні висновки.

1. Обґрунтовано, що сферою спортивного розвитку особистості є сфера, завдяки якій зберігається баланс між інтересами особи та інтересами як окремих інституцій суспільства, так і суспільства загалом, де взаємини, що складаються в процесі економічного, соціального, політичного, духовного життя і діяльності особи, взаємовідносяться зі спортом та полягають у мобілізації якісних показників розвитку індивідуально-психологічних властивостей (характерних рис спортивної життєдіяльності) та пошуку шляхів їх передачі у публічну владу.

2. Констатовано, що, оскільки у сучасних демократіях адміністративно-правове забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості є важливим інструментом для належного врядування та досягнення Цілей розвитку тисячоліття (ЦРТ), до загальних принципів адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості доцільно віднести: верховенство права, законність, рівність, підконтрольність, демократичність, пріоритет державної політики, відповідальність та самостійність, прозорість та підзвітність, участь та плюралізм, субсидіарність, дієвість, ефективність та результативність, системність та комплексність, адаптованість та креативність, цілеспрямованість, врахування думки суб'єктів реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості в процесі прийняття рішень, а також справедливість та підзвітність громаді тощо.

Виходячи з цього запропоновано такі спеціальні принципи адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості, зокрема: 1. Принципи, пов'язані з

державним устроєм: а) принцип децентралізації збалансованого розподілу владних повноважень з управління у сфері спортивного розвитку особистості між центральними та місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування та іншими суб'єктами реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості, з передаванням відповідних ресурсів; б) принцип партнерства узгодження цілей, дій та пріоритетів між усіма суб'єктами реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості в процесі забезпечення тісного співробітництва, кооперації та солідарності між ними у процесі формування та реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості; в) принцип використання державної влади та контролю ресурсів держави у процесі адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості; г) принцип деконцентрації перерозподілу владних повноважень у межах системи публічного адміністрування у процесі формування та реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості.

2. Принципи, пов'язані з державною службою: а) принцип професійності, який базуватиметься на професійному та високому рівні державної служби, оскільки державних службовців набирають і просувають по службі відповідно до заслуг і навчають відповідно до духу суспільних інтересів, їхня робота добре оплачується і мотивується різноманітними заохоченнями; б) принцип кооперації – це принцип, на підставі якого відбувається розширення можливостей громадянського суспільства та неурядових організацій, у процесі реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості, зокрема шляхом мобілізації громади, використання навичок та можливостей для надання послуг, просування інтересів бідних верств населення та притягнення державних службовців до відповідальності; в) принцип ефективності або зниження собівартості публічних послуг у процесі адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості.

3. Принципи, пов'язані з практикою управління: а) принцип автономності у прийнятті рішень; б) принцип

управління за контрактними результатами; в) принцип підвищення підзвітності завдяки впровадженню політики повної прозорості, яка передбачає широке використання новітніх технологій; г) принцип ефективності широкого впровадження інформаційних технологій у процесі адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості.

3. Зроблено висновок, що основним завданням адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості доцільно визначити завдання ефективного розподілу функцій у межах реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості між усіма видами та рівнями управління та взаємодію з громадянським суспільством. Вказано, що взаємодія з громадськістю має відбуватися з урахуванням глобалізаційних та євроінтеграційних процесів, а також з урахуванням тенденцій розвитку інформаційного суспільства з обов'язковим використанням усіх новітніх технологій та можливостей цифрової епохи.

До найважливіших функцій адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості віднесено такі функції, як: 1) законодавча; 2) стимулююча; 3) еволюційна; 4) охоронна; 5) організаційна; 6) інтеграційна; 7) виховна; 8) оціночна.

4. Зроблено висновок, що прийняття Спортивного кодексу України вирішить проблему прикладних питань матеріального та процесуального спрямування та загалом вирішить проблему фрагментарності та неузгодженості нормативного регулювання адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості. Зокрема, прийняття цього нормативно-правового акта дасть можливість визначити та закріпити поняття сфери спортивного розвитку особистості, описати його місце у системі права і системі законодавства та визначити основні дефініції спортивного права.

5. До суб'єктів у сфері адміністративно-правового забезпечення зі спортивного розвитку особистості належать: сукупність фізичних осіб, «які

займаються фізичною культурою і спортом, у тому числі спортсмени; фахівці сфери фізичної культури і спорту; заклади фізичної культури і спорту; відповідні органи влади»; саморегулятивні організації (спортивні клуби, дитячо-юнацькі спортивні школи, спеціалізовані навчальні заклади спортивного профілю, школи вищої спортивної майстерності, центри олімпійської підготовки, центри студентського спорту вищих навчальних закладів, фізкультурно-оздоровчі заклади, центри фізичного здоров'я населення, центри фізичної культури і спорту для осіб з інвалідністю, фізкультурно-спортивні товариства, спортивні федерації, громадські організації фізкультурно-спортивної спрямованості та ін.); органи державної виконавчої влади із відповідними територіальними управліннями; органи місцевого самоврядування.

Визначено, що суб'єкт адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості має бути пов'язаний із об'єктом впливу через певну сукупність взаємозв'язків та взаємовпливу.

6. Встановлено, що форми та методи адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості є тими інструментами, використання яких у їх складній сукупності визначається як нормативно закріплений шлях до здійснення владним суб'єктом повноважень, що на нього покладені. Обґрунтовано, що формами адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості є об'єктивне відображення діяльності владного суб'єкта, що полягає в ухваленні адміністративних актів, їх виконанні, наданні публічних послуг, здійсненні адміністративних процедур.

Наголошено, що адміністративно-правове забезпечення у сфері спортивного розвитку особистості пов'язується із застосуванням методів централізованого субординаційного впливу, що визначається імперативністю, а також застосуванням методів децентралізованого координаційного впливу, що є диспозитивним врегулюванням публічно-

управлінських правовідносин. Підкреслено, що реалізація диспозитивного методу з адміністративно-правового забезпечення у сфері спортивного розвитку особистості полягає у наданні учасникам правовідносин можливості самостійно визначати умови адміністративних договорів, ініціювати провадження із реєстрації громадської організації тощо.

7. На підставі аналізу зарубіжного досвіду визначено наявність таких моделей побудови структури управління у сфері спортивного розвитку особистості, як: модель, де є відсутнім центральний орган виконавчої влади у сфері фізичної культури та спорту, що означає, що керівництво такими відносинами, ухвалення управлінських рішень відбувається через національний олімпійський комітет (Королівство Бельгія, Італійська Республіка, Велике Герцогство Люксембург); модель, де управління та адміністрування у сфері фізичної культури та спорту здійснюється національними федераціями з олімпійських та неолімпійських видів спорту за координуючої участі держави (Королівство Іспанія, Австралійський Союз та Португальська Республіка) (зокрема, в Австралійському Союзі функції управління у сфері спортивного розвитку передані до Міністерства охорони здоров'я, а також до суміжних допоміжних інституцій – Австралійського спортивного фонду, Національного спортивного інформаційного центру та Антидопінгового центру, Австралійської спортивної комісії); модель, де сфера спорту та фізичної культури є об'єднаною зі сферою культури загалом та сферою інформаційної політики (Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії).

Обґрунтовано, що прийнятним в Україні є зарубіжний досвід адміністративно-правового забезпечення у сфері спортивного розвитку, що полягає: у подальшому підвищенні ролі та значення громадськості у здійсненні управління у досліджуваний сфері; у сприянні децентралізації здійснення управлінського впливу; у створенні окремого ЦОВВ з культурного розвитку, до повноважень якого віднесено і спортивне становлення особистості.

8. Зроблено висновок, що організаційно-управлінськими та нормативними напрямками реформування системи адміністративного забезпечення у сфері спортивного розвитку особистості є: створення та реалізація вимог, що гарантують дотримання принципів прозорості та відкритості у функціонуванні органів публічного адміністрування, суб'єктів господарювання, громадських об'єднань, що в тому числі вимагає активізації процесів цифровізації виконання функції держави із соціально-економічного становлення країни та регіонів зокрема; децентралізація влади, що має відображати тенденції до забезпечення фінансової автономії спортивних федерацій олімпійських та неолімпійських видів спорту; впровадження засобів зі сприяння зростанню інвестиційної привабливості сфери галузей фізичної культури та спорту внутрішньо національних та зовнішньо національних носіїв матеріальних ресурсів; запровадження принципів побудови фінансування спортивних шкіл за принципом «гроші слідують за учнем»; надання громадським об'єднанням спортивного спрямування спеціального обсягу прав зі створення та реалізації можливостей цільового заняття окремими видами господарської діяльності; перегляд структури функціонування центрального органу виконавчої влади у сфері культури, фізичного та спортивного розвитку, інформаційної політики шляхом реорганізації Міністерства культури України, Міністерства інформаційної політики України, Міністерства молоді та спорту України шляхом їх об'єднання в один орган; запровадження стратегії формування здорового образу життя; встановлення нормативного статусу саморегулятивних організацій; підтримка за рахунок державного бюджету та місцевих бюджетів олімпійського руху в Україні; перегляд нормативних підходів до оподаткування діяльності організацій у сфері спортивного розвитку та фізичної культури; запровадження пільгових умов та стимулювання діяльності саморегулятивних організацій у сфері спортивного розвитку та фізичної культури шляхом впровадження можливостей отримання

надходжень до їх бюджетів через проведення професійних спортивних змагань, надання спортивних послуг.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Авер'янов В. Б. Адміністративне право України. Академічний курс: підручник: у 2-х тт. Т. 1: Загальна частина. Редкол.: В. Б. Авер'янов (голова) [та ін.]; Київ: Юрид. думка, 2007. 624 с.
2. Адміністративне право України. Академічний курс: підруч.: у двох томах: Том 1. Загальна частина. Ред. колегія: В. Б. Авер'янов (голова). Київ: Юридична думка, 2004. 584 с.
3. Адміністративне право України. П. Діхтієвський, Ю. Ващенко, Н. Задирака, В. Пашинський, В. Клиничук [та ін.]; За заг.ред. П. Діхтієвського. Київ: «Видавництво Людмила», 2023. 772 с.
4. Адміністративне право України. Повний курс: підручник. Галунько В., Діхтієвський П., Кузьменко О., Стеценко С. [та ін.]; Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2018. 446 с.
5. Аналіз регуляторного впливу проекту наказу Міністерства молоді та спорту України «Про затвердження Типового положення про організацію безпечних маршрутів для пішохідного, велосипедного, водного туризму». URL: <https://mms.gov.ua/storage/app/sites/16/Regyljatorna%20polituka/2023/proektu/18.12/Аналіз%20регуляторного%20впливу.pdf>
6. Аріфходжаєва Т. Б. Поняття публічного адміністрування у сфері соціального захисту населення. *Форум права*. 2016. № 3. С. 12–15.
7. Ахмад А. Ефективне врядування в контексті розвитку сучасного політичного менеджменту. *Вісник Львівського університету*. 2018. № 18. С. 244-250.
8. Базенко В. А. Європейський досвід управління розвитком фізичної культури та спорту на новому рівні. Ефективність державного управління. 2017. №1. С. 156–166.

9. Батан Ю. Д. Перспективи формування міжнародного спортивного права як галузі міжнародного права. *XVI звітна студентська наукова конференція: матеріали*. Том 2 (м. Одеса, 20 квіт. 2013 р.). Одеса: Фенікс, 2013. С. 145–147.
10. Біла В. Р. Види форм публічного адміністрування: оновлення доктринальних підходів. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2019. № 4. С. 112–115.
11. Біла В. Р. Правові форми публічного адміністрування: питання класифікації. *Міжнародний юридичний вісник: актуальні проблеми сучасності (теорія та практика)*. 2019. Вип. 14. С. 52–61.
12. Білогур В.Є. Метафізичні та антропологічні виміри спортивного буття як основи самореалізації особистості. URL: <http://vestnikzgia.com.ua/article/view/24921>
13. Білокур Є. І. Функції державного управління в межах керуючої системи. *Право та державне управління*. 2016. № 4. С. 66–71.
14. Бондаренко О. С. Протиправний вплив на результати офіційних спортивних змагань: кримінально-правова характеристика. *Право і суспільство*. 2017. № 1. С. 213–217.
15. Бордюгова Г. Ю. Міжнародний спортивний арбітраж: Засади й особливості діяльності та словник найуживанішої лексики. К.: АВІАЗ, 2015. 160 с.
16. Борецька Н. О. Фізична культура і спорт як один із пріоритетних напрямків державної політики. *Молодий вчений*. 2018. № 11 (2). С. 530–533.
17. Бородін І. Л. Функції публічного управління. *Юридичний вісник. Повітряне і космічне право*. 2014. № 3. С. 24–29.
18. Бугайчук К. Л. Функції публічного адміністрування в органах Національної поліції: поняття та класифікація. *Підприємництво, господарство і право*. 2018. № 5 (267). С. 112–117.

19. Вавренюк С. А. Закордонний досвід державного управління розвитком фізичної культури і спорту. *Теорія та практика державного управління*. 2014. Вип. 4. С. 383–389.

20. Верховна Рада України на найближчому засіданні розгляне проєкт закону України про внесення змін до Закону України «Про фізичну культуру і спорт» щодо адаптивного спорту. *Голос України*. 2024. 24 липня. URL: <http://www.golos.com.ua/article/379201>

21. Войтик О.Є. Особливості державного управління регіональним розвитком: теоретичні аспекти. *Державне управління та місцеве самоврядування*. № 1. 2017. С. 21-26.

22. Гарбар Ж. В., Гарбар В. А. Саморегулівні організації в системі функціонування фінансового ринку. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2017. Вип. 15 (1). С. 76–79.

23. Гаро Г.О., Кушнір О.О. Спортивне право: огляд національного законодавства і міжнародних стандартів. URL: http://protokol.com.ua/ru/sportivne_pravo_oglyad_natsionalnogo_zakonodavstva_i_mignarodnih_standartiv/

24. Гасюк І.Л. Еволюція організаційно-правових основ державного управління фізичною культурою і спортом на українських землях наприкінці ХІХ ст. та в радянський період. *Університетські наукові записки: часопис Хмельницького університету управління та права*. Харків: Вид-во ХУУП, 2009. № 4 (32). С. 261–272.

25. Гасюк І.Л. Організаційна структура державного управління фізичною культурою та спортом в Україні. *Університетські наукові записки*. 2010. № 3. С. 195–203.

26. Гасюк І.Л. Теоретичне обґрунтування складових моделі організаційної структури державного управління фізичною культурою та спортом. *Університетські наукові записки*. 2010. № 4. С. 276–281.

27. Гацуля О. М. Розвиток галузевого управління у сфері фізичної культури та спорту: концептуальні засади. *Державне управління та місцеве самоврядування*. 2015. Вип. 1. С. 176–185.
28. Гергелюк Н.Т. Роль принципів адміністративного права у забезпеченні виконання адміністративно-правових зобов'язань *Науковий Вісник Ужгородського національного університету*. 2014. № 27. Том 2. с. 122-125.
29. Геллер Є.Б. Суб'єктний склад адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2024. № 8. С. 229–232. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2024-8/52>.
30. Геллер Є.Б. Форми та методи адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості. *Держава та регіони. Серія: Право*. 2024. № 2. С. 14–19. DOI: <https://doi.org/10.32782/1813-338X-2024.2.3>.
31. Геллер Є.Б. Принципи адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості. *KELM (Knowledge, Education, Law, Management)*. 2024. № 3(63). Р. 110–117. DOI: <https://doi.org/10.51647/kelm.2024.3.18..>
32. Геллер Є.Б. Сфера спортивного розвитку особистості як сфера адміністративно-правового забезпечення. *Право і суспільство*. 2024. № 3. С. 417–424. DOI: <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2024.3.63>
33. Геллер Є.Б. Моделі адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості. *Актуальні питання розвитку юридичної науки в період воєнного стану : міжнародна науково-практична конференція, Науково-дослідний інститут публічного права, 17 травня 2024 р. Львів – Торунь : Liha-Pres, 2024. С. 225–228. DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-395-1-66>.*

34. Геллер Є.Б. Зарубіжні практики адміністративно-правового забезпечення у сфері спортивного розвитку особистості: напрями впровадження в Україні. *Proceedings of the international scientific conference “The latest law developments”*, Wloclawek, Republic of Poland, April 3–4, 2024. Riga : Publishing House “Baltija Publishing”, 2024. P. 192–197. DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-432-0-46>.

35. Геллер Є.Б. Функції адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості. *Proceedings of the international scientific conference “Scientific innovations in law amidst the impact of the Russian-Ukrainian war on the legal system”*, Riga, the Republic of Latvia, February 7–8, 2024. Riga : Publishing House “Baltija Publishing”, 2024. P. 260–264. DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-409-2-61> Геллер

36. Гук А. С. Адміністративні форми та методи публічного врядування. *Актуальні проблеми державного управління*. 2013. № 1. С. 78–83.

37. Гусєв А. В. Історія та функціонально-типологічні особливості спортивної медіакомунікації: автореф. дис. ... канд. наук із соц. комунікацій: 27.00.04. Дніпропетровськ, 2016. 19 с.

38. Давимука С. А., Федулова Л. І. Креативний сектор економіки: досвід та напрями розбудови: монографія. ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України». Львів, 2017. 528 с.

39. Державне будівництво і місцеве самоврядування в Україні: підручник для студентів вищих навчальних закладів. За ред. С. Г. Серьогіної. Харків: Право, 2005. 256 с.

40. Державне управління: підручник: у 2 т. Нац. акад. держ. упр. при Президентіві України; ред. кол.: Ю. В. Ковбасюк (голова), К. О. Ващенко (заст. голови), Ю. П. Сурмін (заст. голови) [та ін.]; Київ; Дніпропетровськ: НАДУ, 2012. Т. 1. 564 с.

41. Довгенько Ю. І. Матеріально-технічна база олімпійського спорту як об'єкт державного управління. *Теорія і методика фізичного виховання і спорту*. 2004. № 1. С. 139–141.

42. Довгенько Ю. І. Передумови застосування програмно-цільового методу в державному управлінні матеріально-технічною базою олімпійського, паралімпійського та дефлімпійського спорту. *Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту*: зб. наук. пр. Харків: ХДАДМ, 2005. № 13. С. 3–10.

43. Дорофєєва Т. Приходько В. Важливість децентралізації для подальшого розвитку спорту в Україні. *Слобожанський науково-спортивний вісник*. 2020. № 8(5). С. 17-33.

44. Дрюков О. Адміністративне та правове регулювання високоефективного спортивного управління в Сполучених Штатах (іноземний досвід). *Фізична культура, спорт та здоров'я нації*. 2020. № 10. С. 185–190.

45. Дук В. А. Моніторинг соціально-економічної ситуації у сфері фізичної культури й спорту. *Фізичне виховання, спорт і культура здоров'я у сучасному суспільстві*. 2012. № 4. С. 16–19.

46. Європейська конвенція про насильство та неналежну поведінку з боку глядачів під час спортивних заходів, і зокрема футбольних матчів (ETS № 120) Рада Європи; Конвенція, Міжнародний документ від 19.08.1985 № ETS № 120. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_003#Text

47. Єльнікова Ю. В. Саморегулятивні організації: поняття, функції та принципи діяльності. *Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України*. 2012. Вип. 36. С. 163–171.

48. Жданов І. Дорожня карта реформ у сфері фізичної культури та спорту. URL: <https://blogs.pravda.com.ua/authors/zhdanov/54eadfb02ead0/>

49. Журба М. А. Зарубіжний досвід державного регулювання сфери фізичної культури і спорту. *Актуальні проблеми держави і права*. 2017. Вип. 79. С. 51–57.
50. Заїченко Л. І. Спортивний клуб у системі координат організаційно-правових форм господарських організацій. *Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»*. Сер.: Економічна теорія та право. 2014. № 4. С. 138–147.
51. Залізко О.М. Спортивний арбітражний суд – альтернативний спосіб вирішення спортивних спорів. *Право і суспільство*. 2016. № 5. С. 190–194.
52. Інформація щодо спортивних федерацій з олімпійських видів спорту зі статусом національної спортивної федерації. URL: https://mms.gov.ua/storage/app/sites/16/Sport/Nadannia_pozbavlennia_statusu/stat-nac-ol.pdf
53. Калина М. С. Актуальні завдання державної політики України у сфері фізичної культури та спорту в умовах глобалізації та євроінтеграції. *Інвестиції: практика та досвід*. 2016. № 21. С. 91–95.
54. Карабін Т.О. Розподіл повноважень публічної адміністрації. 2016. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/14185/1/МОНОГРАФІЯ.pdf>
55. Киричук В.О., Андросович К.А. Розвиток та соціалізація особистості у сучасному суспільстві. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/32309243.pdf>
56. Клубна система в спорті: нові перспективи. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/klubna-systema-v-sporti-novi-perspektyvy>
57. Козак В. І. Публічне управління в системі координат української державності. *Ефективність державного управління*. 2015. Вип. 44 (1). С. 64–70.
58. Колпаков В. К. Адміністративне право України: підручник. Київ: Юрінком Інтер. 1999. 736 с.

59. Колпаков В. К. Публічна адміністрація в парадигмі сучасного адміністративного права. *Збірник наукових праць за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції*. Серія «Сектор безпеки України» 2017. Вип. 18. С. 39–40.

60. Комітет молоді і спорту рекомендує прийняти за основу проект Закону України щодо удосконалення діяльності спортивних клубів. URL: https://www.rada.gov.ua/news/news_kom/249696.html

61. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти корупції. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_c16#Text

62. Кононович В. Г. Удосконалення державного управління в сфері фізичної культури і спорту при орієнтації на європейський вектор розвитку. *Актуальні проблеми державного управління*. 2013. № 1. С. 426–430.

63. Конституція України від 28.06.1996 р. Закон України № 254к/96-ВР від 30.09.2016 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>

64. Коструба А.В. Спортивний кодекс України: перспективи нормативної регламентації. URL: <http://lexsportiva.in.ua/index.php/main/article/view/13/11>

65. Кримінальна конвенція про боротьбу з корупцією (ETS 173). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_101

66. Куракін О. М. Поняття і зміст нормативно-правового регулювання як юридичного явища. *Держава та регіони*. Сер. : Право. 2013. № 3. С. 10-15. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/drp_2013_3_4

67. Легеза Ю.О. Адміністративний договір як форма публічного управління у сфері використання природних ресурсів в Україні. *Судова та слідча практика в Україні*. 2019. № 9. С. 18-24.

68. Легеза Ю.О. Рациональне використання природних ресурсів як завдання функціонування механізму публічного управління. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2019. № 2. С. 219-224.

69. Легеца Ю.О. Функції держави як зміст її сутності. *Науковий вісник Дніпроп. держ. ун-ту внутр. справ*. 2012. № 2. С. 68–75.
70. Легеца Ю.О. Щодо вдосконалення регламентації правового статусу засобів масової інформації. *Вісник Львів. ун-ту*. Серія юридична. 2004. Вип. 39. С. 229–236.
71. Леонова Ю.О., Бондар, А. С. Управління ринком спортивних та медичних послуг: проблеми та особливості. *Ринкова інфраструктура*. 2020. № 43. С. 189–195.
72. Литвиненко В. І. Адміністративно-правові форми протидії корупції в Україні. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2015. Випуск 3-2. Том 1. С. 152–155.
73. Ліщук С. В. Система державного регулювання у сфері фізичної культури та спорту в Україні. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2014. № 12. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=794>
74. Лощина Л. В., Ковтун Г. І. Теоретичні аспекти публічного адміністрування в контексті українських реформ. *Економіка та держава*. 2018. № 12. С. 99–104.
75. Мазур О. Інституційне забезпечення гуманітарної політики Великої Британії. *Історичні записки*. 2012. Вип. 35. С. 145–150.
76. Мандюк О. О. Класифікація індивідуальних адміністративних актів. *Митна справа*. 2015. № 2 (2.2). С. 159–165.
77. Мельниченко Б.Б. Основні засади діяльності органів публічного управління в Україні: адаптація до європейських стандартів. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2017 №. 6. С. 118-120
78. Мельниченко О. А. Державне регулювання розвитку фізичної культури та спорту: аналіз проведених досліджень і виокремлення перспективних напрямів. *Актуальні проблеми державного управління*. 2016. № 1. С. 32–36.
79. Мельтюхова Н.М., Корженко, В.В., Дідок, Ю.В. [та ін.]; Зарубіжний досвід публічного адміністрування. Київ: НАДУ. 2010.

80. Міжнародна хартія фізичного виховання, фізичної активності та спорту ЮНЕСКО; Хартія, Міжнародний документ від 21.11.1978. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_350#Text

81. Моргун В. П. Адміністративно-правове регулювання діяльності спортивних федерацій в Україні. *Форум права*. 2017. № 3. С. 130–133. URL: http://nbuv.gov.ua/jpdf/FP_index.htm_2017_3_24.pdf

82. Моргунов О.А. Засади публічного адміністрування у сфері фізичної культури і спорту в Україні: поняття та перелік. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право»*. 2018. Вип. 50. Т. 4. С. 124–129.

83. Моргунов О.А. Зміна принципів державного управління сфери фізичної культури і спорту України в умовах поглиблення європейської інтеграції. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2018. № 2(3). С. 102-103.

84. Моргунов О.А. Моделі публічного адміністрування сфер фізичної культури та спорту: закордонний досвід. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2019. Вип. 5. С. 111–117

85. Моргунов О.А. Організація вищого рівня системи публічного адміністрування сфер фізичної культури та спорту: досвід для України. *Пріоритети розвитку юридичних наук у XXI столітті* : матеріали міжнар. Наук.-практ. конф. (м. Одеса, Україна, 7–8 квіт. 2017 р.). Одеса : ГО «Причорноморська фундація права», 2017. С. 65–67.

86. Моргунов О.А. Публічне адміністрування масового спорту (спорту для всіх) в Україні: сучасний стан та перспективи. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія «Юриспруденція»*. 2019. № 42. С. 129–133.

87. Моргунов О.А. Публічне адміністрування у сфері фізичної культури і спорту в Україні: дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.07. Харків, 2020. 430 с.

88. Моргунов О.А. Реформування Мінмолодьспорту України як аспект вдосконалення публічного адміністрування сфер фізичної культури та спорту. *Актуальні питання розвитку та взаємодії публічного та приватного права* : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Львів, 15–16 берез. 2019 р.). Львів : Західноукр. орг. «Центр правничих ініціатив», 2019. С. 56–59.

89. Моргунов О.А. Суб'єкти публічного адміністрування сфер фізичної культури і спорту як елемент системи управління. *Державне регулювання суспільних відносин: розвиток законодавства та проблеми правозастосування* : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 8–9 лип. 2016 р.). Київ : Центр прав. наук. дослідж., 2016. С. 98–101.

90. Навроцький О. О. Основні форми публічного адміністрування прав дитини. *Підприємництво, господарство і право. Адміністративне право і процес*. 2017. № 9. С. 141–145.

91. Наставний І. В. Особливості альтернативно-договірних форм захисту суб'єктивних цивільних прав учасниками професійних спортивних відносин. *Підприємництво, господарство і право*. 2018. № 11. С. 31–35.

92. Неолімпійський спорт: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. фіз. виховання і спорту. Є. В. Імас, С. Ф. Матвеев, О. В. Борисова [та ін.]; К.: НУФВСУ, вид-во «Олімп. л-ра», 2015. 184 с.

93. Нікітенко С. В. Специфіка здійснення заходів з фінансування фізичної культури та спорту в Україні в умовах кризи. *Теорія та практика державного управління*. 2016. Вип. 2. С. 96–100

94. Новий канал. Телепрограма. URL: <https://novy.tv/ua/tv/>

95. Облакова О.С. Міжнародні спортивні відносини: правова природа та історико-правові особливості виникнення. *Держава та регіони. Серія: Право*. 2018. № 3 (61). С. 188–195

96. Обушна Н. І. Держане управління в контексті суспільної модернізації. Державне управління в Україні: історія державотворення, виклики та перспективи : матеріали VIII Міжнар. наук. Інтернет-конф. аспірантів та докторантів з державного управління, 26 трав. 2017 р. Одеса : ОРІДУ НАДУ, 2017. 222 с. С. 125-128.

97. Один плюс один. (1+1). Телевізійний канал. Офіційний сайт. URL: <https://1plus1.ua>

98. Олійник М. В., Башта І.І. Міжнародний досвід боротьби з корупційними ознаками у спорті. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції* : наук. збірник. 2019. Вип.2. С. 171–175

99. Переглянута Європейська спортивна хартія. URL: https://mms.gov.ua/storage/app/sites/16/Mizhnarodna_dijalnist/Spivrobitnuctvo%20z%20radoy%20EU/PREMS%20039224%20UKR%202584%20Revised%20European%20Sports%20Charter.pdf

100. Петренко П. Д. Особливості розвитку виконавчої влади України як системи управління на сучасному етапі. *Державне регулювання суспільних відносин: розвиток законодавства та проблеми правозастосування*: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 09–10 вересня 2016 року). Київ: Центр правових наукових досліджень, 2016. С. 33–38.

101. Питання діяльності Міністерства інформаційної політики України: Постанова Кабінету Міністрів України від 14 січня 2015 р. № 2. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2-2015-п#Text>

102. Пояснювальна записка до проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про фізичну культуру і спорт» щодо адаптивного спорту». URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/42287>

103. Пояснювальна записка до проекту Закону України про внесення змін до деяких законів України щодо меценатської діяльності у сфері спорту. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_2?id=&pf3516=3498&skl=10

104. Пояснювальна записка до проекту наказу Міністерства молоді та спорту України «Про затвердження Типового положення про організацію безпечних маршрутів для пішохідного, велосипедного, водного туризму». URL:

<https://mms.gov.ua/storage/app/sites/16/Regyljatorna%20polituka/2023/proektu/18.12/Пояснювальна%20записка.pdf>

105. Прилипчук О.В. Європейський адміністративний простір: принципи та засади Державне управління та місцеве самоврядування. *Державне управління*. 2016. № 2. С. 46-50.

106. Принципи державного управління URL: <https://www.sigmaweb.org/publications/Principles-of-Public-Administration-2023-edition-UKR.pdf>

107. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 27 лютого 2014 року № 794-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18#Text>

108. Про адміністративну процедуру: Закон України від 17 лютого 2022 року № 2073-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2073-20#Text>

109. Про визнання пластового руху та особливості державної підтримки пластового, скаутського руху. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/385-20#Text>

110. Про внесення змін до деяких законів України щодо мови аудіовізуальних (електронних) засобів масової інформації: Закону України від 23 травня 2017 року № 2054-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2054-19#Text>

111. Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України: постанова Кабінету Міністрів України від 6 лютого 2019 р. № 73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/73-2019-п#n173>

112. Про внесення змін до Положення про Міністерство молоді та спорту України : постанова Кабінету Міністрів України від 7 березня 2023 р. № 202. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/202-2023-п#n11>

113. Про внесення змін до Положення про Міністерство молоді та спорту України : постанова Кабінету Міністрів України від 2 лютого 2022 р. № 78. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/78-2022-п#n10>

114. Про внесення змін до Положення про Міністерство молоді та спорту України: постанова Кабінету Міністрів України від 15 квітня 2020 р. № 296. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/296-2020-п#n12>

115. Про внесення змін до пункту 15 Положення про надання на конкурсних засадах спортивній федерації статусу національної та позбавлення такого статусу. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/337-2023-п#Text>

116. Про внесення змін до пункту 4 Положення про Міністерство молоді та спорту України: Постанова Кабінету Міністрів України № 240 від 24.03.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/240-2021-п#Text>

117. Про внесення зміни до плану заходів на 2023 і 2024 роки щодо реалізації другого етапу Стратегії розвитку фізичної культури і спорту на період до 2028 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 1 грудня 2023 р. № 1104-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1104-2023-р#Text>

118. Про громадські об'єднання: Закон України від 22 березня 2012 року № 4572-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4572-17#Text>

119. Про запобігання впливу корупційних правопорушень на результати офіційних спортивних змагань Про запобігання впливу корупційних правопорушень на результати офіційних спортивних змагань.

120. Про засади внутрішньої і зовнішньої політики. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2411-17#Text>

121. Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності: Закон України від 11 вересня 2003 року № 1160-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1160-15#Text>

122. Про затвердження Державної цільової соціальної програми з утвердження української національної та громадянської ідентичності на період до 2028 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/864-2024-п#Text>

123. Про затвердження плану дій щодо реалізації Стратегії національно-патріотичного виховання на 2020-2025 роки URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/932-2020-п#Text>

124. Про затвердження Положення про комісію для надання спортивній федерації статусу національної та позбавлення такого статусу: наказ Міністерства молоді та спорту України від 21 січня 2014 року № 102. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0210-14#Text>

125. Про затвердження Положення про Міністерство культури України: Постанова Кабінету Міністрів України від 3 вересня 2014 р. № 495. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/495-2014-п#Text>

126. Про затвердження Положення про Міністерство молоді та спорту України: Постанова Кабінету Міністрів України від 2 липня 2014 р. № 220. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/220-2014-п#Text>

127. Про затвердження Положення про Міністерство освіти і науки України: Постанова Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2014 р. № 630. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/630-2014-п#Text>

128. Про затвердження Положення про надання на конкурсних засадах спортивній федерації статусу національної та позбавлення такого статусу: Постанова Кабінету Міністрів України від 18 січня 2012 року № 22 (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/22-2012-п#Text>

129. Про затвердження Порядку ведення Реєстру спортивних рекордів з визнаних в Україні видів спорту: Наказ Міністерства молоді та спорту України від 18.12.2013 № 1276. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0013-14#Text>

130. Про затвердження Стратегії розвитку фізичної культури і спорту на період до 2028 року: постанова Кабінету Міністрів України від 4 листопада 2020 р. № 1089. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1089-2020-п#n9>

131. Про затвердження Типового положення про координаційну раду з питань утвердження української національної та громадянської ідентичності при Раді міністрів Автономної Республіки Крим, місцевому органі виконавчої влади, органі місцевого самоврядування. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennia-typovoho-polozhennia-pro-koor-a364>

132. Про затвердження Типового положення про організацію безпечних маршрутів для пішохідного, велосипедного, водного туризму: Наказ Міністерства молоді та спорту України від 02 січня 2024 року № 14. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0301-24#Text>

133. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 9 квітня 1999 року № 586-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14#Text>

134. Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2834-20#Text>

135. Про підтримку олімпійського, паралімпійського руху та спорту вищих досягнень в Україні. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1954-14#Text>

136. Про ратифікацію Конвенції Ради Європи проти маніпулювання спортивними змаганнями : Закон України від 16 листопада 2016 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1752-19#Text>

137. Про Регламент Верховної Ради України: Закон України від 10 лютого 2010 року № 1861-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1861-17#Text>

138. Про санкції: Закон України від 14 серпня 2014 року № 1644-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1644-18>

139. Про сприяння соціальному становленню та розвитку молоді в Україні. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2998-12#Text>

140. Про схвалення Стратегії утвердження української національної та громадянської ідентичності на період до 2030 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2023-2025 роках. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1322-2023-п#Text>

141. Про фізичну культуру і спорт: Закон України від 24.12.1993 № 3808-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1994. № 14. Ст. 80. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3808-12#Text>

142. Про центральні органи виконавчої влади: Закон України від 17 березня 2011 року № 3166-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3166-17#Text>

143. Прокопенко Л.Л., Рудик, О.М., Шумляєва, І.Д., Рудик, Н.М. Адаптація досвіду європейського врядування в Україні в контексті реформування системи державного управління. Київ: НАДУ. 2009.

144. Пухтецька А.А. Запровадження принципів та стандартів належного врядування в діяльності органів публічної публічної адміністрації. *Наукові записки Національного університету «Києво-Могилянська академія»*. 2010. № 103. С. 36-40.

145. Пухтецька А.А. Принципи європейського адміністративного простору та їх реалізація в Україні. *Visegrad Journal on Human Rights*. 2015. № 5. С. 6-12.

146. Реєстр спортивних досягнень. URL: <https://mms.gov.ua/npasearch?&tags=reystestr-sportivnih-rekordiv>

147. Резолюція Комітету Міністрів РЄ (95) 38 «Про стратегію Ради Європи в галузі культури». URL: <http://www.coe.kiev.ua/bul/bul8/text10.htm>

148. Решетило С. Г. Спортивно-фізкультурні споруди та обладнання: навч. посіб. для студ. ВНЗ III–IV рівнів акредитації у галузі фіз. вих. і спорту. Л., 2010. 103 с.

149. Розвиток особистості. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Розвиток_особистості#cite_note-1
150. Санжарук Т. О. Поняття «суб'єкт права» та «суб'єкт правовідносин»: питання розмежування. *Актуальні проблеми держави і права*. 2003. Вип. 21. С. 91–95.
151. Сергій А. Ю. Зарубіжний досвід державного регулювання фізичної культури та спорту. *Науковий журнал Національного педагогічного університету імені Драгоманова. Серія 15: Науково-педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура та спорт)*. 2015. №12. С. 104–108.
152. Сергійко О. В. Державне регулювання та управління у сфері підприємництва: зміст та функції. *Приватне право і підприємництво*. 2015. Вип. 14. С. 157–160.
153. Система державного управління Канади: досвід для України. уклад. О. І. Максимова; за заг. ред. Ю. В. Ковбасюка. Київ: НАДУ, 2010. 60 с. (Серія видань з міжнародного досвіду державного управління)
154. Словник іншомовних слів. URL: <https://www.jnsm.com.ua/cgi-bin/u/book/sis.pl?Qry=%D1%F4%E5%F0%E0>
155. Словник української мови. URL: <https://slovnyk.ua/index.php?swrd=сфера>
156. Спорт як засіб сприяння вихованню, здоров'ю, розвитку і миру: Резолюція Генеральної Асамблеї Організації Об'єднаних Націй від 03.11.2005 № 60/9. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/995_f37
157. Спортивні федерації зі статусом національної спортивної федерації. Неолімпійські види спорту. URL: https://mms.gov.ua/storage/app/sites/16/Sport/Nadannia_pozbavlennia_statusu/perelik-zi-statysom-nacionalna-1.pdf
158. Структура Міністерства молоді і спорту України. URL: <https://mms.gov.ua/ministerstvo/struktura>

159. Суд, правоохоронні та правозахисні органи України: підручник. О. С. Захарова, В. С. Ковальський, В. С. Лукомський, В. Т. Білоус, В. Т. Малярєнко; відп. редактор В. Малярєнко. 3-тє вид., переробл. і доп. Київ: Юрінком Інтер, 2007. 352 с.
160. Сфера. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Сфера>
161. Теоретико-методологічні засади державного управління: формування понятійного апарату: метод. рек. авт. кол.: В. В. Корженко, В. В. Говоруха, О. Ю. Амосов [та ін.]; за заг. ред. В. В. Корженка. Київ: НАДУ, 2009. 56 с.
162. Тимошенко Ю. О. Фізична культура в умовах становлення радянської тоталітарної культури (1920-ті рр.). *Наукові записки Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського. Серія: Історія*. 2012. Вип. 20. С. 92–97.
163. Тихонова М. А. Огляд джерел міжнародного спортивного права. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право: наук. журнал*. Київ: Укр. держ. ун-т фінансів і міжнародної торгівлі, 2012. С. 209–215. URL: [http://zt.knute.edu.ua/files/2012/03\(62\)2012/3_12_31.pdf](http://zt.knute.edu.ua/files/2012/03(62)2012/3_12_31.pdf)
164. Ткач А. О. Участь міжнародних міжурядових та неурядових організацій у процесі розвитку міжнародного співробітництва органів місцевої публічної влади в Україні. *Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу «Києво-Могилянська академія»*. Серія: Державне управління. 2015. Т. 263. Вип. 252. С. 137–143.
165. Токар А. М. Акти місцевого управління: поняття та ознаки. *Університетські наукові записки*. 2006. № 2. С. 186–190.
166. Турчик І. Х. Шкільний спорт у країнах Європи. *Збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. 2012. Вип. 1. С. 180–187.

167. Тур'яниця О. О. Американська модель професійного спорту: особливості конституційно-правового регулювання. *Науковий бюлетень Ужгородського національного університету: Серія: Право*. 2019. №1. 58. С. 85–88.
168. Хаустова М. Суб'єкт права як елемент правової системи суспільства. *Вісник Академії правових наук України*. 2009. № 3. С. 29–38.
169. Цивільний кодекс України : Закон України від 16 січня 2003 року № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
170. Чорна К.П. Державне управління в радянській Україні: деякі національні аспекти. *Публічне управління і адміністрування в Україні*. Науковий журнал. Вип. 10. 2019. С. 36-42
171. Швець С. В., Омельченко Т. Г., Бірючинська С. В. Физическое воспитание и спорт в системе высшего образования в Англии. *Молодий вчений. Педагогічні та психологічні науки*. 2018. №4 (56). С. 97–101.
172. Шинкаренко Т.І. Актуальні проблеми міжнародних відносин. 2011. Випуск 96. (Частина II). С. 3-9.
173. Шипунова Ю. Міністр спорту України з Парижа анонсує реформу галузі. URL: <https://tyzhden.ua/ministr-sportu-ukrainy-z-paryzha-anonsuie-reformu-haluzi>
174. Шкребті Ю. М. Спортивне законодавство зарубіжних країн та перспективи вдосконалення системи фізичної культури та спорту в Україні. *Теорія та методи фізичного виховання*. 2005. №1 (17). С. 2–6.
175. Щеглюк С. Д. Особливості розвитку креативної індустрії України: перспективні форми просторової організації. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*. 2017. Вип. 6. С. 143–150.
176. Яковлев І. П. Форми і методи публічного адміністрування у державній митній справі: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07. Одеса, 2016. 24 с.
177. Ярова Н. Г. Організаційно-правове регулювання в галузі спорту України : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Ірпінь, 2009. 26 с.

178. BeActive Awards. URL:
https://sport.ec.europa.eu/initiatives/beactive-awards?facets__permanent%7Cfield_eac_topics=207
179. BeInclusive EU Sport Awards. URL:
https://sport.ec.europa.eu/initiatives/beinclusive-eu-sport-awards?facets__permanent%7Cfield_eac_topics=208
180. Bresser-Pereira, Luiz Carlos. Democracy and Public Management Reform. Oxford: Oxford University Press. 2004
181. Christina Gough Total revenue of the global health club industry 2009-2019. URL: <https://www.statista.com/statistics/275035/global-market-size-of-the-health-club-industry/>
182. Code du sport. URL:
<https://www.legifrance.gouv.fr/codes/id/LEGITEXT000006071318/>
183. Communication from the commission to the european parliament, the council, the european economic and social committee and the committee of the regions. Developing the European Dimension in Sport. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A52011DC0012>
184. Conclusions of the Council and the Representatives of the Governments of the Member States meeting within the Council on the impact of the COVID-19 pandemic and the recovery of the sport sector(2020/C 214 I/01). URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ%3AC%3A2020%3A214I%3AFULL#CI2020214EN.01000101.doc>
185. Court of Arbitration for Sport. URL: <https://www.tas-cas.org/en/general-information/index/>
186. Department for Digital, Culture,Media & Sport of the UK. URL: <https://www.gov.uk/government/organisations/department-for-digital-culturemedia->
187. Enlarged Partial Agreement on Sport. URL:
<https://www.coe.int/en/web/sport/epas>

188. Erasmus+ EU programme for education, training, youth and sport.
URL: <https://erasmus-plus.ec.europa.eu/>
189. European Climate Pact. URL: https://climate-pact.europa.eu/index_en
190. European dimension in sport European Parliament resolution of 2 February 2012 on the European dimension in sport (2011/2087(INI)). URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A52012IP0025>
191. European Governance A White Paper. URL: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/doc_01_10
192. European Parliament resolution of 10 February 2021 on the impact of COVID-19 on youth and on sport (2020/2864(RSP)). URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52021IP0045>
193. European Parliament resolution of 10 November 2022 on esports and video games (2022/2027(INI)). URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52022IP0388>
194. European Parliament resolution of 11 June 2015 on recent revelations on high-level corruption cases in FIFA (2015/2730(RSP)). URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52015IP0233>
195. European Parliament resolution of 14 March 2013 on match-fixing and corruption in sport (2013/2567(RSP)). URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52013IP0098>
196. European Parliament resolution of 2 February 2017 on an integrated approach to Sport Policy: good governance, accessibility and integrity (2016/2143(INI)). URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52017IP0012>
197. European Parliament resolution of 23 November 2021 on EU sports policy: assessment and possible ways forward (2021/2058(INI)). URL: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.C_.2022.224.01.0002.01.ENG

198. European Parliament resolution of 5 July 2016 on refugees: social inclusion and integration into the labour market (2015/2321(INI)). URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A52016IP0297>

199. Hang Y, Soto C, Lee B, Speyer LG, Murray AL, Mottus R. «Social expectations and abilities to meet them as possible mechanisms of youth personality development» (PDF). *Journal of Personality*. June 2023. №91 (3). C. 601- 612. URL: [10.31234/osf.io/8yp6x](https://doi.org/10.31234/osf.io/8yp6x)

200. Hartmann-Tews I. *Sport, identity, and inclusion in Europe* (1st ed.). Taylor & Francis. 2024.

201. IOC Code of Ethics URL: <https://stillmed.olympics.com/media/Document%20Library/OlympicOrg/Documents/Code-of-Ethics/Code-of-Ethics-ENG.pdf>

202. Joint A. Dispositions. URL: <https://www.tas-cas.org/en/icas/code-icas-statutes.html>

203. Julien L. Les institutions sportives en France (introduction au droit du sport). Publications Doc Du Juriste. 2015. URL: <https://www.doc-du-juriste.com/droit-prive-et-contrat/droit-autresbranches/cours-de-professeur/institutions-sportives-france-introduction-droit-sport-479549.html>

204. Kellstedt D. K., Schenkelberg, M. A., Essay, A. M., Von Seggern, M., Rosenkranz, R. R., Welk, G. J., High, R., & Dzewaltowski, D. A. Youth sport participation and physical activity in rural communities: A case study. *Archives of Public Health*. 2021. № 79(1). pp.1-17. URL: <https://doi.org/10.21203/rs.3.rs-141406/v1>

205. Ley №. 10/1990, de 15 de octubre de 1990, del Deporte. Boletín Oficial del Estado, 249. 17.10.1990.

206. Marcen C., Piedrafita, E., Oliván, R., & Arbones, I. (2022). Physical Activity Participation in Rural Areas: A Case Study. *International Journal of Environmental Research and Public Health*. № 19(3). Pp.1-21. URL: <https://doi.org/10.3390/ijerph19031161>

207. McFarland A. *Sport in Southern Europe*. In R. Edelman (Ed.) & W. Wilson (Ed.), Oxford Handbooks Online. 2017 URL: <https://doi.org/10.1093/oxfordhb/9780199858910.013.5>
208. Nelson A. When, where and why does the state intervene in sport: a contemporary perspective. *Sports Law eJournal*. 07.01.2005. pp.10–12.
209. Nys J. F. Central government and sport. In: Handbook on the Economics of Sport. Ed. By W. Andreff, S. Szymanski. Northampton (MA, USA): Edward Elgar, 2006. pp. 260–270.
210. Pfeiffer K. A., & Wierenga M. J. Promoting physical activity through youth sport. *Kinesiology Review*. 2019. №8(3). Pp. 204-210. URL: <https://doi.org/10.1123/kr.2019-0033>
211. Physical Activity and Sport Act of Canada. URL: www.canlii.org/en/ca/laws/stat/sc-2003-c-2/latest/sc-2003-c-2.html
212. Recommendation CM/Rec(2007)7 of the Committee of Ministers to member states on good administration (Adopted by the Committee of Ministers on 20 June 2007 at the 999bis meeting of the Ministers' Deputies). URL: <https://rm.coe.int/16807096b9>
213. Resolution of the Council and of the Representatives of the Governments of the Member States, meeting within the Council, on a European Union Work Plan for Sport for 2011-2014. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A42011Y0601%2801%29&qid=1614269891631>
214. Resolution of the Council and of the Representatives of the Governments of the Member States meeting within the Council on the European Union Work Plan for Sport (1 January 2021-30 June 2024) 2020/C 419/01. URL: [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:42020Y1204\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:42020Y1204(01))
215. Sauer R. D. Sport, the state, and the market. *Liberal Institute Occasional Paper*. 2008. №49. Pp. 1–24. URL: www.fnf.org.ph/downloadables/Sport,%20State,%20Market.pdf

216. Sport and physical activity. URL: <https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2668>
217. Sport for community cohesion and social inclusion. URL: <https://sport.ec.europa.eu/european-week-of-sport>
218. Teare G., & Taks, M. Exploring the impact of the COVID-19 pandemic on youth sport and physical activity participation trends. *Sustainability*. 2021. №13(4). C. 17-44. URL: <https://doi.org/10.3390/su13041744>
219. The European Sports Charter. URL: <https://www.coe.int/en/web/sport/european-sports-charter>
220. The Role of Sport in Achieving the Sustainable Development Goals. URL: <https://www.un.org/en/chronicle/article/role-sport-achieving-sustainable-development-goals>
221. Volkova Yu. The impact of digitalization on the development of public administration services and the improvement of procedures for judicial consideration of the administrative cases *Obywatel w centrum działań e-administracji w Unii Europejskiej Citizen-centric e-Government in the European Union* s. 291-310. URL: <https://doi.org/10.127979788381388894>
222. Volkova Yu. The principle of equality in legal regulation during public service. *Law. State. Technology*. №1. C. 44–51. URL: [10.32782/LST/2024-1-7](https://doi.org/10.32782/LST/2024-1-7)
223. Volkova Yu. The principle of proportionality the rule of law in the regulation of tax relations and relations related to environmental pollution *Правова позиція*. № 2 (39). 2023 C. 89-93. URL: <https://doi.org/10.32782/2521-6473.2023-2.18>
224. White Paper - White Paper on Sport {SEC(2007) 932} {SEC(2007) 934} {SEC(2007) 935} {SEC(2007) 936}. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:52007DC0391>
225. Wrzus C. «Processes of personality development: An update of the TESSERA framework». *The Handbook of Personality Dynamics and Processes*. Elsevier. 2021. pp. 101—123. URL: [10.1016/b978-0-12-813995-0.00005-4](https://doi.org/10.1016/b978-0-12-813995-0.00005-4).

ДОДАТКИ

ДОДАТОК А

СПИСОК ПРАЦЬ,
ОПУБЛІКОВАНИХ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ:

Статті, в яких опубліковано основні наукові результати дисертації:

1. Геллер Є.Б. Світові та зарубіжні практики адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості. *Право та державне управління*. 2023. № 2. С. 568–573. DOI: <https://doi.org/10.32782/pdu.2023.2.83>.
2. Геллер Є.Б. Суб'єктний склад адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2024. № 8. С. 229–232. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2024-8/52>.
3. Геллер Є.Б. Форми та методи адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості. *Держава та регіони. Серія: Право*. 2024. № 2. С. 14–19. DOI: <https://doi.org/10.32782/1813-338X-2024.2.3>.
4. Геллер Є.Б. Принципи адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості. *KELM (Knowledge, Education, Law, Management)*. 2024. № 3(63). Р. 110–117. DOI: <https://doi.org/10.51647/kelm.2024.3.18>.
5. Геллер Є.Б. Сфера спортивного розвитку особистості як сфера адміністративно-правового забезпечення. *Право і суспільство*. 2024. № 3. С. 417–424. DOI: <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2024.3.63>.

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

1. Геллер Є.Б. Моделі адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості. *Актуальні питання розвитку юридичної науки в період воєнного стану* : міжнародна науково-практична конференція, Науково-дослідний інститут публічного права, 17 травня 2024 р. Львів – Торунь : Liha-Pres, 2024. С. 225–228. DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-395-1-66>.
2. Геллер Є.Б. Зарубіжні практики адміністративно-правового забезпечення у сфері спортивного розвитку особистості: напрями впровадження в Україні. *Proceedings of the international scientific conference “The latest law developments”*, Wloclawek, Republic of Poland, April 3–4, 2024. Riga : Publishing House “Baltija Publishing”, 2024. Р. 192–197. DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-432-0-46>.
3. Геллер Є.Б. Функції адміністративно-правового забезпечення реалізації політики у сфері спортивного розвитку особистості. *Proceedings of the international scientific conference “Scientific innovations in law amidst the impact of the Russian-Ukrainian war on the legal system”*, Riga, the Republic of Latvia, February 7–8, 2024. Riga : Publishing House “Baltija Publishing”, 2024. Р. 260–264. DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-409-2-61>.

ДОДАТОК Б

**Проект Закону України «Про адміністративно-правове забезпечення
ефективності у сфері спортивного розвитку особистості»**

Верховна Рада України постановляє:

I. Внести зміни до таких законодавчих актів України:

1. до Закону України «Про фізичну культуру і спорт» внести такі зміни:

1.1 Доповнити ст. 46 частину другу таким положенням:

«Медіа, зокрема державні, здійснюють популяризацію оздоровчого значення фізичної культури, напрямів спорту, досягнень спортсменів України на міжнародних спортивних змаганнях тощо. Зміст інформаційного наповнення діяльності державних та приватних медіа, що сприяє спортивному розвитку особи має складати не менше, ніж 15%, від загального обсягу інформаційних матеріалів»;

1.2. Доповнити ч. 1 ст. 1 таким положенням:

«спортивний розвиток особистості - формування сталої практики для людини поступово набуття навичок в окремому чи суміжних видах спортивних змагань, що означає не лише фізичний розвиток, але і певний рівень соціалізації особи, її залученість до певних соціальних груп, об'єднаних відповідним видом спорту».

II. До Закону України «Про громадські об'єднання» внести такі зміни:

2.1 Доповнити ст. 21 частиною четвертою у такій редакції: *«Громадські об'єднання спортивного спрямування (спортивні школи, клуби) задля забезпечення спортивного розвитку особистості, підготовки спортсменів, здійснення патріотично-військового виховання мають право займатися господарською діяльністю, що прямо походить від функціонування олімпійських та неолімпійських видів спорту»;*

III. Прикінцеві та перехідні положення

3.1. Цей Закон набирає чинності з дня його опублікування.

Порівняльна таблиця до проєкту Закону України «Про адміністративно-правове забезпечення ефективності у сфері спортивного розвитку особистості»

Закон України «Про фізичну культуру та спорт»		
Стаття 46. Інформаційне забезпечення у сфері фізичної культури і спорту Органи державної влади та органи місцевого самоврядування сприяють пропагуванню розвитку фізичної культури і спорту з метою зміцнення здоров'я, формування здорового способу життя, фізичного загартування та духовного зростання людини. Медіа, зокрема державні, здійснюють популяризацію оздоровчого значення фізичної культури, напрямів спорту, досягнень спортсменів України на міжнародних спортивних змаганнях тощо. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері фізичної культури та спорту, відповідно до закону забезпечує	Доповнити ст. 46 частину другу таким положенням: «Медіа, зокрема державні, здійснюють популяризацію оздоровчого значення фізичної культури, напрямів спорту, досягнень спортсменів України на міжнародних спортивних змаганнях тощо. <i>Зміст інформаційного наповнення діяльності державних та приватних медіа, що сприяє спортивному розвитку особи має складати не менше, ніж 15%, від загального обсягу інформаційних матеріалів».</i>	Стаття 46. Інформаційне забезпечення у сфері фізичної культури і спорту Органи державної влади та органи місцевого самоврядування сприяють пропагуванню розвитку фізичної культури і спорту з метою зміцнення здоров'я, формування здорового способу життя, фізичного загартування та духовного зростання людини. Медіа, зокрема державні, здійснюють популяризацію оздоровчого значення фізичної культури, напрямів спорту, досягнень спортсменів України на міжнародних спортивних змаганнях тощо. <i>Зміст інформаційного наповнення</i>

збирання адміністративних даних і проведення статистичних спостережень з метою одержання інформації про сферу фізичної культури і спорту. До головних завдань моніторингу у сфері фізичної культури і спорту належать: збирання, розроблення, узагальнення та всебічний аналіз адміністративних даних щодо подій у сфері фізичної культури і спорту; розроблення і впровадження методології, що пов'язана із збиранням та аналізом адміністративних даних і базується на результатах наукових досліджень, міжнародних стандартах та рекомендаціях; забезпечення достовірності, об'єктивності, оперативності, стабільності та цілісності адміністративних даних; забезпечення доступності, гласності та відкритості зведених		діяльності державних та приватних медіа, що сприяє спортивному розвитку особи має складати не менше, ніж 15%, від загального обсягу інформаційних матеріалів. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері фізичної культури та спорту, відповідно до закону забезпечує збирання адміністративних даних і проведення статистичних спостережень з метою одержання інформації про сферу фізичної культури і спорту. До головних завдань моніторингу у сфері фізичної культури і спорту належать: збирання, розроблення, узагальнення та всебічний аналіз адміністративних даних щодо подій у сфері фізичної культури і спорту;
---	--	---

адміністративних даних у межах законодавства. Порядок подання та перелік показників адміністративних даних у сфері фізичної культури і спорту встановлюються центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері фізичної культури і спорту, за погодженням з центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.		розроблення і впровадження методології, що пов'язана із збиранням та аналізом адміністративних даних і базується на результатах наукових досліджень, міжнародних стандартах та рекомендаціях; забезпечення достовірності, об'єктивності, оперативності, стабільності та цілісності адміністративних даних; забезпечення доступності, гласності та відкритості зведених адміністративних даних у межах законодавства. Порядок подання та перелік показників адміністративних даних у сфері фізичної культури і спорту встановлюються центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері фізичної
---	--	--

		культури і спорту, за погодженням з центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.
Стаття 1. Основні терміни та їх визначення У цьому Законі наведені нижче терміни вживаються в такому значенні: вид спорту - різновид змагальної діяльності у спорті, що здійснюється з дотриманням визначених правил. Види спорту поділяються на групи: олімпійські види спорту - види спорту, включені до програми Олімпійських ігор; неолімпійські види спорту - види спорту, не включені до програми Олімпійських ігор; види спорту осіб з інвалідністю - види спорту, включені до програм Паралімпійських і Дефлімпійських ігор, та види спорту, не включені до програм Паралімпійських і Дефлімпійських ігор, у яких беруть участь особи з інвалідністю;	Доповнити частину першу статтю 1 таким визначенням: «спортивний розвиток особистості - формування сталої практики для людини поступово набуття навичок в окремому чи суміжних видах спортивних змагань, що означає не лише фізичний розвиток, але і певний рівень соціалізації особи, її залученість до певних соціальних груп, об'єднаних відповідним видом спорту».	Стаття 1. Основні терміни та їх визначення У цьому Законі наведені нижче терміни вживаються в такому значенні: вид спорту - різновид змагальної діяльності у спорті, що здійснюється з дотриманням визначених правил. Види спорту поділяються на групи: олімпійські види спорту - види спорту, включені до програми Олімпійських ігор; неолімпійські види спорту - види спорту, не включені до програми Олімпійських ігор; види спорту осіб з інвалідністю - види спорту, включені до програм Паралімпійських і Дефлімпійських

громадське об'єднання фізкультурно-спортивної спрямованості - об'єднання громадян, яке створюється з метою задоволення потреб його членів у сфері фізичної культури і спорту; Єдиний календарний план фізкультурно-оздоровчих, спортивних заходів та спортивних змагань України - документ, у якому на відповідний рік визначаються організаційні та фінансові питання щодо забезпечення проведення відповідних заходів та який затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері фізичної культури та спорту, у встановленому ним порядку; заклад фізичної культури і спорту - юридична особа, що забезпечує розвиток фізичної культури і спорту шляхом, зокрема, надання послуг у сфері фізичної культури і спорту. Закладами фізичної		ігор, та види спорту, не включені до програм Паралімпійських і Дефлімпійських ігор, у яких беруть участь особи з інвалідністю; громадське об'єднання фізкультурно-спортивної спрямованості - об'єднання громадян, яке створюється з метою задоволення потреб його членів у сфері фізичної культури і спорту; Єдиний календарний план фізкультурно-оздоровчих, спортивних заходів та спортивних змагань України - документ, у якому на відповідний рік визначаються організаційні та фінансові питання щодо забезпечення проведення відповідних заходів та який затверджується центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики
--	--	--

культури і спорту, зокрема, є: спортивні клуби, дитячо-юнацькі спортивні школи, заклади спеціалізованої освіти спортивного профілю із специфічними умовами навчання, школи вищої спортивної майстерності, центри олімпійської підготовки, центри студентського спорту закладів вищої освіти, фізкультурно-оздоровчі заклади, центри фізичного здоров'я населення, центри фізичної культури і спорту осіб з інвалідністю; масовий спорт (спорт для всіх) - діяльність суб'єктів сфери фізичної культури і спорту, спрямована на забезпечення рухової активності людей під час їх дозвілля для зміцнення здоров'я; меценатська діяльність у сфері фізичної культури і спорту - добровільне безоплатне надання фізичними та юридичними особами (меценатами фізичної культури і спорту) матеріальної, грошової або іншої підтримки фізичної культури і		у сфері фізичної культури та спорту, у встановленому ним порядку; заклад фізичної культури і спорту - юридична особа, що забезпечує розвиток фізичної культури і спорту шляхом, зокрема, надання послуг у сфері фізичної культури і спорту. Зкладами фізичної культури і спорту, зокрема, є: спортивні клуби, дитячо-юнацькі спортивні школи, заклади спеціалізованої освіти спортивного профілю із специфічними умовами навчання, школи вищої спортивної майстерності, центри олімпійської підготовки, центри студентського спорту закладів вищої освіти, фізкультурно-оздоровчі заклади, центри фізичного здоров'я населення, центри фізичної культури і спорту осіб з інвалідністю;
---	--	--

спорту набувачам меценатської допомоги; меценатська допомога - підтримка або сприяння у розвитку фізичної культури і спорту, що їх надає меценат фізичної культури і спорту фізичним та/або юридичним особами у видах і за напрямками, визначеними законом; навчально-тренувальні збори - спортивні заходи, що здійснюються організаторами спортивних заходів для підготовки спортсменів до участі у спортивних змаганнях; національні види спорту - види спорту, засновані на національно-культурних традиціях України; неолімпійський спорт - напрям спорту, пов'язаний з організацією та проведенням спортивних змагань з неолімпійських видів спорту та підготовкою спортсменів до цих змагань; олімпійський спорт - напрям спорту, пов'язаний з організацією та проведенням спортивних змагань з		масовий спорт (спорт для всіх) - діяльність суб'єктів сфери фізичної культури і спорту, спрямована на забезпечення рухової активності людей під час їх дозвілля для зміцнення здоров'я; меценатська діяльність у сфері фізичної культури і спорту - добровільне безоплатне надання фізичними та юридичними особами (меценатами фізичної культури і спорту) матеріальної, грошової або іншої підтримки фізичної культури і спорту набувачам меценатської допомоги; меценатська допомога - підтримка або сприяння у розвитку фізичної культури і спорту, що їх надає меценат фізичної культури і спорту фізичним та/або юридичним особами у видах і за напрямками, визначеними
--	--	---

олімпійських видів спорту та підготовкою спортсменів до цих змагань; організатор спортивних змагань - юридична (юридичні) або фізична (фізичні) особа (особи), яка (які) ініціювала (ініціювали) проведення спортивних змагань та здійснює (здійснюють) організаційно-методичне забезпечення їх підготовки і проведення; організатор фізкультурно-оздоровчих або спортивних заходів - юридична або фізична особа, яка проводить фізкультурно-оздоровчий або спортивний захід та здійснює організаційне, фінансове та інше забезпечення підготовки і проведення цього заходу; спорт - діяльність суб'єктів сфери фізичної культури і спорту, спрямована на виявлення та уніфіковане порівняння досягнень людей у фізичній, інтелектуальній та інших підготовленостях шляхом проведення		законом; навчально-тренувальні збори - спортивні заходи, що здійснюються організаторами спортивних заходів для підготовки спортсменів до участі у спортивних змаганнях; національні види спорту - види спорту, засновані на національно-культурних традиціях України; неолімпійський спорт - напрям спорту, пов'язаний з організацією та проведенням спортивних змагань з неолімпійських видів спорту та підготовкою спортсменів до цих змагань; олімпійський спорт - напрям спорту, пов'язаний з організацією та проведенням спортивних змагань з олімпійських видів спорту та підготовкою спортсменів до цих змагань; організатор спортивних
---	--	--

спортивних змагань та відповідної підготовки до них. Спорт має такі напрями: дитячий спорт, дитячо-юнацький спорт, резервний спорт, спорт вищих досягнень, професійний спорт, спорт ветеранів фізичної культури і спорту, спорт ветеранів війни, олімпійський спорт, неолімпійський спорт, службово-прикладний та військово-прикладний спорт, спорт осіб з інвалідністю тощо; спорт осіб з інвалідністю - напрям спорту, пов'язаний з організацією та проведенням спортивних змагань з видів спорту осіб з інвалідністю та підготовкою спортсменів до цих змагань; спортивна діяльність - заходи, що здійснюються суб'єктами сфери фізичної культури і спорту для розвитку спорту; спортивна зброя - сертифікована в установленому законодавством порядку вогнепальна (крім бойової) чи пневматична,		змагань - юридична (юридичні) або фізична (фізичні) особа (особи), яка (які) ініціювала (ініціювали) проведення спортивних змагань та здійснює (здійснюють) організаційно-методичне забезпечення їх підготовки і проведення; організатор фізкультурно-оздоровчих або спортивних заходів - юридична або фізична особа, яка проводить фізкультурно-оздоровчий або спортивний захід та здійснює організаційне, фінансове та інше забезпечення підготовки і проведення цього заходу; спорт - діяльність суб'єктів сфери фізичної культури і спорту, спрямована на виявлення та уніфіковане порівняння досягнень людей у фізичній,
---	--	--

стрілецька, вихолощена (охолощена) та холодна зброя, призначена виключно для ураження цілей під час проведення спортивних заходів, параметри і характеристики якої зафіксовані у правилах спортивних змагань з видів спорту, визнаних в Україні; спортивні заходи - навчально-тренувальні збори, а також захід (заходи), що проводяться організатором (організаторами) спортивних заходів у межах спортивних змагань або як самостійний захід; спортивне змагання - спортивний захід або комплекс спортивних заходів, що проводиться організатором спортивних змагань з метою порівняння досягнень спортсменів та визначення переможців відповідно до правил спортивних змагань з видів спорту та затвердженого організатором спортивних змагань положення (регламенту) про ці змагання, що відповідає визначеним центральним органом		інтелектуальній та інших підготовленостях шляхом проведення спортивних змагань та відповідної підготовки до них. Спорт має такі напрями: дитячий спорт, дитячо-юнацький спорт, резервний спорт, спорт вищих досягнень, професійний спорт, спорт ветеранів фізичної культури і спорту, спорт ветеранів війни, олімпійський спорт, неолімпійський спорт, службово-прикладний та військово-прикладний спорт, спорт осіб з інвалідністю тощо; спорт осіб з інвалідністю - напрям спорту, пов'язаний з організацією та проведенням спортивних змагань з видів спорту осіб з інвалідністю та підготовкою спортсменів до цих змагань; спортивна
--	--	--

виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері фізичної культури та спорту, вимогам та цьому Закону; спортивна споруда - нерухоме майно, призначене для занять фізичною культурою і спортом; спортсмен - фізична особа, яка систематично займається певним видом (видами) спорту та бере участь у спортивних змаганнях; суб'єкти сфери фізичної культури і спорту - фізичні або юридичні особи, які здійснюють свою діяльність з метою розвитку фізичної культури і спорту. Суб'єктами сфери фізичної культури і спорту є: фізичні особи, які займаються фізичною культурою і спортом, у тому числі спортсмени; фахівці сфери фізичної культури і спорту; заклади фізичної культури і спорту; відповідні органи влади; фізкультурно-оздоровча діяльність - заходи, що здійснюються		діяльність - заходи, що здійснюються суб'єктами сфери фізичної культури і спорту для розвитку спорту; спортивна зброя - сертифікована в установленому законодавством порядку вогнепальна (крім бойової) чи пневматична, стрілецька, вихолощена (охолощена) та холодна зброя, призначена виключно для ураження цілей під час проведення спортивних заходів, параметри і характеристики якої зафіксовані у правилах спортивних змагань з видів спорту, визнаних в Україні; спортивні заходи - навчально-тренувальні збори, а також захід (заходи), що проводяться організатором (організаторами) спортивних заходів у межах спортивних
--	--	---

суб'єктами сфери фізичної культури і спорту для розвитку фізичної культури; фізкультурно-оздоровчі заходи - заходи, що здійснюються організаторами фізкультурно-оздоровчих заходів для залучення різних груп населення до занять фізичною культурою; послуги у сфері фізичної культури і спорту - організація та проведення суб'єктами сфери фізичної культури і спорту фізкультурно-оздоровчої діяльності та/або фізкультурно-спортивної реабілітації осіб з інвалідністю або підготовки спортсменів до змагань з видів спорту, визнаних в Україні; фізична культура - діяльність суб'єктів сфери фізичної культури і спорту, спрямована на забезпечення рухової активності людей з метою їх гармонійного, передусім фізичного, розвитку та ведення здорового способу життя. Фізична культура має такі напрями: фізичне виховання різних груп		змагань або як самостійний захід; спортивне змагання - спортивний захід або комплекс спортивних заходів, що проводиться організатором спортивних змагань з метою порівняння досягнень спортсменів та визначення переможців відповідно до правил спортивних змагань з видів спорту та затвердженого організатором спортивних змагань положення (регламенту) про ці змагання, що відповідає визначеним центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері фізичної культури та спорту, вимогам та цьому Закону; <i>спортивний розвиток особистості - формування сталої практики для</i>
--	--	--

населення, масовий спорт, фізкультурно-спортивна реабілітація; фізичне виховання різних груп населення - напрям фізичної культури, пов'язаний з процесом виховання особи, набуттям нею відповідних знань та умінь з використання рухової активності для всебічного розвитку, оздоровлення та забезпечення готовності до професійної діяльності та активної участі в суспільному житті; фізична підготовка - складова фізичного виховання різних груп населення, яка полягає у формуванні рухових умінь та навичок людини, розвитку її фізичних якостей і здібностей з урахуванням особливостей професійної діяльності; фізкультурно-спортивна реабілітація - система заходів, розроблених із застосуванням фізичних вправ для відновлення здоров'я особи та спрямованих на відновлення і компенсацію за допомогою занять		людини поступово набуття навичок в окремому чи суміжних видах спортивних змагань, що означає не лише фізичний розвиток, але і певний рівень соціалізації особи, її залученість до певних соціальних груп, об'єднаних відповідним видом спорту; спортивна споруда - нерухоме майно, призначене для занять фізичною культурою і спортом; спортсмен - фізична особа, яка систематично займається певним видом (видами) спорту та бере участь у спортивних змаганнях; суб'єкти сфери фізичної культури і спорту - фізичні або юридичні особи, які здійснюють свою діяльність з метою розвитку фізичної культури і спорту. Суб'єктами сфери фізичної культури і спорту є: фізичні особи,
---	--	---

фізичною культурою і спортом функціональних можливостей її організму для поліпшення фізичного і психологічного стану.		які займаються фізичною культурою і спортом, у тому числі спортсмени; фахівці сфери фізичної культури і спорту; заклади фізичної культури і спорту; відповідні органи влади; фізкультурно-оздоровча діяльність - заходи, що здійснюються суб'єктами сфери фізичної культури і спорту для розвитку фізичної культури; фізкультурно-оздоровчі заходи - заходи, що здійснюються організаторами фізкультурно-оздоровчих заходів для залучення різних груп населення до занять фізичною культурою; послуги у сфері фізичної культури і спорту - організація та проведення суб'єктами сфери фізичної культури і спорту фізкультурно-оздоровчої діяльності та/або фізкультурно-
--	--	---

		спортивної реабілітації осіб з інвалідністю або підготовки спортсменів до змагань з видів спорту, визнаних в Україні; фізична культура - діяльність суб'єктів сфери фізичної культури і спорту, спрямована на забезпечення рухової активності людей з метою їх гармонійного, передусім фізичного, розвитку та ведення здорового способу життя. Фізична культура має такі напрями: фізичне виховання різних груп населення, масовий спорт, фізкультурно-спортивна реабілітація; фізичне виховання різних груп населення - напрям фізичної культури, пов'язаний з процесом виховання особи, набуттям нею відповідних знань та умінь з використання
--	--	---

		рухової активності для всебічного розвитку, оздоровлення та забезпечення готовності до професійної діяльності та активної участі в суспільному житті; фізична підготовка - складова фізичного виховання різних груп населення, яка полягає у формуванні рухових умінь та навичок людини, розвитку її фізичних якостей і здібностей з урахуванням особливостей професійної діяльності; фізкультурно-спортивна реабілітація - система заходів, розроблених із застосуванням фізичних вправ для відновлення здоров'я особи та спрямованих на відновлення і компенсацію за допомогою занять фізичною культурою і спортом функціональних можливостей її
--	--	---

		організму для поліпшення фізичного і психологічного стану.
Закон України «Про громадські об'єднання»		
Стаття 21. Права громадських об'єднань 1. Для здійснення своєї мети (цілей) громадське об'єднання має право: 1) вільно поширювати інформацію про свою діяльність, пропагувати свою мету (цілі); 2) звертатися у порядку, визначеному законом, до органів державної влади, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування, їх посадових і службових осіб з пропозиціями (зауваженнями), заявами (клопотаннями), скаргами; 3) одержувати у порядку, визначеному законом, публічну інформацію, що знаходиться у володінні суб'єктів владних повноважень, інших розпорядників публічної інформації; 4) брати участь у порядку, визначеному	Доповнити ст. 21 частиною четвертою у такій редакції: «Громадські об'єднання спортивного спрямування (спортивні школи, клуби) задля забезпечення спортивного розвитку особистості, підготовки спортсменів, здійснення патріотично-військового виховання мають право займатися господарською діяльністю, що прямо походить від функціонування олімпійських та неолімпійських видів спорту»	Стаття 21. Права громадських об'єднань 1. Для здійснення своєї мети (цілей) громадське об'єднання має право: 1) вільно поширювати інформацію про свою діяльність, пропагувати свою мету (цілі); 2) звертатися у порядку, визначеному законом, до органів державної влади, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування, їх посадових і службових осіб з пропозиціями (зауваженнями), заявами (клопотаннями), скаргами; 3) одержувати у порядку, визначеному

законодавством, у розробленні проектів нормативно-правових актів, що видаються органами державної влади, органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування і стосуються сфери діяльності громадського об'єднання та важливих питань державного і суспільного життя; 5) проводити мирні зібрання; 6) здійснювати інші права, не заборонені законом. 2. Громадське об'єднання зі статусом юридичної особи має право: 1) бути учасником цивільно-правових відносин, набувати майнові і немайнові права відповідно до законодавства; 2) здійснювати відповідно до закону підприємницьку діяльність безпосередньо, якщо це передбачено статутом громадського об'єднання, або через створені в порядку, передбаченому законом, юридичні особи (товариства,		законом, публічну інформацію, що знаходиться у володінні суб'єктів владних повноважень, інших розпорядників публічної інформації; 4) брати участь у порядку, визначеному законодавством, у розробленні проектів нормативно-правових актів, що видаються органами державної влади, органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування і стосуються сфери діяльності громадського об'єднання та важливих питань державного і суспільного життя; 5) проводити мирні зібрання; 6) здійснювати інші права, не заборонені законом. 2. Громадське об'єднання зі
---	--	---

підприємства), якщо така діяльність відповідає меті (цілям) громадського об'єднання та сприяє її досягненню. Відомості про здійснення підприємницької діяльності громадським об'єднанням включаються до Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань; 3) засновувати з метою досягнення своєї статутної мети (цілей) медіа; 4) брати участь у здійсненні державної регуляторної політики відповідно до Закону України "Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності"; 5) брати участь у порядку, визначеному законодавством, у роботі консультативних, дорадчих та інших допоміжних органів, що утворюються органами державної влади, органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування для		статусом юридичної особи має право: 1) бути учасником цивільно-правових відносин, набувати майнові і немайнові права відповідно до законодавства; 2) здійснювати відповідно до закону підприємницьку діяльність безпосередньо, якщо це передбачено статутом громадського об'єднання, або через створені в порядку, передбаченому законом, юридичні особи (товариства, підприємства), якщо така діяльність відповідає меті (цілям) громадського об'єднання та сприяє її досягненню. Відомості про здійснення підприємницької діяльності громадським об'єднанням включаються до
--	--	--

проведення консультацій з громадськими об'єднаннями та підготовки рекомендацій з питань, що стосуються сфери їхньої діяльності. 3. Громадське об'єднання зі статусом юридичної особи, створена ним юридична особа (товариство, підприємство) може бути виконавцем державного замовлення відповідно до закону.		Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань; 3) засновувати з метою досягнення своєї статутної мети (цілей) медіа; 4) брати участь у здійсненні державної регуляторної політики відповідно до Закону України "Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності"; 5) брати участь у порядку, визначеному законодавством, у роботі консультативних, дорадчих та інших допоміжних органів, що утворюються органами державної влади, органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування для проведення
---	--	---

		консультацій з громадськими об'єднаннями та підготовки рекомендацій з питань, що стосуються сфери їхньої діяльності. 3. Громадське об'єднання зі статусом юридичної особи, створена ним юридична особа (товариство, підприємство) може бути виконавцем державного замовлення відповідно до закону. 4. Громадські об'єднання спортивного спрямування (спортивні школи, клуби) задля забезпечення спортивного розвитку особистості, підготовки спортсменів, здійснення патріотично-військового виховання мають право займатися господарською діяльністю, що прямо походить від функціонування
--	--	--

		<i>олімпійських та неолімпійських видів спорту.</i>
--	--	---